ג ל י – <u>דער, [illegible]</u>. 1. דער אַקט פֿון ברענען אָן פֿלאַם.

% דאָס אײַזן איז געווען אין סאַמע <u>גלי</u>, ווען דער
שמיד האָט עס אַרײַנגעטאָן אין וואַסער.

1928 " פֿון אַ לאַנד, וווּ די זון גייט אויף אין <u>גלי</u>,
8 // צו אַ וועלט, וווּ זון פֿאַרגייט און טונקלט
שויך". <u>קושניראָוו, 2, 78</u>.

1947 " אַצינד ביסטו | דער באַרג פּילאַטוס | צאַרנדיק
8/א בלאַ און געפֿאַנגען דײַן טראָט,// נאָר אונטער
דער אייביקער נאַכט ניט פֿאַרלאָשן דײַן <u>גלי</u> ווערט".
<u>סוצקעווער, 3, 597</u>.

2. הויכע היץ, (פֿיבער) ביי אַ מענטשן.

1943 " | ... | געלייגט מיך אין בעט און גערופֿן
ב/8 אויף נאַכט // אַ דאָקטאָר | ... |// און כ'האָב דיך
געזען דורך צעפֿיבערטן <u>גלי</u> | ... |". <u>סוצקעווער, 3, 288</u>.

3. (<u>פֿיג</u>) ברען, היציקייט, התלהבֿות, שטאַרקע תשוקה.

1936 " | ... | זאָלסט פֿאַלן אויף די קני פֿאַר וואָרער
12/א הייליקייט פֿון פֿראַצע,// און זאָל דאָס דיר
אַנטקעגנקומען פֿול מיט <u>גלי</u> און רייץ,// ווי ס'קומט
אַ פֿרוי אין אָוונטשײַן | ... |". <u>סוצקעווער, 3, 70</u>.

1958 " די זעלבע טיף צעאַקערטע קנייטשן איבערן
10 בלאַסן שטערן און דער זעלבער בטחון-<u>גלי</u> אין די
רחמים-אויגן". <u>דעמבלין, 5, 26</u>.

2 - גלי

?נ? ג ל י אַ ד י ן - דער, בא. |סטוטש 241|. איינער פֿון
די זאַפּטן אין אָרגאַניזם פֿון מענטשן.

3 – גל

ג ל י אָ וו נ י ע – ------→ גלאוו ניע.

[redacted]. גלי

ג ל י א ו י ו ו ן - דער, =ס. (<u>טעכט</u>) ספּעציעלער אויוון
אויף איבערצושמעלצן מעטאַלן אָדער אויף אויסצוברענען
ציגל. |פֿינקעל: גליאויוון - горн |.
% פֿון דעם <u>גליאויוון</u> איז אַרויסגעפֿלאָסן אַ שטראָם
צעשמאָלצענער מעטאַל.

5 - ג'

ג ל י א ט י ק - ----> גלאטיק.

6 - גלי

גלי- 2.

ג ל י א ײ ז ן - דער, =ס. (טעכט) מכשיר צו לייטן

מעטאַל |סטוטש| 205. 14/א

גל' — 7

ג ל י א י ק – ------> גליְק.

8 - גל

ג ל י אַ מ ד ז ש ע ן - טרוו. "קייען שוואַך"|קטוו|.

9 — גל׳

ג ל י אָ מ ע ן — טרוו. דזוו גליאָמדזשען.

10 - גלי

ג ל י א מ פ - |סטוטש 340,258|. ----> גלאמפ.

4

ג ל י א נ ד ע ר - דער, בא. (באט) געוויקס

(וויסנ Coriandrum Sativum) פֿון דער משפּחה

שירעמבלומיקע, פּלעגט געניצט ווערן ווי א היילמיטל

און ווי א געווירץ; קאַריאַנדער.

> רעד: פֿאַר וואָס פּסלט סטוטשקאָוו "קאַריאַנדער"?!?
> ס'איז דאָך בפּירוש נאָענט צום לאַטייניש מקור;
> אגב, יהואש ניצט עס: והמן כזרע-גד הוא - און
> דער מן איז געווען אזוי ווי קאַריאַנדער= זאָמען"*
> במדבר. יא - 7.

1872 " דר מן וואר אז קערנער פון גליאנדער

2074 טעקסט: גליינדער". צאינה וראינה, 3, בשלה.

ם גלייאנדר.

1711 " דר וויל זיא מאכן ברוט דרויש דר (מן)

442 וואר אז קערניר פון גליאנדר אונ' וואש ווייש און

וואר זיס אז הוניק". צאינה וראינה, 2,

בשלה, סד - II.

ג ל י א נ י ק - דער, |מצ?|. (שוסטערײַ) בנב.

רעד: דאָ אַ קאַרטל מיט דעם וואָרט, פֿאַררופֿט זיך אויף דער גרופּע 527 (שוסטערײַ) אָבער דאָרט ניט געפֿונען דאָס וואָרט, ס׳איז יאָ דאָ: די ווײַטערדיקע צונויפֿהעפֿטן!

O גליאַניק=אײַזן - דער, =ס. |סטוטש| 527|. מכשיר בײַ שוסטערײַ, גענויער בנב.

גליאַניק-ברעטלעך - די, מצ. |סטוטש| 527|. מאַטעריאַל צו שוסטערײַ, גענויער בנב.

13 - גלי

ג ל י אַ ק - דער, |=עס?| . פּפּ: האַליאַק, ליאַק.

מין כּלי צום האַלטן אָדער קאָכן טיי, קאַווע

(גענויער זען ציטאַטע).

1961 " אין יעדן הויז איז געווען אַ גליאַק

(אַ שמאָלהאַלדזיק בײַכיקע ליימענע כּלי)

אין וועלכן מען פֿלעגט אויפֿזידן וואַסער".

י. גאָרעליק, ~~דש' אמעריקאנער~~, VII /14.

פֿװ, 18,

46

ג ל י אָ ק – דאַס, =ן. (שלש) גליק |סטוטש 495|.

?נ? ג ל ײַ **א** - ק ע מ ע ר ל - דאָס, =עך. (**אנאט**)

מין קעמערל אין נערוון־סיסטעם |**סטוטש** 240|.

ג ל י אָ ש - דער, |באַ?|. שטאַרקע היץ, פֿיבער. ?נ?

1959 " ער ליגט אין איין גליאַש (היץ), אַז נאָר

איין גאָט/זאָל דיך אויף אים דערבאַרעמען ". ה. אַקערמאַן, 50

~~צי טאָג~~ 30/V.
פֿאָ, 68

רעד: ס'איז פֿון רומעניש?

דאָ א צווייט קאַרטל: גליאַש.

ג ל י ב ע |האַרטער ל| - די, =ס. פֿפֿ: הליבע.

1. אַ גרויסע און אומפֿאַרמיקע שטיק פֿון אַ האַרטער אָדער צונויפֿגעפּרעסטער מאַסע. צו פֿוסנס פֿון באַרג וואַלגערן זיך גליבעס גראַניט.

1887 " גלייך דערויף איז ווידער אַראָפּגעפֿאַלן אַ
גליבע זאַמד און האָט דעם פֿאָטער איין גאַנצן 58
צוגעהרגעט". ~~רפֿאל,~~ כתו, 74, נ' 36, ז' 617.

1939-1926 " |...| האָט דזשאָן, אַ פֿאַרקאָפּטשעטער ווי
אַ גליבע קויל, זיך ארויסגערוקט פֿון אַ קופּקע 56
אַרבעטער". אפּאַטאַשו, 14, 86.

1968 " געלע גליבעס איינגעבאַקן האַרט |...|".
י. י. שוואַרץ, 6, ~~86~~ 98. 54

2. (ספּעצ) אַ שטיק צעאַקערטע ערד מיטן אינעווייניק אַרויף.

1891 " אַזאַ | אַ ליימיק| פֿעלד איז גוט צו אַקערן
אויפֿן ווינטער, כדי די גליבעס זאָלן איבער דעם 59
גאַנצן ווינטער ליגן אויף דעם פֿראָסט און פֿון זיך
זעלבסט צעברעקלט ווערן". ~~דוועקער,~~ כתו, 63, ז' 13.

1935 " דעם רידל געטריבן טיף אין דער ערד אַריין
און גאָר גרינג איבערגעקערט די פֿייכטע גליבעס 53
ערד". הירשביין, 5, 67.

ג ל י ב ע ן - ----← דליבען.

ג ל י ב ר ן – ----> גליווערן.

ג ל י ד - דאס/דער, =ער. 1. טייל פֿון אַ לעבעדיקן
אָרגאַניזם, ס'רוב וועגן מענטשן און באַזונדערש וועגן
די ענדגלידער (פֿיס, הענט); אבֿר. % ער איז קראַנק,
און ס'טוען אים וויי אַלע גלידער. יעדער גליד
אין אים ציטערט פֿאַר שרעק.

1814 " א גוטע בשורה טייעהוט, אן |טײַיעט אַן| דיא
גלידער". איבן לעפין, משלי, טו, 30. 148

1873 " עס האָט איך איך באַדאַרפֿט זיך צו באַוועגן
איטלעכס גליד, איטלעכס אבֿר". מענדעלע 1. 84
קאַנק 57790.

1926 " וויעזשביצקי האָט פֿאַרגעסן, אַז די גלידער
זענען בײַ אים אײַנגעלאַפֿן פֿון קעלט". 125
אָפּאַטאָשו, 3 ת 195.

1968 " ער וואָלט איצט באַדאַרפֿט אויסרוען די מידע
גלידער". גראַדע, ז, 52.

2. (ספּעצעל, איבּעם) דער מענלעכער געשלעכט-אָרגאַן.

1908 " די אַזוי גערופענע קאַפּאָטעס, וועלכע פֿאַרדעקן דעם גאַנצן מענלעכן גליד, אָדער דער ביטל-גאַנדאַן, וועלכער פֿאַרדעקט נאָר דעם ביטל אַליין". 74

לעססער, 40.

1923 " מיטל זיך צו באַוואָרענען פֿון אָננעמען זיך א ווענערישע קראַנקהייט |...|, מען וואַשט גוט אַרום דעם גליד, דאָס קעפּל, דעם ביטל און די אַרומיקע טיילן". 76

~~ידיש' פגעז~~, נ' 7 - 8.
פּוז, 151,

3. מדרגה פֿון קרובֿישאַפֿט. ברידער און שוועסטער זיינען קרובֿים פֿון ערשטן גליד, שוועסטערקינדער - פֿון צווייטן גליד.

22 – גלי

4. געלענק.

1960 " ווען יעקב האָט זיך אויסגעלענקט אַ פֿוס |...|, 139
האָט וואַנדאַ אים צוגעלייגט זאַלבן און צוריק
אײַנגעזעצט דעם ביין אין גליד". ~~באַש, פֿאַר 14-X~~.
דאָשעװ||ס.ו, פֿער, 155, X/14.

5. (פֿיג) טייל פֿון אַ גאַנצקייט, באַשטאַנדטייל.
% ער פֿילט זיך ווי א גליד פֿון דער משפּחה. מיר
זײַנען אַלע גלידער פֿון איין פֿאָלק.

1870 " |...| מוז מען זאָרגן פֿון קינדווײַז אָן זיי 139/א
|די קינדער| די נייטיקסטע קענטענישן צו געבן,
זיי זאָלן|ניט זײַן קיין |...| געליימט גליד
אין בירגערלעכן קערפּער". ~~קמ.~~ נ' 8, ז' 59.
פֿער, 177,

1901 " מען האָט אָפּגעשניטן פֿון פֿראַנקרײַך צוויי 96
גלידער: עלזאַס מיט לאָטארינגען". איש יהודי
(ל. ראַבינאָוויץ), ~~ווש' בלעטער~~, נ' 40.
פֿער, 37,

1945 " קלײַבן מיר צונויף די גלידער,// ווידער
שטעלן מיר די רייי". ש. קאַטשערגינסקי, פֿער, 113, 59. 77

23 - גלן

~~צייט איינזמאן, 59.~~

6. (גראַם) טייל פֿון אַ זאַץ אָדער פֿון אַ וואָרט.

% די גלידער פֿון זאַץ טיילן מיר אויף הויפּטגלידער

און בייגלידער.

1938 " אין דער אמתן איז עס אָבער פֿאָלקס־עטימאָלאָגישע

130 אומאַרבעטונג פֿונעם צווייטן גליד אויסן מיטל=הויכדייטשן

ביוואָרט". ~~נפֿ, ייִפֿאָ, נ' 1~~ פּראָווזבקי, פֿאָן, 92, נ' 1.

7. (מאַט) טייל פֿון אַן אַלגעבראַישער גלייכונג,

פֿאָרמולע |טערמינאָלאָגיע מאַטעמאַטיק, ווילנע 1921|.

% עקסטער גליד; גרופּירונג פֿון גלידער. ענלעכער

(ייִנגסטער, עלטסטער, נידעריקסטער)גליד.

0 איינגליד – (מאט) מאָנאָם. צווייגליד – בינאָם.

פילגליד – פאָלינאָם. פאַרגליד, נאָכגליד – (מאט) בנב.

בינדגליד – אַ טייל וואָס פאַראייניקט צוויי אָדער מער טיילן פון אַ גאַנצקייט.

1947 " דאָס בינדגליד צווישן פלוטאָקראַטיע און באָלשעוויזם |...|". מ. ווײַנרײַך, 5, 171. 130/א

בײַגליד – (גראַם) באַצייכענונג פאַר יעדן פון די טיילן פון זאַץ, חוץ סוביעקט און פרעדיקאַט. % דער דירעקטער אָביעקט איז איינער פון די בײַגלידער אין זאַץ.

הויפּטגליד – (גראַם) באַצייכענונג פאַר דעם סוביעקט אָדער פרעדיקאַט פון זאַץ. % אין אַן אומפאַרברייטערטן זאַץ זײַנען דאָ נאָר די הויפּטגלידער.

מיטגליד - אנגעהעריקער צו א געוויסער ארגאניזאציע, אינסטיטוציע אע. % זיי זיינען מיטגלידער פֿון ספּארטקלוב.

ענדגליד - האנט (אייבערשטער ענדגליד) אדער פֿוס (אונטערשטער ענדגליד).

1927 " דער ברוסטקאסטן איז פֿארבונדן מיט די ביינער פֿון די הענט (אייבערשטע ענדגלידער) דורך צוויי ביינער |...|". ט. בערלס, 1, 85. 164

ס'צעגייט (זיך) אין אלע גלידער - ס'איז זייער געשמאק, איינגענעם.

1896 " |...| א מי שברך |...| און דערנאך |...| קליוואנער בעטלערל, וואס איז זיך צעגאנגען אין אלע גלידער". גאטלאבער, 3, 20. 125/1

ס'ציטערט נאך א גליד - ס'איז נאך דא אין דעם לעבן, ס'לעבט נאך.

ניט קענען רירן מיט א גליד - אויסדרוק פֿון שרעק.

ציטערן אין (מיט) אַלע גלידער - שטאַרק שרעקן זיך.

די גלידער שטאַרבן אָפּ (ווערן אָפּגענומען) - 1. אויסדרוק
פֿון שרעק. 2. געליימט ווערן.

1863 "ווי דער מענטש דערזעט דאָס, שטאַרבן אין אים
108 אָפּ אַלע גלידער פֿון שרעק". דיק, 103, ז'[?].

1947 " צי דען זענען מיר די גלידער אָפּגענומען
112 געוואָרן? איך פּרוּוו זיך נאָך אַ מאָל אויפֿהייבן".
סעגאַלאָוויטש, 11, 82.

מע דאַרף אים (איר) צעקושן די גלידער (וואָר: אויסצוקושן
אַלע גלידער) - ער (זי) איז זייער שיין, גוט,
פֿעיִק (ס'רוב וועגן קינדער).

א טאג אן אויג, א וואך א שפּיזל, א זמן א גליד, א יאר א זאק. מעט לעבן הונדערט יאר, וועט מען האבן הונדערט זאקן – חוזקדיק וועגן ארבעטן זייער פּאוואליע"|קטוו, רומעניע).

שוו: אלעגלידער ווילן רעדן און דעם צונג (אליין) שטעלט מען ארויס.

אלע גלידער ווילן פּישן און דעם שוואנץ שטעלט מען ארויס – (ווהלג) קלוגע מענטשן היטן זיך צו זאגן עפּעס וואס ס'איז ניט פּאסיק אדער ס'לוינט זיך ניט, אבער א נאר קאן זיך ניט איינהאלטן, אדער אנדערע שטעלן אים ארויס צו רעדן.

ם גליד. מה"ד: Gelide

1. ←----

1544 " מיט אנגש אונ' מיט יאמר ווארן אים דר שלאגן זיין גלידר". שמואל בוך, פּערז|סטראפּע? | 740.

1676 " מיט וועלכם גליד מן זוינט |זינדיקט| דא

151 מוש מן מיט דעם זעלביגן גליד ווידר תשובה טון".

ברנט שפיגל, פרק י"א.

1728 " ווען איינם ח"ו אפ נעמט איין גליד |...|

70 זוא מוז מן אים קודם כל איין באד מאכין |...|".

סגולות ורפואות, כ"ו, ב - I.

2 <-----.

1752 " ער טראגט אזו לאנג גדנקן אויף ווייבר ביז אים

119 זיין גליד הארט ווערט". ס' עץ חיים, 10 - II.

3 <—.

1767 " |...| אויך די נענשטי פריינד פון מחותנים

136 אלש איהרי פטר אונ מוטר ברודר שוועסטר איהרי

קינדר אלי איך ערשטין גליד, זאלין ניכט במספר צעהן

גרעכנט ווערן". פראגער תקנות |...|.

5. ←-----

1610 " אונ׳ ער קלאפּפּט עז מיט איינם האמיר |...|
א/136 צו אויז ציהן איר גלידר|פון די רערן פון דער
מנורה| אז איר ברייטונג וואר |...|". טייטש-חומש,
במדבר ח – ד.

1744 " |...| וואן דו מיך נאר פֿר נעמין ווערשט
ב/136 ווייל |כל זמן| נאך דייני גלידר צווייג האפטיג
אונ׳ בקרעפטיג זיין". בחינת עולם 1, ל – 2.

גליד=געשוועסטער=קינד - דאָס, =ער.

אַ שוועסטערקינד אין דער צווייטער ריי פֿון

קרובֿישאַפֿט (אַ קינד פֿון אַ שוועסטערקינד).

% מיר קערן זיך אָן גליד-געשוועסטער-קינדער:

זייַן באָבע און מייַן באָבע זייַנען שוועסטער.

גלי - [redacted].

1881 " מע גייט איינער צום אַנדערן צו גאַסט...

דער צו אַ מחותּן, דער צו אַ שוואָגער, דער צו אַ 169

גליד-געשוועסטער-קינד |...|". שאַצקעס, 163,1.

גליד-שוועסטערקינד - דזוו דפֿוו.

1894 " |...| אַ לאָך פֿון אַ בייגל, אַ שאָס פֿון אַ ביִקס

|...|, אַ גוט אויג פֿון אַ גליד=שוועסטערקינד". 188

שלום-עליכם, ~~בי 4~~, 122.

1973 " דער גביר פאזנאנסקי |...| איז אנגעשטאנען
צו משה-איצלס א גליד-שוועסטערקינד, ווי א שטיקל 117
פעטער". ראזענפארב, 3, 97.

גליד-גליד-שוועסטערקינד – 1. א שוועסטערקינד פון דער
דריטער ריי (אן אייניקל פון א שוועסטערקינד).

1912 " אפטומלעדיק זיך עטלעכע מינוט האט ער
אויסגערעכנט, אז די כלה |...| איז חנה-דאבעס 190
א גליד-גליד-שוועסטערקינד". א. רייזען, 3, 191.

2. א ווייטער קרוב אדער (שפאסיק) גאר קיין קרוב ניט.

1911. " זיינען הוהלע געהער זיך אן מיט מיינען בעלצין
גליד-גליד-געשוועסטער-קינדער, דעם פערדס-בייטש-
שטעקעלעס-א- פידקאווע". שע, 6ג, 129.

שלום-עליכם

32 –

ג ל י ד ו ו ײַ ז – ---- → גלידערווײַז.

ג ל י ד י ק - אַדי/אַדור. (נש) וואָס באַשטייט פֿון
גלידער, טיילן.

1952 " מיר טרעפֿן |ביי נחום שטיף| זייער געראָטענע
פֿאַרמען און נייע ווערטער: אײַננעמונגען, נײַך 173
גלידיקער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט |...|". י. מארק, פּנ, 90,
~~יִדשפּ~~ נ' XII - 4.

גלי- [redacted].

?נ? ג ל י ד ל אָ ז - אַדי/ אַדוו. (דטשמ) אָן גלידער,

אומפּאָרמיק.

*1966 " עס הייבט זיך אַרויס פֿונעם קבֿר // אַן איינציקער

גלידלאָזער גוף ". ליקויק, 6, 91. 174

34/1 גל -

ג ל י ד ע ר ד י ק - אדי/אדוו. דזוו גלידיק |ראכקינד|.

35 -

ג ל י ד ע ר ו ו יַ ז - אדוו, פּפּ (זן) גלידווײַז.

אַ גליד נאָך אַ גליד, יעדער גליד באַזונדער.

1866 " די טערקיַי שטאַרבט אָפּ גלידווײַז |...|".

המגיד, פּלו, 177, נ׳ 1. 172

1879 " און |איך| האָב מיך אַזוי אָנגעהויבן צו שרעקן,

דאָס זי זאָל מיך ניט פֿאַרפֿירן צו די אַקאַדעמציקעס 214

וואָס (ווי די זאַגע איז דאַן געגאַנגען אונטער |צווישן|

די קלויזנער) קויפֿן לעבעדיקע קינדער ייִדישע און

צעשנײַדן זיי גלידערווײַז אום צו לערנען זיך

אויף זיי דאָקטאָרײַ". דיק, 89, 46.

1953 " אויב מען וועט מיך אַפֿילו לעבעדיקערהייט

צעשנײַדן גלידערווײַז, וועט די געסטאַפּאַ פֿון מיר 213 (6)

גאָרנישט אַרויסבאַקומען". ~~יזב באַראַנאַוויטש, - 485,~~

יזב, 3, 485

36 - גלי

ם גלידר ווייז.

1626 " אוב איר וועלט מיר ניט צו רויסן טון דען
חלום אונ' דען פתרון |...| גלידר ווייז זאלט 218
איר ווערן גיטאן". ספר המגיד 1, ב - ה. (דניאל)

1763 " ער האט אים |דעם מענטשן| בשאפן גלידר ווייז
|...|". שבט מוסר, ב- II.

ג ל י ד ע ר ן - טרוו. (זן) 1. צעטיילן אויף באזונדערע גלידער, אויף באַשטאַנדטיילן; צעגלידערן.

1927 " אַנשטאָט גיין אין פּראַזעקטאַריום און צעגלידערן טויטע קערפּערס, איז ער געגאַנגען צווישן קרײַזלעך און געגלידערט דאָס לעבן". י.י. זינגער, 4, 153 - 154. 233

2. אַנאַליזירן.

1864 " |...| נאָר וואָס זאָלן מיר דאָ לאַנג גלידערן דעם אַרטיקל, בפּרט זי |?| זאָגט נאָר עדות מפּי השמועה און דאָס טאָר מען גאָר עפּ"י דין ניט". פּער, 177, נ"23. 226

3. (זן) אײַנשליסן איין גליד אין צווייטן, אײַנגלידערן.

1920 " קום איך, דער ערשטער אויפֿגעוועקטער ריז//
פֿון אויסגעבענקטן טאָל |...|,// מיט יעדער האַנט 228
מיין אַקסלביין איך שליס,// מיט יעדער אַקסלביין
מיין האַנט איך גלידער". מארקיש, 1, 45.

4. (עלט) קריטיקירן, באַרעדן, רעדן שלעכטס.

1884 " דאָס בורטשעט און בראָיעט אָבער ביי זיי
|ביי די שונאי-ישראל|, עס קרענקט זיי אַ טאָג ניט
צו גלידערן ייִדן". פּער, 74, נ' 27.

|192...| " אַ ביסל האָבן זיי די מלמדים| געהאַט
דרך-ארץ פֿאַר זייער קענען אומעטום - גערן זיינען 181
זיי, ער זאָל זיי ניט גלידערן". יהודה שטיינבערג.

1956 " זעט ער די לבנה און ער נעמט, דער פּעסן,//
די לבנה גלידערן,// זי פֿאַרשעמען און דערנידערן". 234
שטיינבאַרג, 3 (משל "די זון און די לבנה").

|| **גלידערונג** - די, =ען. 1. טיילונג אויף
באַזונדערע פֿאַרשיידענע גלידער, קאָמפּאָנענטן.

1938 " פּונקט ווי דאָרט אין דער ספֿערע פֿון אידעען
איז פֿאַראַן אַ גלידערונג און אַ שטאַפּלונג|...|, 222
אַזוי אויך אין דער עטיק". קאַראַלניק, 1, 10.

1951 " די פּראָפֿעסיאָנעלע סטרוקטור פֿון דער יידישער
באַפֿעלקערונג און די סאָציאַלע גלידערונג אירע 219
איז ערבֿ דער צווייטער וועלט-מלחמה געווען כּמעט
די זעלביקע ווי סוף 19טן יאָרהונדערט".
י. לעשטשינסקי, פּער, 106, 896.

39/1 גלי -

2. אנאליזירונג. % די תלמידים לערנען וועגן דער
גלידערונג פון זאַץ.

ם גלידרן.

1. ←---

1626 " איך וויל אייך לאָזן גלידרן אויף שטיקר".
ספר המגיד, 1, דניאל, ב - ה.

3. ←---

1723 " אייך בעכר דער דאָ גיגלידרט איז, טאָר מן
227/א אם שבת ניט איינדרעהן". לב טוב, 2, דף עב - !!.

ג ל י ד ע ר פֿ י ס י ק – אדי/אדוו, פֿפּ גלידפֿיסיק.

(דאאל) וואָס די פֿיס באַשטייען פֿון באַזונדערע

גלידער (ווענן געוויסע בעלי-חיים).

1924 " דאס זײַנען גלידערפֿיסיקע בעלי-חיים, וואָס

185 אָטעמען מיט פֿרײַער לופֿט |...|." אידעל, 1, 126.

1931 " |...| די אַנדערע דרבֿי |טיפֿן בעלי-חיים|

188 זײַנען מאָלוסקן, גלידפֿיסיקע און חוט-השדרהניקעס".

ש. בלום, ~~86.~~ (1), 86.

41 - גלי

גלי - [redacted].

גלידרימען - דער, =ס. (טעכט) מין טראַנסמיסיע=

פֿאַס? [פֿינקעל, (4), 56: גליד רימען = Ремень суставный].

42 — גלי

ג ל י ד – ש וו ע ס ט ע ר ק י נ ד – ----← <u>גליד–געשוועסטער–קינד</u>

ג ל י וו א ר ג – דאס, בא. (שנש) עפּעס וואָס גליט.

1963 " מײַן ליד איז אַ פּיצעלע גליוואָרג |...|".

מ. מ. שאַפּיר, 1, 82.

44 - גלי

ג ל י וו אַ ר ע ם - דער, ~ ווערעם, ס'רוב געניצט

אין פּקפּ: גליוורעמל. (זאאל) אינסעקט (ווסנ (Lampyris

וואָס לײַכט בײַ נאַכט, אַ דאַנק בעמישע אומבײַטן פֿון

געווויסע סובסטאַנצן אין זײַן קערפּער.

... " |...| אויף די גליוורעמס, וואָס צעשפּריצן

270 און צעפּליען זיך אין דער הויך". פּרץ, צום נייעם

יאהר. alem

1921 " הינטער די וועלדער // ציטערן בליצן,

309 גליוורעמס לײַכטן // אונטן אין גראָז". סעגאַלאָוויטש,

6, 16.

1975 " דער זונפֿאַרגאַנג באַלײַכט אירע קנייטשן מיטן

קאנק ליכט פֿון גרינע גליוורעמס". סוצקעווער, 7, 9.

44|₁ – גלי׳

גליוויארן – טרוו. בנב |גראווירן?|.

1716 " |...| און׳ ער האט בידעקט מיט גאלד, גלייך

אודר גיבלעך מאלט, אודר גיגליוויארט |...| אויף 208

דאש איש גיקריצט". ס׳ המגיד 3, מלכים א׳, קאפ ו׳-ל"ה.

רעד: יהואש טייטשט: וצִפָּה זהב מְיֻשָּׁר על המחֻקה –

" און האט איבערגעצויגן מיט גאלד ארויפגעפּאַסט

אויפן איינגעשניצטן".

45 - גלי

ג ל י ו ו ן - דער, =ען. "פונש" |קטורו|.

1943 " קענער פונעם טרונק |...| האבן זיך געקליגט

208/א

און געמישט, באשטעלט ביי די משרתים, אז יענע

זאלן צוזאמענמישן |...| פארשיידענע גליווינען,

פונשן, וואס מער |...|". דער נסתר, 5, 261.

46 – גלי

ג ל י׳ו ו ע – די, =ס. סאָרט באַרן (בערגאַמאָט).

1948 " א קוק געטאָן האָט זי אין גאָרטן דורך דער

שויב, // אַראָפּגעהאַנגען טרויעריק האָבן די רײַפּע 236

גליוועס". מארקיש, 9, 255.

גליווער - דער, |=ס?|. 1. אַקט פֿון גליווערן, אַלע בב.

1921 "|...| פֿול מיט בלוט איז אָנגעגאָסן און מיט גליווערגרויל". בראָדערזאָן, 5, 22. 258

1956 "אַוואַדיס האָט זיי דורכגענומען דורך און דורך מיט אַזאַ שנײַדנדיקן גליווער אין די אויגן". מאַרקיש, 10, 214. 245

2. אַ פֿליסיקייט אָדער אַן אַנדער לויזע מאַסע וואָס איז געוואָרן געדיכט, שטאַר (ס'רוב צוליב אָפּקילן).

1964 "מענטשן, פֿערד, קעמעלן |...| האָבן זיך אויסגעמישט אין דער גליווער פֿון די וואַלקאַנס שטויב". ש. איזבאַן, פֿער, 69, |ז|/27. 252

1967 " עס גייען דורך טעג: געקריילטער צוויט, זוניקע יוניטעג, הארבסטיקער גוואדזש, פראסטיקער גליוווער". סיטא, זש פער, 131, נ' 9, ז' 44.

3. (ספעצ) אפגעקילטער אויסקאך (יויך, סאוס) פון פלייש און/אדער ביינער; פעטשא, פיס(נאהע).

4. (ספעצ) אפגעקילטער אויסקאך (פאוס) פון פיש; פישיויך.

5. (ספעצ) אפגעקילטער אויסקאך פון פרוכטן אדער פרוכטפראשעק מיט צוקער ('זשעלע').

6. (פיג) געפריר, שטארקע קעלט.

7. (פיג) אומבאוועגלעכקייט, פארשטארטקייט.

גלי- 48א.

1936 " עס חלשן אף מאשינעס, פרעסן, ווי אין גליווער

237 בלייבט א פאבריק". יאפע, 3.

1938 " |...| זי האט צערודערט דעם יארהונדערטער

247 אלטן גליווער, אין וועלכן דאס יידישע לעבן האט

געגליווערט |...|". מאנגער, (1), 87.

1948 "אפנים - קלייענדיק, א שארפע נאז, |...| נאר

2471 אויגן - בעלמעס, גרויליק טויטע, אויסדרוקלאזער

גליווער". מ. קויפמאן, פער 44, נ' 5 - 6, ז' 37.

ג ל ׳י ו ו ע ר ד י ק - אַדי/אַדוו. וואָס גליוועוערט,
איז פֿאַרגליווערט, שטאַר.

1940 "האָט זי אָפּגעטרייסלט פֿון זיך דעם גליווערדיקן
265 צושטאַנד". בערגעלסאָן, 14, 479.

1963 "די ברייט צעעפֿנטע אויגן האָבן גליווערדיק
262 געקוקט אויף די בלוילעכע בלעטער, ווי ער וואָלט
געווען בלינד". באַשעוויס, 4, 75.

גלי - 50.

ג ל י ו ע ר ן - אוטוו. 1. ווערן געדיכט און סאליד, ווי איינגעפרוירן (ווען א פליסיקייט).

% די פישיויך גליווערט איין טעלער.

1805 " אפט מאל ציהט זיך דר דאמפף ניט גאנץ קאלט

289 נייארט ער גליוורט גענצליך אונ נאטורליך אונ ווערט זוא וויא איין שטיין". איבן, א. פאוויר, לב - ז.

|1926 - 1931| " אין עסצימער זענען געווען צעשטעלט

א/273 טאצן מיט קעזקוכן, |...| געגליווערטע שלייען אויף מילכיק |...|". אפאטאשו, 12, 155.

1968 " מיינע אויערן האבן זיך אנגעהערט מוראדיקע

279 דערציילונגען, פון וועלכע דאס בלוט גליווערט אין די אדערן". ר. גאנטארסקי, יזב אשוראש, 2, 905.

גלי - 50/1 א.

2. ווערן/זײַן קאַלט, פֿרירן (אויך פֿיג).

1947 " איך האָב האָט געגליווערט, כאָטש איך צימער

291 איז געווען וואַרעם". סעגאַלאָוויטש, 11, 155.

1956 " דעם אָטעם האָט פֿאַרכאַפּט די גליווענדיקע לופֿט,

1/291 און ווינטן האָבן זיך געלאָזט פֿון ווינט באַצוימען".

מאַרקיש, 10, 223.

3. ווערן/זײַן אומבאַוועגלעך, שטאַר (אויך פֿיג).

1908 " גליווערנדיק, ווי די שטיינער, // רירט

304 דאָס פֿאָלק זיך ניט פֿון אָרט". ראָזענפֿעלד, 2, 155.

1939 " אינעם אומבאַוועגלעכן בליק האָט נאָך געגליווערט

283 די שרעק |...|". גילדין, (1), 40.

1943 " אויף ער האָט זיך אַהין גענומען רוקן, ניט

283/א אויף אַרײַנגיין, נאָר גלאַט אַזוי, |...| צו שטיין

און גליווערן". דער נסתר, V, 351.

|| גליווערניש – דאָס, באַ. 1. פֿאַרשטאַרטקייט,

אומבאַוועגלעכקייט.

1968 " איין צמח אַטלאַס פֿאַרזינקט נאָך טיפֿער אין

291/א גליווערניש און טרויער". גראַדע, 7, 278.

2. קעלט, אײַנגעפֿרױרנקײט.

1955 " פֿון אַלע עפּלבײמער האָט דער װינט נאָך נעכטן //

אַראָפּגעשמעלצט די גליװערניש פֿון פֿראָסט". 305

לײװיק, 11,[23](ליד "דער דאַרבוש אין העלן שניי").

1968 " צמח האָט דערפֿילט, אַז דאָס גליװערניש

אין זײַן לײַב צעגײט |...|". גראַדע, 7, 159. ב/291

■ גליװערן/גליברן.

1. ←----

1626 " פר װאר אז איין מילך האשטו מיך מכן צו גין,

אונ' אז איין קעז (תקפיאני) טעשטו גליברן מיך". 287

ס' המגיד 1, איוב י' – ז.

1720 " דעק צו טרייב |רייב?| דיא מאנדלין אין דען

ביר דש עז ווי איין מיליך ווערט אונ' טוא אנײין 286

דש געל פון דרייא פרישי אייער |...| שטעל דיא שיסל

52|א

|...| ביז דש איך דיא שיסל גגליוּוירט וויא אייך דיקי
מיליך". סגולות ורפואות, כד - I.

.2 ←-----

... " תקפיאני - השטו גליברט מיך". רייכלין, 8,
67 איוב, י- י.

1610 " זיא |די וואסערן| שטונדן אלש אייך מויאר
288 רינדיג זיא גיליברטן דיא אפגרונט איך מיטן דען מער".
טייטש-חומש, שמות, טו - ח.

1713 " אז אייך שפיגל גלאָז הוט ער דיא וואשר אן דר
297 זייטן מאכן גליוורן". מחזור 2, קנז - II.

[redacted]. - גלו

53

ג ל י ו ן |גיליען/גילאַיען| - דער, =ות |גיליוֹנעס|.

1. דער ליידיקער (ניט-פֿאַרשריבענער/ניט-געדרוקטער) ראַנד פֿון אַ בוך, אַ העפֿט אָדער פֿון אַ בויגן פּאַפּיר.

% די דאַטע און דעם פֿאַמיליען-נאָמען דאַרף מען שרײַבן אויף דעם <u>גליון</u> פֿון עקזאַמען־בויגן. בעת ער לייענט, האָט ער אַ טבֿע צו מאַכן באַמערקונגען אויף די <u>גליונות</u> פֿון בוך.

|1819| " אויף דעם <u>גליון</u> וואָס ליידיק איז זאָל ער ניט שרײַבן דרויף צו זײַן חבר איין בריבל". 315/א

<u>ספֿר חסידים</u>, ~~ווילנא~~, קונטרס ח/4.

1944 " |...| האָט ער זײַנע חידושי-תורה ווילקירלעך אַרומגעשריבן איבער אַלע <u>גליונות</u> פֿון די ספֿרים". 315/ב

<u>י.י. טרונק, 3, 49</u>.

1948 " ער זעצט זיך אַוועק און באַמערקט אויפֿן <u>גליון</u> צוויי אותיות פֿאַרצייכנט". <u>רויזענבלאַט, 6, 98</u>. 315

2. אַ דרוקבויגן פֿון אַ בוך (8 אָדער 16 ~~זז~~ זז'); אַ קונטרס.

% בײַם אײַנבינדן האָט מען צעפּלאָנטערט דעם סדר פֿון עטלעכע <u>גליונות</u>.

גלי - [redacted].

[redacted] גליזן/גלייזן - לייכטן. מה"ד: glîzen

1544 " דער אֵידל קויניג דָוִד זיין קראפט דא ביווייזט.

// דעש ווילדן קווייערש בליקן |בליצן| אויש דעם 316

הארניש גלייזן". שמואל-בוך, סטראָפּע 1214.

גלי - [redacted].

ג ל י ז ש ו ק - דער, =עס. דזוו גליוואַרעט.

1930 " אין גראָדע געשניטענע בייטן שימערירן די

318 דאָזיקע בלומענבייטן, און צווישן זיי, ווי ריזיקע

גליזשוקעס, יאָגן זיך אום די טויזנטער אויטאָמאָבילן".

איינהאָרן, 7, 211.

ג ל י ט אָ פּ – <u>דער, = ~ טעפּ.</u> (<u>טעכט</u>) כלי גענייצט

בײַם שווייסן (לייטן) מעטאַלן |<u>סטוטש</u> 205|.

56/1 גלי -

(?נ?) ג ל י ט ע - די, =עס. "דלאטע"|קטוור, וועגנראוו|.

רעד: כ'בין מסופק אין דעם ווארט, מיגלעך ער האט
געהערט "דליטע"...

ג ל י ט י ק – 1. "אַן אינסטרומענט, אַ ביסל ברייטער פֿון אַ שרויפֿנציִער, אויף אויסצוהאַקן קאַרבן אין האָלץ אָדער צו מאַכן טיפֿע קנייטשן אין לעדער".

ל. לעהרער, יישפ III – 4 – 6.

2. מין דאַלאָטע, גענוצט אין שטיינהאַקעריַי.

1967 " געשטאַנען מיט אַ האַמער און אַ גליטיק און אויסגעהאַקט אותיות אין שטיין". באַשעוויס, פאר, XII 155, 2.

322

....

רעד: א) סטוטש פֿאַרצייכנט עס גראַדע אין דער גרופּע מעטאַל-באַאַרבעטונג (205).

ב) אין יישפ IV – 2 גיט אָן פּ. מאַליניאַק, אַז ביַי אים אין שטעטל (ברעזשין, לעבן לאָדז) האָט מען במקום 'גליטיק' געזאָגט 'דליטע', און ער גיט צו: "אויך אויף אוקראַיִניש – 'דליטעק'."

ג) אין קיין שום ווב פֿון סלאַווישע שפּראַכן (פּויליש, אוקראַיִניש, ווייַסרוסיש, ליטאַ) ניט 'גליטיק', ניט 'דליטע' אָדער עפּעס נאָענט צו דעם. ניט אין דעם באַטייַט ניט אין קיין שום אַנדערן....

....

גליטערזאַמד - דער/דאָס, =ן. מין מינעראַל,

גענויער בנב.

1932 " |...| אַ זון רויט ווי טריוואַקס באַשאַטן מיט

גליטערזאַמד". נאַדיר, 5, 7. 327

....

רעד: ס'מוז זײַן פֿון ענגליש: *glitter* —

גלאַנצן, פֿינקלען. אין עלטערן דײַטש (אפשר אין ל

אַלט-ייִדיש אויך?) *glitzern* מיט דעם

אייגענעם באַטײַט. הייסט עס: 'גלאַנציקער זאַמד!

וואָס זשע פֿאַרא זאַמד איז עס?

....

59 גלי׳ גליטש I — דער, =ן. 1. דער אַקט פֿון גליטשן זיך). שוין דער ערשטער גליטש איז געווען שלימזלדיק און זי איז געפֿאַלן.

1972 " רייַכע קינדער מיטן לעבן פֿאַר אַ לעצטן גליטש |...| אויף דעם בלוי ווייַסן אייַז". י. ראַכלין, פֿלר, 155, 25/III.

2. אַן אָרט וואָס איז באַדעקט מיט אייַז אָדער מיט האַרט איינגעפֿרעסטן שניי, גוט צום גליטשן זיך (טייל מאָל קינסטלעך דערצו איינגעאָרדנט). % אין ספּאָרטצענטער איז דאָ אויך אַ גוטער גליטש.

1926 " ס'האָט זיך אים |שלמהלען| זייער געוואָלט גיין אָפּפּרוּוון די נייַע קאַלאָשלעך אויפֿן פֿרישן גליטש". אַלטמאַן, 1, 25. 329

1951 " ווי לאַנג איז עס דען, ווי מיר מיט משהקע־איצען דעם בודניקס פֿלעגן אויסרייַבן דעם גליטש אויף דער טאַזשלקע". צביון, פֿלר, 106, ז' 1304. 340

1975 " ס'איז אָנגעפֿאַלן אַ סך שניי, דערנאָך איז ער
געפֿרוירן געוואָרן און ס'איז געוואָרן אַ גליטש". 340/א
באַשעוויס, 6, 127.

---

0 גליטשאָרט – דאָס, ~ ערטער |מאַרק ווב 1251|.
דזוו גליטש ב' 2. 350

גליטש-באַוועגונג – די, =ען. |טערמ' פֿיזיק,
נייע שול, ווילנע, 1920|. 349

גליטשלויפֿער – דער, =ס. (נש). 1. ספּאָרטלער וואָס
לויפֿט אויף נאַרטעס; סקי-ספּאָרטלער.

1941 " עס האָבן דעראָבערט וועלטרעקאָרדן אויף שווימער,
שיסער, |...| גליטשלויפֿער און לייכטעטלעטן". 377
איבז מ. שניידער, 4(1), 17.

2. דער וואס גליטשט זיך אויף גליטשערס (גליטשאייזנס).

<u>גליטשרייבונג</u> – <u>די, בא.</u> טערמין אין פּיזיק.

באַטייט – זען ציטאַטע.

1929 " ווען איין האַרטער קערפּער גליטשט זיך איבערן צווייטן בעת זיין באַוועגונג איבער אים (צ"ב די גליטשערס אויפן אייז), איז |דא| גליטשרייבונג". 434

<u>מ. זאַבלודאָווסקי</u>, (1), 70.

<u>מודים|מוידים| = גליטש</u> – (<u>עלט</u>) דאס גליטשן זיך אַנגעבויגענערהייט, (ווי צו דער תּפילה "מודים", טייל פֿון שמונה=עשרה).

<u>שמונה=עשרה|שמוינעסרע|=גליטש</u> – דאַס גליטשן זיך מיט ביידע פֿיס צוזאַמענגעשטעלט, ווי ביים זאָגן די תּפילה שמונה–עשרה. ~~שאו=ידיכם | =גליטש – בנב.~~

<u>שאו=ידיכם [סאָו–יאַדייכעם] = גליטש</u> – <u>דנך</u>.

62.[redacted] - גלי

פּפּ: גלאַט ווי אַ גליטש.

פּרול: <u>גיין אויף אַ גליטש</u> - טאָן אַ ריזיקאַלישע זאַך.
א.ג.
אָדער טאָן עפּעס וואָס מאָראַליש מוטל בספק.

1943 "מע האָט דען פֿריִער ניט געוווּסט, אַז מיכל
<u>גייט אויף אַ גליטש</u>, און אַז אַ ליאַדע טאָג וועט
ער אַ פּראַל טאָן און הענט-און-פֿיס צעברעכן?" — קאַנק

<u>דער נסתר</u>, 5, 369-370.

ג ל י ט ש II – דער, =ן. (לאקל, ווענגראוו,

לובלינער קאַנט) " דרענגער=געשטעל בײַ אַ ברונעם,

מיט וועלכן מען ציט אַרויף די עמערס" |קטוו|. 339

64 - גלי

ג ל י ט ש !!! – דער, =ן. (איר, פֿאַראַדירט)

גליק. % א גליטש האָט אים געטראָפֿן, זײַן

פֿעטער פֿון אַמעריקע האָט אים געשיקט גאַנצע 10 דאָלאַר... 332

65 — גל׳

ג ל י ט ש א יַ ז ן - דער, =ס. דזוו גליטשער 2. ב 3.

... " אַט איז אַרײַנגעקומען סאַניע, אין אַ ווײַס פּוטערן היטל, גערייטלט, קלינגענדיק מיט די גליטשאײַזנס, וואָס זי האָט געהאַלטן אין דער האַנט". נאָמבערג, 2, 100. 346

66 - גלי

50

ג ל י ט ש ב ר ע ט - די/דאס, =ער. דזוו נארטע,סקי.

1929 " ווען מען גליטשט זיך מיט גליטשברעטער

(סקיעס), אפילו אויף א טיפן שניי, זינקט מען איין 352

אים ניט אריין". מ. זאבלודאווסקי, (1), 64.

67 - גלי

גלי- [redacted].

ג ל י ט=ש ט א מ א יי ז ע - די, =ס. (טאקעריי)

" א קליינער רונדער שטאמאייזן מיט א פאפע |געניצט|

צום אויסרייניקן דעם אויסגעטאקטן מאטעריאל און 348

מאכן אים גרייט צו פאליטורן" |קטוו, לובלין|.

ג ל י ט ש ט ר ע פ – די, <u>מצ דז.</u> <u>בנב.</u>

1954 " זאלמעלע בעקער |...| האט זיך דערשראקן,
טאמער געפינט מען ביי אים עטלעכע זעק מעל, 355
וואס ער האט באהאלטן אין זיין בעקעריי, אונטער
די <u>גליטשטרעפ</u>". <u>י. אכטמאן</u>, <u>יזב כעלם</u>, זז 587.

1954 " די שולן און בתי-מדרשים זיינען געווען
געשלאסן געווארן, בלויז דאס הכנסת-כלה-שולכל 354
איז געווען אפן (ביי די <u>גליטשטרעפ</u>)".
<u>י. זילבער</u>, <u>יזב כעלם</u>, זז 550.

<u>רעד:</u> ס'מוז זיין אין ענגער לאקאליזם, ביי אונדז
(לויצק) ניט געהערט דאס ווארט, געפרעגט אויך
ביי צווי עלטערע מענטשן פון פוילן (סאכאטשעוו, מינסק-
מאזאוויעצק) – אויך זיי האבן אזא ווארט ניט
געהערט.

ג ל י ט ש י ק - אדי/אדוו. 1. זייער גלאט (וועגן אן אייבערפלאך), אזוי אז מע קאן זיך אויסגליטשן און פאלן ביים גיין אדער פארן.

% גליטשיקער פארקעט. גליטשיקער באדן.

דאס קינד איז געפאלן אויפן גליטשיקן אייז.

1805 " אויך איז דר בייא איין פינסטרר וועג אונ גליטשיק". איבן פאווויר, נד - II.

365

1868* " די הענטלעך מיט די פּיסקעלעך קויטיק,
נאַס און גליטשיק |...|". ליניעצקי, 9א, 12. 374

1907 " זיי |די פּלוימען| האָבן אַ דין הײַטל, זענען
גליטשיק און קלעפּעדיק |...|". שלום-עליכם, 8 א, 52. קאנק

1975 " |...| זענען די ברילן אַרומגעשווומען אין
דער וואַזע צוזאַמען מיט די געפּינטלטע גליטשיקע קאנק
פּנימער". סוצקעווער, 7, 110.

2. (פּיג) גלאַט, אַן שטערונגען, געלויפּיק (וועגן רייד).

1975 " צו ערשט גיט זי אַ בורטשע, און דערנאָך גייען
שוין די ווערטער גליטשיק|...|". סוצקעווער, 7, 58. קאנק

3. (פּיג) ריזיקאַליש, סכנותדיק אָדער מוטל בספק פֿון
מאָראַלישן שטאַנדפּונקט.

גלי - 71

1939–1938 " זייַן קליענט האָט זיך ניט געלאָזט גייך

362 אויף דעם גליטשיקן וועג פֿון לייקענען שטייַן=

און=בייַך". שניאור, 4/3, צ' [?].

1951 " דאַך האָט זיך ליטע |...| געלאָזט אויף דעם

357 דאָזיקן גליטשיקן און געפֿערלעכן וועג, וואָס האָט

לסוף אונטערגעגראָבן די ברייטע דעמאָקראַטישע

יסודות". ~~זב ליטע, 1~~, 139.

פֿור, 106,

4. (פֿיג) צווייטייַטשיק, פֿאַלש.

1965 " די וואָס גיבן זיך אָפּ אַ דין-וחשבון ווייסן,

359 ווי ציפּערן זענען גליטשיק און פֿאַרבלענדעריש".

א. קלאַרמאַן, ~~שמד~~, XI/12.

פֿור, 69,

1968 " משה-חיים |...| פּרוּווט אַפּילו ניט באַהאַלטן

קאנק דעם קאָמעדיאַנטישן גליטשיקן שמייכל".

גראַדע, 7, 221.

גליטשיקייט — פֿו, 201, אויסגעשטעלט עפּעס מיטן פֿון זייַן גליטשיק,
אַלץ ב"ב.

72 - 14

פּפּ: גליטשיק ווי אויף אַן איי, ווי אויף אַ גלאָז, גליטשיק וחלקלקות | וואַכלאַקלאַקעס | - זייער גליטשיק.

שטיין אויף אַ גליטשיקן באָדן - געפינען זיך אין אַן אומזיכערן/געפערלעכן מצב.

גיין אויף אַ גליטשיקן וועג - טאָן עפּעס וואָס איז ריזיקאַליש אָדער מוטל בספק דיק פון מאָראַלישן שטאַנדפּונקט.

ם גליטשיק/גליטשיג.

←--- 1.

1626 " איר וועג זאָל זיין פינצטער (וחלקלקות) אונ' גליטשיק". ס' המגיד 1, תהילים לה -ו'. 358

1748 " איר וועג זאל זיין פּינשטר |...| אונ' גליטשג". סידור תפילות, פג - I. 364

73 – גלי

ג ל י ט ש ל ק ע – די, ס. דזוו גליטש I, ב' 2.

... "פון יענער זייט גארטן ציט זיך א ברייטע גליטשלקע. כאטש דער פראסט האט נאכגעלאזן, אבער די אויסגעשליפענע גליטשלקע גלאנצט ווי א שפיגל".

סבטיון, |ווערק?|. 378–379

74 – גלי

גליטשן – **אוטוו**. אויסגליטשן זיך.

1626 " אונ' פֿיל לייכט ווערט מיין פֿיינד רידן

390 (יכלתיו) איך האב ישראל איבר מעכט אונ' מייני

ליידגר ווערן זיך פֿרייאן ווען איך ווער **גליטשן**".

ס' המגיד 1, תהילים, יג – ה.

1748 " ווען מיין פֿיס ווערן **גליטשן** חלילה ווערן

383 דיא פֿיינט איבר מיר גריסן ". סידור תפילות II,

פה – I.

75 - גלי

ג ל י ט ש ן ז י ך - אוטוו. 1. רוקן זיך איבער אַ זייער גלאַטער אייבערפֿלאַך. % דער שליטן גליטשט זיך גרינג אויף דעם האַרטן שניי.

... " זיי האָבן פּלוצלינג דערפֿילט אונטער זיך אַ גלאַטע, ציכטיקע אָפּגעוועקסלטע שטיינערנע פּאָדלאָגע, האָבן זיך נעבעך געגליטשט, גערוקט זיך, ניט געקענט איינשטיין". מענדעלע,22, 18. 404

1922 " קינדער גליטשן זיך פֿיל=אויסן=בויגן איבער פֿינף שטאָק געדרייטע באַריערס". י. י. זינגער,1,20. א/404

1975 " איך האַלט צו מיטביידע הענט די שטאַנגען פֿון לייטער, ער זאָל זיך ניט אַ גליטשט טאָן". קאנק

סוצקעווער,7, 68.

2. (ספּעצ) באַוועגן זיך איבער אייז אָדער שניי אויף גליטשערס, נאַרטעס אָדער שליטלעך, צוליב פֿאַרווײַלונג אָדער ספּאָרט. % דער ספּאָרטלער גליטשט זיך יעדן טאָג אויף נאַרטעס אין די בערג.

1908 " גליטשן זיך אויפן אייז פאַרהאַרטעוועט דעם
392 קערפּער". מ. גאָטליעב, 2, 48.

1964 " אַז די קינדער זענען זיך געגאַנגען גליטשן,
405 האָבן זיי אויך געדאַרפט אָנפּעלצן זיך".
א. אויערבאַך, (כּור, 69) ~~שמע~~ VII/16.

1972 " |...| האָט איך זיי אויפגעוואַכט דער באַגער
411 צו לערנען זיך גליטשן". ב. דעמבלין, ~~פּאר~~ (כּור, 155) III/19.

3. (פֿיג) באַוועגן זיך גרינג און גיך, אָן שטערונגען.

1869 " ווי זיס עס קלינגט אים אַרויס יעדעס וואָרט
396 פֿון זיין מונד |=מויל| און גליטשט זיך זייער זאַנפט
(ווייך) אין האַרצן אַריין". דיק, 54,47.

1924 " גליטשט זיך אַן עקלדיקער געפֿיל קאַלט און
402 נאַס איבער די גלידער". אַרשאַנסקי, 1, 52.

1961 " אירע געשניצטע בלייכע פֿינגער גליטשן זיך
איבער די ביינדלעך |...|". ב. רעסלער, פלז, 69, 393
~~שמו~~ XI/ 11.

ב 2:

4. (פּיג) דזוו ~~דפוו~~ וועגן אַ בליק.

... " אייביק וועט זיך דיַין בליק גליטשן איבער די
זאַכן, פֿון אויבן גליטשן, נישט אַריַינדרינגען אין 397
דער זאַך אַלײן". פּרץ, 7, 24. (דערצ' "דריַי מאָל
גערופֿן").

1930 " פֿון דעם דאַזיקן לאַנגן קאָרידאָר |...| גליטשט זיך
פֿאַרזיכטיק דער בליק צום אַכיקן רוים". אײַנהאָרן, 114,7.

גליטשונג – די, בא. אַקט אָדער רעזולטאַט פֿון גליטשן
(זיך) |ראַכקינד|.

גליטשלער – דער, =ס. דער וואָס גליטשט זיך (אויף
אײַז אָדער אויף רעדלשיך) |אוון|.

פּפּ: גליטשן זיך ווי איבער אַ שפּיגל – גליטשן זיך
זייער גרינג, אויף זייער אַ גלאַטער פֿלאַך.

פֿילן ווי דער גרונט גליטשט זיך פֿון אונטער די פֿיס –
פֿאַרלירן די זיכערקייט, שפּירן אַ סכּנה, אַ דורכפֿאַל.

78 – גלי

ג ל י ט ש ס פּ אָ ר ט – <u>דער, באַ.</u> דער ספּאָרט פֿון

גליטשן זיך אויף נאַרטעס אָדער גליטשערס.

79 – גלי

ג ל י ט ש ס פּ אָ ר ט מ אַ ן – דער, ~ מענער/~לײַט.

ספּאָרטלער וואָס פֿאַרנעמט זיך מיט גליטשן אויף

נאַרטעס אָדער גליטשערס.

80 – גלי

ג ל י ט ש ע ד י ק – אֲדי/אֲדוו. (זן) דזוו גליטשיק.

1956 " אַן אָנגעשפּאַרטער אויף די גליטשעדיקע קוליעס

422 |...|". מאַרלִיש, 10, 568.

גלי- [redacted].

ג ל י ט ש ע וו ד י ק - אַדי/אַדוו. דזוו גליטשיק.

1920 " אַ שלאַנג |...| דרייט ער זיך אונטער די מויערן

418 גליטשעוודיק לאַנג". מ. קולבאַק, 1, 67.

1929 " קינדער אין די בעטן - געלע גליטשעוודיקע

423 ווערעם". מ. קולבאַק, 4, 181.

גליטשער – דער, =ס. 1. דער וואָס גליטשט זיך.

1972 " מיט קינאה האָבן די חבֿרימלעך געקוקט אויף ~~אויף~~ די גליטשערס, וואָס טייל פֿון זיי יאָגן זיך 419
אין פֿאַרלעך, האַלטן זיך ביי די הענט |...|".
ב. דעמבלין, ~~פֿאר~~, III/19.
(פּאר, 155,)

2. ספּאָרטלער וואָס פֿאַרנעמט זיך מיט גליטשן אויף נאַרטעס אָדער אויף גליטשערס (ב' 3).

1908 " |...| יעדער איינציקער איז איינגעשריבן
אין אַ פֿאַראיין פֿון גימנאַסטיקער, שווימער, 426
גליטשער, רייטער אד"גל". מ. גאָטליעב, 2, 44.

3. מכשיר פֿון אייזן צו גליטשן זיך אויפֿן אייז.

1965 " |...| פֿאַרגעניגן פֿאַר דער יוגנט, וועלכע פֿלעגט

זיך גליטשן אויפֿן אײַז מיט גליטשערס, וואָס מ׳האָט 430

גערופֿן ׳קאַניקעס׳". פּ. רודאַ, ~~טמז~~ X 24/.

(פּוך, 69,)

4. (זן) נאַרטע, סקי.

1926/39 " עס האָט זיך אַוועקגעשטעלט אַ שווערער ווינטער

|...| דער לעשניק איז גאַנצע טעג נישט געווען אין 427

דער היים, זיך אַרומגעשלעפּט אויף לאַנגע גליטשעס

איבער די זומפּן". אַפּאַטאָשו, 12, 132.

G. 327.

גליטשרעדלעך - די, במ. אײַנריכטונג וואָס

באַשטייט פֿון אַ מעטאַלענער פּלאַטע מיט ~~צוויי אָדער~~

~~פֿיר~~ קליינע רעדלעך (צוויי פֿיר), געניצט צו פֿאָרן, גליטשנדיק זיך,

אויף אַ גלאַטער איבערפֿלאַך.

1949 " |...| מיסטער וועוויקס סטאַרקע |=קרעמל|

פֿון אַלט אײַזן, אײַנצוהאַנדלען אַן אַלט בייסיקל 435

פֿאַר אַ ייִנגל, אָדער אויסזוכן אַ פּאָר גליטשרעדלעך".

י. י. זינגער, 9, 66.

84 - גלי

ג ל י ט ש ש ו ך - דער שיך. דזוו נארטע.

1870 " אין אינסברוק (טיראָל) האָט זיך אים פֿאַרגלוסט

אַ ביסל צו שליטלען זיך אויף גליטששוך". פֿון, 177,

נ' 50, ז' 375 - I.

ג ל יי |די?|, מצ?. (<u>דרוקערײַ</u>) " כּלי צו שטעלן אויף

איר די אויסגעזעצטע שורות, באַשטייט פֿון אַן 441

אײַזערנער פּלאַטע מיט דרײַ גידעריקע ווענטלעך;

שופֿליע, גראַנקע"|<u>קטוו</u>|.

<u>רעד:</u> ניט געהערט פון אזא ווארט; אין שפאניש איז יאָ דאָ אן אויסדרוק " *galera*" מיט דעם באַטייט.

86 - גלי

[redacted] גליי - ד.

גליי ב ר י ו ו - דער, מצ דז. אַ דאָקומענט וואָס

באַשטעטיקט דאָס באַשטימען עמעצן ווי אַ דיפּלאָמאַטישער

פֿאַרשטייער בײַ אַ צווייטער מדינה.

87 - גלי

ג ל יי ב ה/פ ט יי ק - אדי/אדוו. |סטוטש 573|.

(דטשמ) פֿאַרלאָזלעך, באַגלייבט. % ער פֿירט זיך גלייבהאַפּטיק, מען קען זיך אויף אים פֿאַרלאָזן, מען קען האָבן צו אים צוטרוי. 445

ם גלייבהפטיג.

1701 " דא זאגט דאז ווייב גיא היך אונ' זאג דען אלטן מען ווען ער לייט קאן גיפינדן דיא דא גלאבהפטיגיר זיין אלש מיר...". מעשה=בוך, מעשה קמ"ח.

1743 " |...| אונ' ער איז (מעיד) אויף דען מאן דש ער איין גלאב האפטיגר מאן וואר...". שארית ישראל. דף קמד - 2.

88 — גלי

ג ל יי ב וו ע ר ד י ק - אדי/אדוו. וואס מען מעג/קאן
אין דעם/אין אים גלייבן. % א גלייבווערדיקער
קליענט.

1928 " ניט אַלץ וואָס ווערט דערציילט |...| איז גלייבווערדיק".
איבן, ווינגריך, 2, 81. 446

|| גלייבווערדיקייט - די, בא. די אייגנשאַפט פֿון
זײַן גלייבווערדיק.

1928 " איך פֿאַרמינער די גלייבווערדיקייט וואָס אויף
איר קען מײַן צונגאַנג פֿרעטענדירן". דצוו, ז' 81. 49–51

~~ג ל יי ב וו ע ר ד י ק - די, ען. אפט געניצט פארגרייזטע~~

13

89-י׳

גלייבונג - די, =ען. אפט גענוצט פארגרייזטע

פארמע גלויבונג. 1. אקט אדער רעזולטאט פון
גלייבן.

2. מיינונג, אידעע, רעליגיעזע פארשטעלונג.

1839 " אונ זאל זיך אום ווימפלן און וויקלן אין
דער ווארהאפטיקייט און אין גלויבונג אויף אלריי 453
גשטאלט". משה בן אליהו, (1), י׳, [?].

1912 " איך ווייס, אז די עצה וואס איך שלאג פאר:
איבערקוקן אלע גלייבונגען און מיינונגען וואס 460
א מענטש האט, וועט א סך פון מיינע לעזער אויסקוקן
פרעמד און אוטאפיש". זשיטלאווסקי, 3, 129.

1968 " אנסקי |...| זאמלט און פארשרייבט פאלקס-מעשיות,
לעגענדעס, גלייבונגען, לידער, ווערטלעך און 456
מנהגים". יזב אטוואצק, ז׳ 644.

גלאבונג.

1743 " מן זאך אנדרש ניט אלש שארן מיט (נביאים אונ׳
נביאות) אונ׳ איבר דיא (נביאים) האט זיך זער פרשטארקט 455
דיא גלאבונג פון (שבתי צבי)". שארית ישראל,
דף קד - 2.

90 - גלי

ג ל יי ב י ק - אדי/אדוו, פארגרייזטע פארמע

אפט געניצט: גלויביק. 1. וואס גלייבט.

1935 " האב איך וועך אזוי פיל מוט געהאט ווי איצטער,

472 וועך מיין יעדער נערוו איז גלייביק". סוצקעווער, 35,4.

1947 " און גלייביק = לייכטזיניק, ווי קינדער,

474 האט עס איינער דעם צווייטן נאכדערציילט".

יזב, ~~טשענסטאכאווער יידן~~, ז' 219.

1960 " און ער איז געגאנגען צו זיין ציל מיט זיכערע

475 און גלייביקע טריט". ניגער, 10, 135.

2. רעליגיעז, פרום.

1935 " די גלחים האבן גערייצט דאס פינצטערע פאלק

475/א און פארויסגעזאגט דאס אינגיכן וועלן זיך

צונויפנעמען אלע גלייביקע נוצרים מיט שווערד און

שפיז און פארטיליקן די יידן מיט ווייבער און

קינדער |...|". באשוויס, 1, ציט אנט, ז' 36.

91 - גלי

1953 " די רוט האָט געבײַטשט איבער גלײַביקע נשמות

466 מיט אימהדיקע בילדער". איבן, י. מאַרק, 3, 162.

|| גלײַביקייט – די, בא. די אייגנשאַפט פֿון זײַן

גלײַביק.

1943 " לעבסט מיט דער רגע און קוקסט אין דער אייביקייט

468 // קעמפּסט מיט דײַן גאָט און דו שטאַרבסט אין זײַן

גלײַביקייט". אײַנהאָרן, 8, 58.

1964 " ער איז די פֿאַרקערפּערונג פֿון ייִדיש-פֿאָלקסטימלעכער

468/א גלײַביקייט און בטחונדיקייט". צייטלין, ~~שמו~~.XI/13.

פּנו, 69.

ם גלוּיבּיג.

<--- 2.

1732 " נייארט דיא דא מיט דעם גלויבגן אברהם פאר

475/ב הש"י |...| פֿר בלייבן איביגליך". לב בנים על בנות,

דף יא – !!.

92 - גלי

סוד פון גליווידיק

ג ל יי ב י ק ע ר - דער, =ע. ווע גלייביקע, פב דג.

~~סוד פון גלייביק.~~ 1. דער וואָס גלייבט אין גאָט.

% "כאָטש איך אַליין בין ניט קיין גלייביקער, וויל

איך ניט פֿאַרשעמען די סביבה מיטן מחלל שבת זיין

בפרהסיה".

1919 " אַפילו די ייִדישע קהילה אין ניו־יאָרק |...|
האַלט אויך פֿאַר איר חובֿ צו דערקלערן, אַז זי איז 461
געבויט געוואָרן ניט נאָר פֿאַרן גלייביקן".
זשיטלאָווסקי, 10, 88.

|?|1956 " דער גלייביקער |...| זאָל קיין מורא ניט
האָבן פֿאַר קיין שום יסורים אין דער וועלט". 461/ב
איבן |ווער?|, ר' שניאור זלמן מליאדי, ז' 232. N

2. אַן איבערצייַגטער אין גערעכטיקייט פֿון אַן אידעע,
ענין אַד"גל.

1932 " |...| איז אַריַין אַן אינטערעסניקער, געהאָרכזאַמער,
אַ גלייביקער, גרייט צו טאָן אַלץ". י.י. זינגער, 5א,40. 471

גלייבלעך - אדי. דזוו גלייבווערדיק.

1911 " רבי עקיבא זאגט צו כלבא שבוע: "איך פארשטיי

481 אז די זאך איז דיר ניט גלייבלעך". אב. פשעמיאראווער,

1, 10.

1940 " כמעט ניט גלייבלעך - העלואיז איז דא".

478 לייוויק, 7, 453.

1966 " מיט וואס איז דער טאג, וואס איז נאר וואס

480 אוועק, מיר גלייבלעך, ווי אונדזער פארגאנגענער

וועג?" האלקין, 4, 214.

|| גלייבלעכקייט - די אייגנשאפט פון זיין גלייבלעך.

ם גלובליך.

1716 " |...| אונ' דש דריטי איז דז מן איין זאך פר

480/א שטיט דורך איין ווארהאפטיגה דר צילונג אונ' איין

גלובליכה קבלה די מן האט פון איין אנדרן מקבל

גיוועזן אונ' גיהערט|...|". חה I, כו - 2.

חובות הלבבות, 1,

[redacted]. B - גליי

95 גלייבן - אוטוו. פֿאַרגרײַזטע פֿאָרמע, אָפֿט געניצט: גלויבן. 1. אָננעמען פֿאַר אמת, זײַן איבערצײַגט,
אין דער ריכטיקייט/עקזיסטענץ פֿון עפּעס, זײַן זיכער
אַז עפּעס איז/(וועט) געשען.

1898 " ייִדן גלייבן, דאָס ביי אַ ייִדענע, וואָס זי גייט שווער צו קינד, איז אַ סגולה דאָס דער בעל מפֿטיר זאָל פֿאַר איר לייענען די הפֿטורה, וועט זי גרינג האָבן". (כ׳) 500
י. מאַזעגנשטערן, 1, 67.

1922 " ער האָט געגלייבט, אַז איגעם געלט, וואָס פֿאַלט אַרײַן גלײַך/יוכבֿדן אין די הענט, קומט אַרײַן די ברכה". (פּ׳) 500
13
בערג, בערגעלסאָן, 6, 30.

1967 " גלייבן דאַרף מען אויך אין דעם כוח פֿון מדינת ישראל, אַז'ן דעם כּוח פֿון ייִדישער מאַראַל און ייִדישער גבֿורה, וואָס איז באַפֿליגלט מיט מאַראַל". (ח׳) 500
גלאַטשטיין, צ׳ שמז, 2/VI.
(כּור, 68)

2. ~~זייך~~ (~~ספעציעל~~) מיט דער פּרעפּ איין) איבערצייגט אין

דער עקזיסטענץ פון גאָט. % גלייבן אין גאָט.

1832 " דעמאלט וועלין אלי בשעפעניש שטיל שווייגן

אונ ווערין אלי אין דיר גלייבן.דאש וועט זיין אז — 500 (ש׳)

משיח וועט קומען במהרה בימינו אמן".

~~מחזור לימים נוראים, סלאוויטע, קיג/ב.~~ 2, קיג/ד.

1864 " דאָס האָט יעדער בעל דת רעכט צו רימען

זיינע ספרי הדת פאַר זיינע בני בריתו, דאָס הייסט — 630(א׳)

פאַר יענע וואָס גלייבן ווי ער אין דעם זעלבן דת|...|".

דיק, 18.

1909 " עס איז אויפגעשטאַנען דער היינטיקער יונגער

"קלוגער" דור |...|.זיי דאַרפן נייע געטלעכע רעדנ־ — 500 (ג׳)

דערשיינונגען, אַ נייען באַרג סיני, נייע אותות

ומופתים, און דאַן ערשט וועלן זיי גלייבן,

אַז עס איז דאָ אַ גאָט אויף דער וועלט|...|".

ש. הײַלפּערן, (1), 20.

97

גליי - 4.

1948 " דער בחור איז דער אייניקל פֿון יענע וואָס האָבן שטאַרק אין מענטש געגלייבט, אין גאָט". סעגאַלאָוויטש, 12, 38. 495

3. האָבן צוטרוי, פֿאַרלאָזן זיך אויף עמעצן.

1894 " די אונטערשטע שורה איז אָז דער, וואָס עס איז אים גוט, גלייבט ניט דעם וואָס עס איז אים ניט גוט, אָבער דער, וואָס אים אַליין איז ניט גוט געווען, גלייבט ער דעם אַנדערן אויך". אַלטשולער, 1. 500 (ס׳)

1422 " ער גלייבט גאָר ניט, נישט דעם ביק און נישט דעם בן זיינעם. ער גלייבט זיי לחלוטין נישט". בערגעלסאָן, דער טויבער, קאַנק 104/215. 588

(?נ?) 0 גלייבריס – דער, בא. (נש, פֿירליג) צוטרוי=קרעדיט. פֿער 90. XXXI - 2 - 62.

ווי אין ווילנע

פֿפֿ: גלייבן: ווי יאַסקען (יאַשקען), ווי יאַשקע פֿאַנדרע, ווי יאַסקע דעם טויבן, ווי אַ הונט, ווי דעם גלח, ווי דעם [illegible] אין פֿעלץ,

ווי אין א שבועה פון א מארק=יידענע, ווי דעם בעל=טאקסע, —

98 - גלי

ניט גלייבן.

גלייבן ווי דעם רבֿ, ווי אין דער תורה, ווי אין תורה מסיני —

זייער שטארק גלייבן.

עס גלייבט זיך — ס'איז דאָ אַ געפיל פון זיכערקייט,

פון ריכטיקייט.

ניט גלייבן פון דאַנען אַהין — אין גאַנצן ניט גלייבן.

שוין: אַ ליגנער, אַפילו אַז ער זאָגט אמת, גלייבט מען 498

אים ניט. ווען אַלע זאָלן גלייבן, וואָלט משיח 490

שוין לאַנג געקומען.

פרעגן זאָלסטו פרעגן, אָבער ניט גלייבן. 486

ב. א — גליי[?]

99 - גלי

צו וואס גלייבן, אז עס זיינען דא אויגן? 487

וואס מע זעט ניט מיט די אויגן, דאס זאל מען ניט גלייבן. 488

גלאבן/גלייבן.

.1 <----

500 (ב׳) 1716 " אונ׳ נאך דעם איך איבר דאכט הב וויא דש

איז צו פר שטין דער ווארהפטיגר אייניגר, זוא הב

איך ביפונד דז ווען איינר שון גלייבט מיט גאנצן

הערצן דז גאט אייניג איז |...|". חובות הלבבות, 1,

הקדמה, ט-2.

.2 <----

496 1541 " איך גלאב אן איין גו דער איז אכפר אונ׳

גרוש". בבא=בוך, 246, 5.

1733 " |...| ווינשה דער ליבה גאט, וואהלי גליבה

500 (א׳) אונזר אן גיפנגינה פרייד, נאך אלר הערשטה בפרידיגונג

אונד וואהל ווזינש צו פולענציהן". לשון זהב.

100 - גלי

.3 <----

(ה׳) 500   1686   " |...| אונ׳ דאז ער זיין באריש געלט דרום מעכט

האבן אונ׳ ער וואושט נימאנט צו גיטרויאן נאך צו

גלאבן".   ס׳ משלים, דף ל"ז - ד׳.

6

101

ג ל י י ב נ ס ו ו ע ר ט (י ק) - אדי/אדוו,

פּפֿ (דטשמ) גלייבנסווירדיק. וואָס מע קאָן גלייבן

אין אים/אין דעם; (גלייבלעך.) % די ידיעה איז א גלייבנסווערטיקע,

ס'איז געדרוקט אין אַן ערנסטער צײַטונג. דאָס איז

א גלייבנסווערטיקער עדות.

1932 " איז דאָס עדות=זאָגן פֿון ~~|...|, וואס זיך~~ [...]

684 ~~געקווילעט אין מאמענט פון שיגעוון~~, אַנערקענט געוואָרן

פֿאַר גלייבנסווערטיק". קאַנ. 1, 69.

|| גלייבנסווערטיקייט - די, בא. אייגנשאַפֿט פֿון

זײַן גלייבנסווערטיק.

1963 " איר באַצווייפֿלט די גלייבנסווערטיקייט

| טעקסט: גלייבנסווירדיקייט| און אויטענטישקייט פֿון

טייל אָנגעגעבענע פֿאַקטן". פּ. גרים, פֿער 47, תשרי, ז' 34 -ז.

102 – גלי

גלייב – [illegible]. [redacted].

ג ל י י ב ע ד י ק – גלייבנדיק, וואָס גלייבט.

1959 " מיט וואַרעמקייט, מיט פֿרומען גלייבעדיקן

685 פֿלאַם |...|". א. אויערבאך. 6, ג' [?].

103 – גלי

גליי בעוודיק – אדי/אדוו. דזוו גלייבווערדיק.

1935 "...| נאָר די פּאַקטן, וואָס זיי ווייַזן ~~אלבם~~ א/ט

צו זייַן אין גאַנצן גלייבעוודיק". מ. ווייַנרייך, 264,3. 448

ג ל יי ב ע כ ץ – דאס, = ן. 1. (ביטול)גלויבן.

2. אייבערגלויבן, זאבאבאנע.

|| גלייבעכצדיק – אדי/אדוו. וואס האט אייבערגלויבנס.

1953 " צו די דאזיקע "הייליקע ביינער" פלעגן קומען

זיך בוקן גלייבעכצדיקע רוסישע מענטשן".

איבן, י. מארק, 3, 93.

ג ל יי ב ע נ י ש - דאס, =ן. 1. גלייבעכץ,

אייבערגלויבן, זאבאבאנע.

2. (איך) דזוו גלויבן.

ג ל יי ב ע ר - דער, =ס. וואס גליִיבט, אלע בב.

1833 " אונזר ערשטר פאטר אברהם דר ערשטר פון די

703 גלייברש". איבן ר' משה בר' נתן נטע, 2, דף יט/ II.

1943 " דו נאר אייבער, גולם=גלייבער,// דו נאר

697 איינער ווייסט ע׳ס נישט". בארײשא, 3, 439.

גלאבר.

1713 " זיא ווארן פאר זונקן מיטן (אין דער מיט

698 אים אב גרונד דיא דא האטן בליידיגט דייני גלאבר".

מחזור 1, דף קפג - II.

107 — גלי

ג ל יי ב ע ר ײַ — דאס, מצ =ען. דזוו גלייבעניש ב 1.

1951 " עס האָט קיין רייד ניט געקאָנט זײַן, אַז אַ

ליטווינער זאָל האָפֿן איסצושפּרייטן זיינע געטער=

גלייבערייען צווישן אַנדערע פֿעלקער". ~~ים ליטע~~ 1. 701

~~נ"י, ז' 320.~~

פּוּן , 106 , 320

108 – גלי

ג ל יי ב ע ר י ש – אַדוו. גלייבנדיק, מיט צוטרוי.

1955 "פֿאַרלאָז זיך גלייבעריש אויף דײַן געאַנטן

702 יורש". לייוויק, 11, 362.

109 - גלו

ג ל יי ד I - בא. (כעמיע) בלייזיי̮ערס, כעמישע פֿאַרמולע. PbO

1910 "אַ הויזלעכע זאַלב צו קליינע געשווירן |...|, אויסמישן א לעפּל גוטן פּראָוואַנס=בוימל מיט אַ געלעכל פֿון |...| איי, אין דעם אַרײַנמישן אַ לעפֿל גלייט [גלייז־טעקסט:] מיט אַ לעפּל בלײַווײַס". טאַרלער רבי, 38,1.

1914 "מען זאָל נעמען גלייד מיט בוימל און עסיק |...| און דאָס אַנשמירן אויף דעם יאַרי וואקס |?| און אַלע צוועלף שעה צולייגן אויף דעם ברי". אנ, דער מלאך רפאל, 25 .

732

0 גלײַדוואַסער - דאָס, בא. צעלאָזונג פֿון גלייד.

1914 "מען זאָל אײַנבעצן א טיכל אין גלײַדוואַסער און צולייגן צו אַ ברי". דצוו, ז' 25.

707

109/1 גל -

גליידII - דער, =ן. קוסטגעוויקס (ווסנ (~~CRATE~~
|האַרקאָווי|. (CRATAEGUS OXYACANTHA

(E: HAW=THORN)

110 - גלי

גליי - [redacted]. [redacted].

ג ל יי ד ן - <u>טרוו</u>. באַגלייטן, באַלייטן.

1668 "אונ' זיא ליש אין <u>גליידן</u> אונ' ער גינג פון 753

איר אים פרידן". <u>יוסיפון, 3, דף ס'</u>.

110/1 - גלי

ג ל יי ד ע ר – דער, =ס. (אַם) פּלאַנער, אַעראָפּלאַן

אין מאָטאָר.

גלייז I – דער, בא. 1. ניט=דורכזיכטיקע
גלאַזיקע גלאַנציקע מאַסע צו באַדעקן כלים (כדי זיי
צו פֿאַרהיטן פֿון זשאַווערן); גלאַזור.

1894 " און אז זיי |די כלים| זײַנען געגלייזט מיט
גלייז אַפֿילו פֿון ביידע זײַטן, זאָל מען טובלען 712
אָן אַ ברכה". ס' מקור הברכה II, דף נא – II.

0 גלייזגאָלד – דאָס, בא. סאָרט גלייז פֿון גאָלדקאָליר.

1898 " ווייסט איר דען ניט, אַז דאָס "גלייזגאָלד".
אויף אותיות נעמט זיך אַנדערש ניט אָן צום רוקן סײַדן 719
מיט אַ ווײַסלעכל". ספּעקטאַר, זש' די יודישע וועלט,
ז' 7.

2. (פֿיג) גלאַנץ ווי פֿון גלאָז.

1961 " פֿון וואַנען דער גלייז אין די אויגן, די ראָסע
אויף אירע ליפּן |...| . ~~צ' טמז, XI~~ 23. 714
פשר, 69,

112 - גלי

גלייז II - דער, =ן. (דטשמ) אייזנבאַן-שינע, רעלס. < D: Gleis

1972 "פֿון אַ פֿאַרנדיקן באַן, וואָס האָט געפֿירט סאָלדאַטן צום פֿראָנט, איז אַ דײַטשער זעלנער אַרויסגעפֿאַלן אויף די גלייזן". ש. דייטש, 1, 70. 722

113 – גלי

[redacted].

גליי – [redacted].

ג ל יי ז י ק – אדי/אדור. ווי פון גלאָז, פאַרגלייזט.

1970 " זייַנע אויגן זייַנען געוועזן גלייזיק".

ערליך, 1, 140.

113/1 - גל

ג ל יי ז ן I - (מיט גלאָז) ----> גלעזן.

114 — גלי

ג ל יי ז ן II — אוטוו. גלאָצן, אויסטאַרטשען (וועגן אויגן); פֿאַרגלייזן. % גלייזן מיט די אויגן.

1917 " ווען ער דערהערט איצט דעם קול פֿונעם שופֿר, וואָלט יונה אַזוי מיט די אויגן ניט גלייזן 2077

טעקסט: גלייסן". בראָדערזאָן, 1, 7.

115 — גלי

גליזן - טרוו. באַדעקן מיט גלייז. % דער טעפּער

גלייזט די ליימענע קריגלעך.

116 - גלי

ג ל יי ט I - דער. =ו. ו. שואבריוו וואָס גאַראַנטירט

פּערזענלעכע זיכערקייט אין אַ ריַיזע אד"גל.

2. זוו גלייטגעלט (←---).

1866 " איין געוויסער פּולקאָוונ'יק וואַר געשטעלט פֿון

דעם גובערנאַטאָר, דאָס ער זאָל איבערזען אייַנציקווייַז 735

אום צו זען צי האָבן זיי איַינגעצאָלט ריכטיק זייער

גלייט. דיק. 25, 61.

0 גלייטבריוו - דער. דזוו דפוו.

1946 אלע שוץ- און גלייטבריוו דאַרפן אַרויסגעגעבן

ווערן דורך אַ צענטראַלער קערפּערשאַפט". י. שאַצקי, פּלר, 94, 737

~~ביב XXVI~~, נ' 303. נ' 26, ז' 303.

גלייטגעלט - דאָס. שוצגעלט.

1866 " זיי זאלן צאלן זייער <u>גלייטגעלט</u> (דאס איז
שוצגעלט) ~~דאס הייסט פאר | דעם וואס | מע שיצט זיך)~~ 739
ביז דער לעצטער מינוט וואס דאס איז ביז זייגער
צוועלף פון דעם אכטן טאג וואס דאן וועט זיך אנהויבן
שוין דער גירוש". <u>דיק, 25, 61</u>.

1720 " חתיכא דאסורא להקהל ליתן <u>גלייט</u> לשום אדם,
כי אם על חצי שנה בלא רוחים בשיעמיד ערב מספיק; 733
ועם רוחים רשאים ליתן <u>גלייט</u> אף על שנה שלמה בשיעמיד
ערב מספיק, ועכ"פ שלא ליתן <u>גלייט</u> לאדם א' שני פעמים,
כי אם פעם אחד כנ"ל". <u>פנקס מדינת ליטא, תקנות ועד</u>
<u>(משנת ת"פ</u>.

1732 " וויא גלייך ביזש גישאך דז די האפיציר מיט
אירן רייטר די יהודים ארויז גנומען און' אינן <u>גלייט</u> 2191
געבן דז זיא גשוצט זיין זאליך". <u>פראגער פאמיליען מגילה</u>.

118 - גלי

ג ל י י ט !! - ----> גלייד.

ג ל יי ט ן - אוטוו. 1. גליטשן, אויסגליטשן זיך, פֿאַלן.

119 - גלי

1625 " (אלר) ער גידענקט זיך אים הרצן (בל אמוט)

איך רשע ווער ניט גלייטן אוג' פֿלן". ~~סהמ~~, תהילים 751

~~לובלין~~, י, ו.

ספר המגיד, 1, 1

1748 " ווען איך האב געמיינט עז ווערט גלייטן

מיין פוס, דיין גנאד גאט אונטר ליינט מיך". 756

~~עפש~~, סידור תפילות, ~~אמשט~~, דף נז - 4.

2.

~~ג ל יי ט ן - אוטוו.~~ רוקן זיך, רירן זיך.

1626 " דיא לייט דיא אן גוט פר זיכרן, זיינען

גלייך אז ברג ציון דער דא איבג ניט גלייט". א/2076

ס' המגיד 1, תהילים קכה - א.

120 — גלי

ג ל יי ט ק ע – אין באהעפט גלייטקע חלה | לאָקל,

פילווישעק, ליטע; ~~ישפ~~ IV – 2 |. בנב.

(פּזר, 90,)

121 - גלי

ג ל יי ט ש אַ ק - דער, =עס. (לאָקל, גראָדנע)

בוי= מכשיר צו פֿעסטשטעלן די ווערטיקאַלקייט ; בלײַשנור,

פּיאָן. 760

122 - גלי

גלירי - [redacted]. [redacted].

גלייטש מאן – באַגלייטער, מיטגייער.

1668 " אונ׳ אל זא קאם ער צו זיינר שאר מיט אירן
744 <u>גלייטש מאנן</u> די דא ווארן גאנגן מיט אים".
<u>יוסיפון, 3. דף ס.</u>

1765 " הוט דיא ווירטן איהם איין שליח וואלן מיט
757 געבן, הוט ער קיין גווועלט זאגט גאט איז מיין
<u>גלייטש מן</u>". <u>שו"ת אור נעלם, דף יח/א.</u>

ג ל יי ך – אַדי/אַדוו. 1. ניט קרום, אָן אויסבייגן;
גראָד. % גלייכע ליניע. די וואַנט איז אַ גלייכע.
גלייכער וועג. גייען גלייך.

1878 " מחמת אים איז זייער שווער געווען צו גיין
גלייך און געשווינד, האָט ער געמוזט אַלץ אונטערשפּרינגען". 797
מענדעלע, 16, 45.

1972 " קינדער פּלעגן זאָגן: ווען מ'זעט בײַ אַ ייִד
אַ סך גלייכע קנייטשן אויפֿן שטערן, איז אַ סימן, 1067
דאָס ער איז אַ ייִד אַ צדיק". ש. דייטש, 1, 10.

2. (וועגן אַ שטח) רעגלמעסיק, גלאַט, פּלאַך, האָריזאָנטאַל.
% דער פּליין איז גלייך, אָן בערגלעך |קטוו|. 905
א שורה ציגל מוז זיין גלייך|קטוו|.

3. דירעקט, אָ-ומפּאַרמיטלט.

1832 " די באליך פון די פיס פון איטלכר חיה זאניך
לאנג פיפצעהן מאל פינף הונדרט |...| אונ זייערי 1252
פיס זאניך גלייך בייא דעם כסא הכבוד". מחזור, 2,
דף לב/ב.

1890 " אַ ייִדישע נשמה זאָל תיכף-ומיד |...| נאָך |...|
קבֿורה ארויספּליִען |...| גלייך אין ליכטיקן גן-עדן". 1076
פּרץ, 12, 196.

1904 " אויסגעצייכנטער ווישניק! – האָבן זיי געזאָגט,
איבערגעגעבן איינער דעם אַנדערן דאָס פּלעשל און 1136
געבולקעט |...| פון העלדזל גלייך אין מויל אַרײַן".
שלום-עליכם, דז, 83.

1931 " פּשוט, גלייך און אומדערשראָקן גיין צו מײַן
ציל". ווײַסענבערג, 10, ציט ב' ןֿע, ז' 201. 827

1973 " דאָס ביסל שכר, וואָס ער האָט אָפּגעשפּאָרט פֿון
אַמאָליקע יאָרן, באַצאָלט מען אים אויף דער וועלט, 978
אַזוי אַז ער זאָל שפּעטער אַרײַנפֿאַלן גלייך אין שאול
תחתית". באשעוויס, ~~פּאַר~~, VIII/24.

155, 219

4. אַלצאַיינס, דאָס אייגענע (מיט דער פּרעפּ צו). פון אַלצאַיינעם ווערט, מעמד (אַ מאָל)

1873 " הײַנט איז אונדזער ביידנס טבֿע אויך נישט
גלײַך". מענדעלע, קליאַטשע, קאַנק 238020. 1226

... " איך מיין טאַקע דאָס, וואָס מען איז, |...| אַ ייִד
מיט לײַטן גלײַך |...|, מען איז באַהאַוונט אין אַ 1085
פּסוק און מען ווייסט ווו. אײַן און ווו. אויס".
שלום-עליכם, 16, 224. |טבֿיה|.

1931 " לויפֿט אָן אין צעשפּילטער פּרייד אַ כוואַליע
|...|, ווערן מיר צו קינדער גלײַך אין באַטונקענקייט 1261
פֿון גליק". קעלמאַן, 1, 6.

1953 " אַוועק איז ער |דער מלמד| אין די סאַמע מיטעלע
יאָרן, איבערלאַזנדיק אַ פֿרוי מיט אַ סך קינדערלעך, 1442
וואָס האָבן געבידעוועט און געהונגערט צו גלײַך
מיט אים". ~~יש' גראַדנער אָפּקלאַנגען, נ' 7, ז' 58.~~ פֿרר, 44

1964 " די סקוללערער האָט ער אָנצוויידײַטיק דערקלערט,
אַז העברעיִש און ייִדישקייט זײַנען ניט אַלע מאָל קיין 1068
גלײַכע פּאָר". העפּטערמאַן, פּאָר, III/22. (155

5. וואָס האָט די זעלבע רעכט, דעם זעלבן סטאַטוס אָדער
באַדײַט מיט עמעצן. % גלײַכע רעכט. זוך זיך אויס
אַ גלײַכע און האָב חתונה |קטוו|.

1946 " איך האַלט זיך מיט אָרעמע בחורים גלײַך אויף
גלײַך". י.י. טרונק, 5, 235. 1427

1966 " איז לאָמיר אין אַ בונד אַרײַן // באַצווייט -
אַ גלײַכער מיט אַ גלײַכן". האַלקין, 4, 20. 982

6. ריכטיק, פּאַסיק. % אַ גלײַכע סבֿרה. אַ גלײַכע
פּשרה.

... " מרדכי - נתן פֿאַלט אויך אויף אַ גלײַכער
המצאה". שלום-עליכם, 17 (ב'6), 180. 1337

47.

1929 " נאָך זייַן אייגענער איבערצייַגונג וואָלט עס
זייער גלייַך געווען, אַז היים זאָל זייַן זון שיקן 1337
קיין נ.". מ. ספעקטאָר, 5, 92.

1957 " עס איז נישט גלייַך ארויסצופירן מיט פּויערישע
פערד אַ יידישן מת". קארן, 6, 50. 1347

7. אדוו. באַלד, תיכף, שוין. % ער קומט גלייַך.

1844 " דער מלך דאס הערט לאָזט ער גלייַך ר"ה רופן".
x 1
פּאַוויר, ~~ספורי הפלאות~~, דף ג – ב – I. 999

1875 " אַז ס'האָט ביים קינד זיך אויסגעשניטן צייַנדלעך
גלייַך האָט עס אָנגעהויבן מאַכן רינדלעך". 824
מענדעלע, יודל, 10, 20.

1920 " און אַלע זבינען גלייַך אַנטוישט געווען".
אייַנהאָרן, 4, 24. 834

1932 " גלייַך געפּועלט ביי זיך: צו שלמה=דודן איז צו
שלמה=דודן". בערגעלסאָן, 13, 367. 813

1962 " פון אַזאַ בענטש |=אַ זעץ מיטן קולאַק| האָט זיך
מיר גלייַך געלאָזט דעך ווייך |=בלוט| פון נאָז. 1005
131, פּ 110
א. שעכטמאַן, ערב, ~~אין סאָוועטיש היימלאַנד, נ' 1, II~~ – 36.

8. ווי, אַזוי ווי.

1870 " ער |דער משרת| האָט |...| געקלערט אַן זייַן
בעל-בית, גלייַך ער וואָלט אים געשענקט די בידנע 1185
שכירות מיט וועלכע ער האָט בצמצום גדול מפרנס געווען
177, פּ 110
|...| ווייַב און קינדער". ~~קול מבשר~~, נ' 8, I – 61.

1936 " ער איז אויפגעשפרונגען גלייַך אַ שלאַנג האָט אים
אַ ביס געטון". מ. אַלטמאַן, 3, 118. 960

48.

1963 " נעטע באַטראַכט מיך פֿון קאָפּ ביז די פּיס,

גלײַך זי וואָלט געוואָלט אויסזוכן אַלע מײַנע 1265

חסרונות". מ. קאַבריאַנסקי, איך זע סאַרוטשיש 131, 129

היימלאַנד, נ' 1, ז' 12.

9. |סטוטש 151| טימעטריש, באַלאַנסירט.

10. |שניידעריי, סטוטש 526| % גלייכע קעשענע, גלייך

זייטל, גלייכע נעט (געגנויער בנבג)

0 גלייך אַז (עלט) גלייך אַלס (דטשם) - אַדוו פּר.

אַזוי ווי, פּונקט ווי.

1820 " גלייך אַז איך בעזמין איז איך אייך זייט

דש גוויכט און איך דעם לאַנגין שטעקין ווש איז 952

בייא דעם גוויכט זענין אַן גיצייכנט סימנים".

חובות הלבבות, 2, דף צח/2.

1866 " די נשמה קען זאָגן דער גוף האָט געזינדיקט,

ווײַל צײַט איך האָב מיך פֿון גוף אָפּגעשיידט, פֿלי

איך מיר אום איך די לופֿט גלייך אַלס אייך פֿויגל".

דרכי עולם והוא אוצר חיים, ז' |?|.

גלייך ווי - אַדוו פּר. אַזוי ווי, פּונקט ווי.

1873 " אַזוי ליגט זי |די קליאַטשע| איך דער בלאָטע,

אַזוי רויִק, קאַלט, גלייך ווי זי פּילט נישט". 1224

מענדעלע, קליאַטשע, קאַנק 56370.

... " פּרויקע |...| האָט אַ וואָרף געטאָן מיט די אויגן

אויף דער סטעליע, גלייך ווי דאָרט איז |...| 1118

אָנגעצייכנט, וויפֿל בזטעלקעס ווײַן עס געפֿינען

זיך נאָך |...| איך קעלער". שלום-עליכם,

סענדער בלאַנק, ז' 29 |אויסג ?|.

1959 " עס זײַנען דאָ מענטשן, וואָס האָבן זיך אָנגעזען

און אָנגעהערט אָן אַ שיעור זאַכן - און ס'איז גלייך ווי 814

גאָרנישט". ניגער, 9, 29.

49.

גלייך –

גלייך אויף גלייך – אַדוו. פֿר. צו/לויט אַלצאיינע חלקים.

גלייכער קאָפּ/שכל/מוח – שכל־הישר, קלאָרער, לאָגישער פֿאַרשטאַנד. עס איז ניט גלייך – ס׳איז ניט יושרדיק.

גלייכער שידוך – פּאַסיקער שידוך. גלייכע זאַך – וועגן אַ לאָגישער זאַך, וועגן עפּעס וואָס לייגט זיך אויפֿן שכל.

פֿאַרקויפֿן/קויפֿן אין גלייכן געלט – פֿאַרקויפֿן/קויפֿן וואָלוול, ביליק.

אַראָפּפֿירן פֿון גלייכן וועג – דעמאָראַליזירן, פֿאַרדאַרבן.

מאַכן|עמעצן|מיט דער בלאָטע (צו) גלייך – שטאַרק, מיאוס אַנגידלען.

מאַכן גלייך מיט דער ערד – פֿאַרטיליקן, מאַכן אַ סוף צו עפּעס, אָפּווישן, ליקווידירן.

קריכן אויף די גלייכע ווענט – 1) אויסדריקן שטאַרקע אויפֿרייצונג, אויפֿגעבראַכטקייט. 2) שטרעבן מיט אַלע מיטלען צו דערגרייכן עפּעס, בפֿרט אַן אוממעגלעכע זאַך.

פֿפֿ: גלייך ווי אַ ווירע, // אַ סאָסנע, ווי ער (זי) וואָלט איינגעשלונגען אַ שטעקן/אַ בעזעם, שטיין גלייך ווי אַ זעלנער.

(איר, וועגן קרומקייט): גלייך ווי אַ קאָטשערע, ווי אַ שופֿר.

שוו: אז עס פירט זיך גלייך איז מען רייך.

אז מען גייט גלייך פאלט מען ניט - |סטוטש 573|
וועגן יושרדיקייט.

אהעם און רייך זיינען אין קבר גלייך - אויף יענער
וועלט זיינען אלע גלייך.

ביימער אין וואלד זיינען אויך ניט גלייך - ס'איז ניטא
קיין אבסאָלוטע גלייכקייט אויף דער וועלט.

פּור, 90,
גלייכע מאות - גלייכע דעות ‖ |יידיש וואָ- 4| - אַז מען
איז אויף דעם זעלביקן סאָציאַלן מעמד, האָט מען די
זעלביקע מיינונגען.

פון קרומע שידוכים קומען אַרויס גלייכע קינדער - פון
ניט קיין גוטע עלטערן קענען אַרויס קומען געראָטענע
קינדער.

1. <---

... " רגל ישרה - איין וואס שטרק. י"א גלייך".
897 רייכלין 8, יחזקאל א/ז א, ז.

1713 " בוארך כמגדל השן ... איין גלייכר הלז אונ'
1280 גלאטר אז איין העלפן ביינן טארן". מחזור 1, קנד - 1.

3. <---

1541 " אונ' די ברויילפט זול ווערן במזל-טוב.
1008 איצונד גלייך צו ראש חדש ביסן |ניסן?|".
בבא-בוך, 612/338 - VIII(קאנק').

1736 " מן קאן עז אים גלייך אן דען פנים אנזעהן".
811 קאל ווב.

.4 ←----

1676 " דיא חכמים שרייבן די שעות זיין ניט גלייך
זיא מויכט דען מאן ביצופין אין איינר שעה". 983
ברנט שפיגל, 3, פרק זב |?|.

1732 " דעה אז זאלשט אין דינים בקי זיין, זושר |?|
נעם דיך ניט אן צו משפטן גרוש אונ קליין אויך ווען 1184
גלייך צווישן יוא און נייך". עיון יצחק, דף 24/1.

.6 ←----

1626 " דוד המלך האט דא גלייך געטאן אז דיא כאתיים
|?| בעטלן גאר וואול |...|". ספר המגיד, 1, תהילים, 935
יט, טו.

1732 " ווען דוא מיט לומדים זיצט איבר טיש אונ
מן טוט [illegible] פראגן, שעה אז זאלשט צום ערשטן איין 804
גלייכן תירוץ זאגין". עיון יצחק, ו/12.

.7 ←----

1648 " צו מארגנש אם דינשטג גלייך דער נאך אלי
צימר לייט טעטן זיא ריכטן". מגילת ווינץ, 34. 850

1743 " אונ' ער איז גלייך צו גקומן אין דיא שטאט אונ'
האט נאך דיא זאך רעכט נאך גפארשט". שארית ישראל,
דף צט – 2.

.8 ←----

1724 " אונ' האט זיך אך אויז ערווילט איין אורט
וואו זיא |יפתחס טאכטער| איר צייט זאל איר 816
לעבן לנג פאר ברענגן, גלייך איין אן זידלריין".
בית ישראל ובית הבחירה, דף טו.

1791 " דיא גמרא ווערט גיקלערט אלי דינים דאש איז
גלייך איין שפייז פר דען עולם דאש עש איין בשטאנד 963
קען האבן". דיא נייאה פר קערטי וועלט, דף ט/1.

137 [redacted] — גליון
9.

ג ל ײַ כ אַ ק ס ל ד י ק — אַדי/אַדוו. (אין

געאָמעטריע און טריגאָנאָמעטריע, אויך אין פֿיזיק)

גלײַכע, פּראָפּאָרציאָנעלע ליניעס, שטרעקעס פֿון צענטער

1448 אויף רעכטס און אויף לינקס. % גלײַכאַקסלדיקע

טראַפּעציע, גלײַכאַקסלדיקער דרײַעק, |סטוטש |54.

1920 " גלײַכאַקסלדיק. די נײַע שול, ווילנע

1449 (אין שערבלאַט).

1929 " די וואָגשאָל זאָל זײַן אַ פֿינקטלעכע, דאַרף זי

1447 פֿאַרענטפֿערן עטלעכע באַדינגונגען: 1. די שטרעקעס

צווישן אָנשפּאַר פֿון אַקסל און די אָנשפּאַרן פֿון די

שאָלן דאַרפֿן זײַן גלײַך (גלײַכאַקסלדיקער הייבער:

גלײַכע מאָמענטן און גלײַכע אַקסלען הייסט עס

גלײַכע וואָגן)". מ. זאַבלודאָווסקי, ~~פֿיזיקע,~~ 136, 1.

~~ביאַליסטאָק, —~~ ~~136~~.

138 - גלי

גליַיכאַרטיק - אַדי/אַדוו. (דטשמ) פֿון דעם זעלבן אַרט, שטייגער, אופֿן.

1912 " פֿון אַלע אַט די מאָמענטן קומט אַרויס, אַז דער רוים איז אַ מין גלײַיכאַרטיקע, גלייכמעסיקע, פּאַסיווע 1452

אויסגעצויגנקייט". ~~זשיט II, נ"ר, ז'~~ 21. [זשיט/אַלוסקי, 2]

1925 " גלײַיכאַרטיקע תקנות פֿון דער אַליין-פֿאַרוואַלטונג".

~~איבו זק, שד, V.~~ [אורל, דאַלמאַנאַך. 3, ז' [?]] 1451

1965 " ל. ג. איז זיך מודה, אַז ס'איז ניט געלונגען צו פֿאַרטיילן דעם יאָך גלײַכאַרטיק און גערעכטיק". 1454

~~זב ליטע II, ת"א, ז' 658.~~ [פֿור, 107, 658.]

|| גלײַיכאַרטיקייט - די, באַ. אייגנשאַפֿט פֿון זײַין גלײַיכאַרטיק.

ג ל ײ כ ב אָ ד ײ ט י ק - ----> גלײכבאָטײטיק.

140 — גל

[redacted]. [redacted] גליי
[redacted].

גלייכבאַדייטנדיק - אַדי/אַדוו.

דזוו גלייכבאַטייטיק.

1965 "פֿון יאָר 1908 אָן, ווען מינקאָווסקי האָט פֿאַר דער
וועלט באַקאַנט געמאַכט זײַן שיטה, איז דער באַגריף "וועלט" 1457
"גלייכבאַדייטנדיק" געוואָרן מיט אַ מער פּרעציזן,
גענויער אַבסטראַקטן באַגריף...". ~~דב ליטע II,~~ כלו, 107,
~~ת"א,~~ 722.

141 - גלי

100

אדי.

גלייכבאַטייטיק - פֿון זעלבן באַטייט.

ס/ס

סינאָנימען זײַנען גלײַכבאַטײַטיקע װערטער.

142 – גלי

ג ל יי כ ב אַ ט ר ע פֿ י ק – <u>אדי/אדוו</u>. (<u>מאַט</u>)

פֿון דעם זעלבן סכומיקן ווערט.

~~1920~~ % עקוויוואַלענטע (<u>גלייכבאַטרעפֿיקע</u>) גלייכונגען*

[<u>די נייע שול</u>, ווילנע, 1920]. 1459

?נ? ג ל ײַ כ ב אַ פּ ל י כ ט ע ט – אַדי/אַדוו. (דטשמ)

וואָס האָט גלײַכע התחייבֿותן, פֿליכטן.

1941 " גלײַכבאַפֿליכטעט מאָראַליש מיט דעם ניט-ייִדן" .

1478 אבא גאָרדין, אונדזערע אויפגאבן, צייט ייִדישע

שריפֿטן I, העפֿט 1, נ"י, ז' 30.

144 - גלי

גלײַכבאַרעכטיקונג - די, באַ.

דאָס האָבן גלײַכע רעכט מיט עמעצן. % גלײַכבאַרעכטיקונג פֿון ייִדן.

1917 " אַ סך ליבעראַלן |...| האָבן גערעכנט, אַז עס

איז נאָך צו פֿרי צו געבן ייִדן פֿולע גלײַכבאַרעכטיקונג". 1466

~~ושיט VI, נ"י, ז' 25.~~ 25, 6.

[illegible]

54

1935 " די סאָציאַלע אײַנשאַצונג פֿון גלײַכווערטיקייט

און גלײַכבאַרעכטיקונג קען נאָר קאָריגירן און 1466

אויסבאַלאַנסירן דאָס וואָס די נאַטור מאַכט קאַליע".

~~מ. ו., דער וועג צו אונדזער יוגנט, ווילנע, ז' 37.~~

מ. ווײַנרײַך, 3, 37.

1970 " ווען מ'האָט נאָך סטאַלינס טויט אָנגעהויבן

אַרויסטרעטן מיט קולטור-פֿאָדערונגען לטובֿת ייִדן 1465

אין ראַטן-פֿאַרבאַנד, האָט מען זיך דער עיקר קאָנצענטרירט

אַרום דער פֿראַגע פֿון גלײַכבאַרעכטיקונג פֿאַר ייִדן

אין די ראַמען און אין די דערלאָזלעכע באַדינגונגען,

וואָס זענען באַשטימט פֿאַר אַלע אַנדערע נאַציאָנאַליטעטן

וואָס באַפֿעלקערן די דאָזיקע מדינה". ח. שמערוק,

גק, נ' 76, זז' 143 - 144.

145 - גל'

גליכבארעכטיקט - פּאַדי/פּאַדוו.

וואָס האָט גלײַכע רעכט מיט עמעצן. % גלײַכבארעכטיקטע בירגער.

1947 " לעגאַל זײַנען ייִדן אין פּוילן געווען

1475 גלײַכבאַרעכטיקטע בירגער". ~~בעד. ר. מאהלער,~~ יגד, 8, 10.

~~יזב טשענסטאָכאָווער ייִדן, נ"י, ז' 10.~~

1951 " עפּנטלעך, אויפֿן פּאַפּיר, האָט מען מיט ייִדן

1474 געהאַנדלט ווי מיט גלײַכבאַרעכטיקטע, אָבער

עקאָנאָמיש האָט מען געפֿירט קעגן ייִדן אַ קאַמף".

ע. ווידאַנס, ~~זב ליטע I, ז' 244.~~ פּלר, 106, 244.

1970/71 " די פּוילישע רעגירונג האָט גישט אָנערקענט

1474/א יעקב געלבאַרטן פֿאַר אַ גלײַכבאַרעכטיקטן בירגער -

ווי די אַלע אַנדערע, וואָס האָבן ווי ער געקעמפֿט

צו פֿאַרטיידיקן דאָס פּוילישע פֿאָטערלאַנד".

י. כץ, יזב זלאָטשעוו, ~~ת"א, ז' 310.~~ 7, 310.

גליַיכבאַרעכטיקן - טרוו. געבן גליַיכע רעכט.

1952 " מען האָט די ייִדישע אַטעסטאַטן פֿון דער גימנאַזיע מיט אַנדערע.

1477 גליַיכבאַרעכטיקט מיט אַלע אַנדערע". ~~דם,~~ י. מאַרק, פּלוג, 123.

~~זם בריע יידישע שול, מעקסיקע.~~

[redacted] גלי 147

גלייכגילט – דער, בא. (שנ) דזוו גלייכגילטיקייט.

1932 " די גאַנצע צייַט איז ער נאָך דעם געזעסן אין

דער פּראַקציע מיט אַ גלייכגילט, וואָס קומט פון 1500

אַנמאַכט און פון וויסן". ~~ז״ב דער וועג פון פּאַראַט, ז׳ 89.~~

פוה, 61, 89.

1957 " דער גלייכגילט צו געפאַלענע העלדן ווייזט

דאָס קנעכטישע פּנים |...| פון יעדן קאָמוניסט". 1497

פוה, 69,

גלאַטשטיין, ~~צ׳ טאָג-מאָרגן-זשורנאַל~~, 3/XI.

1967 " ווו איז אַהינגעקומען איר פאַרגליווערטער

פוה, 131

גלייכגילט?", ב. מגלער, ~~צ׳ סאָוועטיש היימלאַנד~~ 1494

נ׳ 8, ז׳ 24.

גלײַכגילטיק - אַדי/אַדוו. 1. אָן אינטערעס,
אָן באַשטימטער באַציִונג, שטעלונג. % ער איז גלײַכגילטיק
צו דער מאָדערנער קונסט. אַ גלײַכגילטיק פּנים.

1872 "דאָס וואָס זי צײַגט זיך אַזוי גלײַכגילטיק
1208 קעגן אײַך, גלייב איך |...| ווײַל דאָס געהערט צו
דעם באַנטאַן". דיק, 59, 23.

... "די שטערן קוקן אַראָפּ גלײַכגילטיק אָדער מיט
1513 חוזק". פּרץ, 6, 407.

1971 "|זײַנע פֿערד| האָבן אַלע כּמעט איין מראה.
1503 דינע פֿערד, מאָגערע פֿערד און שוין צו פֿיל גלײַכגילטיקע
פֿערד". י. קיפּניס, 4, 104.

2. וואָס ווירקט ניט שעדלעך און ניט ניצלעך; נייטראַל.

1940 "אַלגעמיינע אײַנשלעפֿערונג דורך אײַנאָטעמונג
1528 איז שוין אין איר טעכניק פֿאַר זיך אַליין אַן
ערנסטע זאַך, וואָס איז ניט גלײַכגילטיק פֿאַרן
אָרגאַניזם". פֿגעז, ג' 8.

149 - גלי

3. דאָס זעלבע, אַלץ אײנע.

1912 " עס איז געוויס ניט קיין <u>גלײַכגילטיקע</u> זאַך

מיט וואָס פֿאַר אַ גײַסט עס וועלן זײַן דורכגעדרונגען 1535

די ארבעט |...| פֿון דעם פּועל=ציוניסטישן פֿליגל

פֿון דעם ייִדישן סאָציאַליזם". <u>זשיטלאָווסקי, 80,4.</u>

ם

<u>גלייך גילטיג.</u>

1. ←---

1769 " דז ליכט דעם טאגס אונ דיא נאכט דענן בלינדן

<u>גלייך גילטיג</u> איזט". <u>בן המלך והנזיר, דף מד/2.</u>

[redacted]150 — גליי

גלייכגילטיקייט – די. אייגנשאַפט אָדער

[redacted]. מצב פון זיין גלייכגילטיק. אין אונדזער פּאַרמעסטער דאַצייטיגן
צו שמועסן/לעפּס.

1872 " איך האָב מיך באַשלאָסן צו לאָזן זיך פאַרברענען

אין האָב שוין ערוואַרטעט דעם טויט מיט דער גרעסטער 1542

גלייכגילטיקייט". ~~אמ"ד, דער פּלעט אויף שבת,~~

~~ווילנע, ז' 21.~~ דיק, 62, 21.

1912 " דאָס איז די ביאָגראַפיע פון געטער, היילקער,

תמימותדיקער גלויבן; פיינטלעכער אָפּשיי און קאַמף; קאַלט 1540

גלייכגילטיקייט". ~~זשיט IV, נ"י, ז' 203.~~
זשיטלאָווסקי, 4, 203.

1959 " איז בדרך-כלל אַט דער אומבאַוווּסטזיניקער

אויסדרוק פון התפעלות אָדער די גלייכגילטיקייט

פון דער מאַסע נישט קיין חסרון אין טעאַטער".

שנ, קריטיק און קריטיקער, ב"א, ז' 284.

9, 284

151 - גלי

ג ל ײַ כ ג י ל ט י ק ן - טרוו. (שבש) ניט אַרן,

ניט אָנגײן.

1944 "ס'גלײַכגילטיקן מיר שוין אַלע זיבן וועלטן".

סיגאַל, 2, 171. 1560

152 - גלי

~~[illegible] גלוי - גלי~~ - גלי"

?נ? ג ל יַי כ ג י ל ט ע נ י ש - די (?), (שנש, אין).

דזוו גליַיכגילטיקייט, ~~(אייר)~~.

... " אפּילו שינאה איז בעסער ווי ליידיקייט,

1563 ווי גליַיכגילטעניש". ~~באר~~, גאָדיר.

(1. צושטאַנד פֿון אומדאַווערלעכקייט, אין וועלכן עס געפֿינט זיך אַ קערפּער אונטער דער ווירקונג פֿון גלײַכע כּוחות.)

ג ל ײַ כ ג ע ו ו י כ ט - דאָס. 1. ~~דזוו גלײַכוואָג.~~

... " איין מאָל האָט זיך איר געחלומט אַ זעלטענער

1579 חלום. זי האָט געזען פֿון הימל אַראָפּהענגען אַ

וואָגשאָל. זי האָט זיך געוואָקלט אַהין און אַהער

נישט געפֿינענדיק קיין גלײַכגעוויכט". ~~[illegible]~~ פּרץ.

דערצ' ס'הערצל צאַפּלט, דוק, ז' 21. ז' 214.

1922 " |...| וואס זאל דערהאלטן מיט זיין משא די

1581 גלייכגעוויכט". ~~ייז, מאַגדאַ, בוך "פּערל"?~~ [illegible],

~~דערזאַמלער, ז' 113.~~ י.י. זינגער, 1, 113.

1944 " אַ גלײַכגעוויכט פֿון אַ בעזמען מיט אַן

1568 אָנגעהאָנגענער משא, וואָס באַלאַנסירט אויף אַ שטריקעלע".

~~זש, קיסר און רבי 1, ג"ה, ז' 54.~~ [illegible], 8, 54.

2. רויִקער געמיט-צושטאַנד אָדער גײַסטיקער מצב פֿון אַ

מענטש.

1887 " מאנעסזאָן איך האָט אָנגעווירן זײַן גלײַכגעוויכט".

.36, (1) ~~36 ,ז׳ IV, די שווערע צײַט~~, ב. א. זאַביעזשינסקי, 1564

154

1921 " איך וויל בלויז געפינען מײַן גלײַכגעוויכט

ווידער, // איך וויל בלויז פאַרלעשן מײַן צאָרן, 1583

מײַן ווײט ". ~~סעגאַל, [illegible]~~

~~ז׳ 22~~ [illegible], 7, 22.

1960 " אַש איז דער היפוך פון טראַגיזם, אַש איז האַרמאָניע,

אַש איז גלײַכגעוויכט, גאַנצקייט און שטילע אָנציקונג". 1589

שן, ~~שלום אַש, נ״י, ז׳ 28~~ ניגער, 10, 28,

[redacted].

3. באַלאַנס פון גלײַכע כוחות, השפעות אד"גל.

1866 " די איבערוואַכונג פון דער רעגירונג |אויף

די שולן| וועט בילדן דאָס גלײַכגעוויכט צווישן 1586

עלטערן און לערער, צווישן דעם הויז און דער שול". כלל, 177,

~~[illegible]~~ נ׳ 30, ז׳ 466.

1936 " די קליינע אַנטאַנט, וועלכע בילדעט בײַ

הײַנטיקן טאָג אַ באַדײַטנדיקן פאַקטאָר אינעם 1585

גלײַכגעוויכט אין אייראָפּע, קען מען זאָגן איז אַ

מײַסטערווערק פון עדואַרד בענעש". ~~[illegible]~~ וואַקסמאַן,

~~אין לאַנד פון מהר"ל און מאַסאַריק, וואַרשע,~~ (1), ז׳ [?].

1960 " עס איז דאָ אַ גלײַכגעוויכט צווישן די סאָציאַלע

און די אינדיווידועלע מאָמענטן". שן, ~~שלום אַש~~

~~נ"י, ז׳ 181~~ ניגער, 10, 181.

ג ל י י כ ג ע ו ו י כ ט י ק - אדי/אדוו. וואָס האָט גלייכגעוויכט, (גלײַכװאָגיק).

1921 " די נאטור איז גלייכגעוויכטיק: // אויף די דעכער, אויף די גאַסן // פּאַלט אַ שנייעלע ווייס- ליכטיק, // אַלץ איז רויִק און געלאָסן". סעגאַל, אַוו"ג 182,6. ~~קאַפּריזן, ווארשע, ז' 182.~~ 1593

1962 " געמילדערט דורך דעם גלייכגעוויכטיקן גלויבן אין דעם סוף-כל-סופֿיקן זיג פֿון דער גערעכטיקייט". 1592
י. ראַפּאַפּאָרט, ~~שמז VII~~ פּור, 69, VIII/1.

|| גלייכגעוויכטיקייט - די. אייגנשאַפֿט פֿון זײַן אין גלייכגעוויכט | מארק ווב 1091|. 1594

גלייכגעוויכטיקן — טרוו. ברענגען אין גלייכגעוויכט.

1926 " אויב זיי |די וואָגשאָלן| זייַנען ניט אין גלייכגעוויכט, טאָ גלייכגעוויכטיקט זיי אויס, 1595

ארויפלייגנדיק אויף דער גרינגערער שאָל שטיקלעך בלייפּאַפּיר אָדער דרויב". ~~גאָב II, קיעוו, ז' 14,~~

יאַכ, נסאָן, 3, 14.

157 — גלי

[redacted]. — גליי.

גליַיכגעזעצט — אדי. מיושבדיק, סאָליד.

1932 " |...| געזעסן אַ רויִקער, אַ קאַלטבלוטיקער, אַ גליַיכגעזעצטער". י. י. זינגער, 5א. 224.

[redacted].

?נ? ג ל יי כ ג ע ל יי ג ט - אדי/אדוו. געלייגט אין

אָרדנונג, אַקוראַט.

1923 " די וועש ליגן גלײַכגעלייגט אין שאַנק, און דאָס

1599 געפּעס איז דאָ - דאָס פּסחדיקע |...| און דאָס חמצדיקע".

יעקב נײַמאַן, שבת-אויבס, ווארשע, ד׳ 23, (1), 23.

159 — גלי

ג ל יִ י כ ג ע ש ש ט אַ ל ט י ק - אַדי/אַדרו. |מאַרק רוב 1091|

פֿון זעלבן געשטאַלט, פֿאַרעם. 1600

160 — גלי

ג ל ײַ כ ג ע ש ט ע ל ט - אַדי/אַדוו. מיט גלײַכע גלוו - [redacted].

רעכט, גלײַכבאַרעכטיקט. [redacted].

1867 " די ייִדן אין ווענעציען זענען גליקלעך. זיי

זענען שוין גלײַכגעשטעלט מיט אַלע איטאַליענער". 1601

~~קול מבשר~~, נ׳ 1, ק - !!/3.

פער, 177,

161 – גלי

ג ל ײַ כ ג ע ש ל ע כ ט י ק – אַדי. (גש) דזוו

גלײַכגעשלעכטלעך.

1935 " אין דער פּאַזע פֿון זוכן גלײַכגעשלעכטיקע

חבֿרים איז אַ סקוויטישער רינג. פּונקט דאָס וואָס מען 1604

דאַרף". מ. ווײַנרײַך, 3, 249.

ג ל ײַ כ ג ע ש ל ע כ ט ל ע ך - אדי. (נש)

פֿון זעלבן געשלעכט.

1930 " ער פֿאַרלירט זיך מיט דער אומפֿאַרשטענדלעכער

גלײַכגעשלעכטלעכער תאווה". איבז י. מאַרק, 2, ז' |?|. 1605

163 – גלי

ג ל ײַ כ ג ר ו י ס י ק – אַדי. ---> גלײַכגרײסיק

סטוטש 18.

|| גלײַכגרויסיקייט – די, בא.

ג ל ײ כ ג ר ײ ס י ק – אדי. פֿפּ גלײַכגרויסיק.

(מאטש) פֿון דער זעלבער גרייס. % גלײַכגרייסיקע

פֿיגור.

165 - גלי

[redacted] - גלמ

[redacted].

(דײַטש, אַנאַט)

גלײַכדאַרם - דער, =ס. (דטשמ) די גלײַכע קישקע.

166 – גלי

ג ל יי כ ד יי ט נ ד י ק – אדי/אדור. דזור גלייכבאדייטנדיק.

|מארק רוב 1092|.

ג ל ײ כ ד ע ר ו ו ײ ט ע ר ט – אין דער זעלבער ווײַס,

אין זעלבן ניסטאַנס, טערמינ׳ געאַמ׳ און טריג.

ווילנע, 1921.

168 - גלי

[redacted]. ~~גלאַגלט 121.~~ גלײַ -

[redacted]. ?נ?   ג ל ײַ כ ה אַ ל ט נ ד י ק - אַדי/אַדוו. אויסגעגלײַכט.

1930 " געווען אין איינקלאַנג מיט דער גאַנצער

1612 גלײַכהאַלטנדיקער שטאַלצער פּיגור". אש, 11, 52.

~~װאַרשע, ציט אויסג. נ"י, 1949, ז' 52.~~

גלייכהייט - די, בא. 1. פֿולע ענלעכקייט
(אין גרייס, אין צאָל, אין קוואַליטעט אאַזוו).

2. דאָס פֿאַרמאָגן גלייכע רעכט, גלייכבאַרעכטיקונג.
%. קלאַסן=גלייכהייט.

1916 " דאָס איינציקע לאַנד |...| פֿון אמתער פֿרייהייט
און פֿון אמתער גלייכהייט |אַמעריקע|". קונק סום 2014
שלום עליכם, 1ב, 14.

1965 " וואָס זיינען אי נאָך זייער געמיאַט, אי נאָך
זייער אידעאישן איינשטעל פֿאַר דער פֿולסטער 1615
גלייכהייט פֿאַר די נעגערס. א. אויערבאַך, שמז, II/25.
(פֿון, 69,

170 – גלי

?נ? גליַיכהענטיק – אדי/אדוו. (שנש).

1. באַלאַנסירט.

2. נייטראַל.

1969 " מ"ר ראַדזשערס האָט פֿאַרענטפֿערט זײַן פּאָליסי פּאָליטיק אַלס אַ נייטראַלע, אַ גליַיכהענטיקע, וואָס שטרעבט צו העלפֿן סײַ ישראל און סײַ די אַראַבער". שלמה בן-ישראל, פֿאַר, XII.28. 1617

(פֿון 155,)

|| גליַיכהענטיקייט – די. אייגנשאַפֿט אָדער מצבֿ פֿון זײַן גליַיכהענטיק.

1969 " די סאַמיט-קאָנפֿערענץ אין ראַבאַט, מאַראָקאָ, איז געווען פֿאַראורטיילט צו אַ דורכפֿאַל מיט אָדער אָן אַמעריקעס גליַיכהענטיקייט." ~~שלמה בן-ישראל,~~ 1133 1618

~~פֿאַר,~~ XII.28.

171 - גלי

?נ? ג ל ײַ כ ה ע ר צ י ק - אַדי/אַדוו. (עלט) גלײַכגילטיק.

1885 " מיט אירע שמייכלען האָט זי אַרײַנגעוויזן ווי

וווּנדער שיין זי איז - דאָס זעלבע האָט זי גוט

פֿאַרשטאַנען, אַז מאַריץ איז צו איר גלײַכהערציק".
א. נוסבאום, 1, 18.

172 גל״ – ~~גלאַ־גלט 128~~.

[redacted].

גלײַכוואָג – די, באַ. דזוו גלײַכגעוויכט, אַלע בב.

% כעמישע גלײַכוואָג. ברענגען אין גלײַכוואָג.

צוריקשטעלן די גלײַכוואָג. פֿאַרלירן די גלײַכוואָג.

ניט לאָזן זיך אַרויסברענגען פֿון גלײַכוואָג.

צית' צו ב 2:

1962 "דאָס טרײַ זײַן בײדע אויפֿגאַבן מיט אַ מאָל

פֿאָדערט אַ סך טאַקט, געהיטנקייט און טאַקע גלײַכוואָג". 1620

מ. שטריגלער, ~~אײק~~, (פֿײַר, 9,) XII /28.

צית' צו ב 3:

1972 "דערגרייכן די מדרגה פֿון גלײַכוואָג צווישן

האַרץ און שכל". צאַנין, ~~לײַבשאַפֿט אין געווירטער~~, (112, 3.) 1621

~~ת"א, ז' 112.~~

173 – גלי

ג ל יי כ וו אָ ג – אָ ר ג אַ ן – דער, =ען. (אנאט)

טייל פון געהער־אָרגאַן |סטוטש 240|.

ג ל יִי כ ו אָ ג - ב וי ג נ ס - במ. (אַנאַט) טייל פֿון געהער-אָרגאַן |סטוטש| 240.

175 - גלי

גלייכוואַגיק - אַדי/אַדוו. דזוו גלייכגעוויכטיק, אַלט רד.

ציטצוב 3:

[redacted]

[...]

1973 "צוליב דער פֿאַרקלענערונג פֿון דער פּוילישער

און ייִדישער באַפֿעלקערונג, וואָס איז נישט געווען 1628

גלייכוואַגיק מיט דער פֿאַרמערונג פֿון דער דייטשער

באַפֿעלקערונג". מ. גשורי-ברוקנער, יזב פּאַטאַגאָניע, 16,

ת"א, זז 136.

|| גלייכוואַגיקייט - די, באַ |מארק ווב 1091|.

176 - גלי

גלײַכװאָג-שטײנדלעך - בם. (אַנאַט)

טײל פֿון געהער-אָרגאַן | סטוטש 240 |.

177 - גלי

גלי -

[redacted]

ג ל ײַ כ ו וואָ ר ט – דאס־ווערטער. דזוו גלײַכווערטל.

1883 " און דאָס איז זײַן שטענדיקער גלייכוואָרט ווען

עס קומט צו רייד וועגן דעם שידוך "טשטאָ נאַפּיסאַנאַ 1638

פּעראָם ניע ווירוביש טאָפּאָראָם" |=וואס ס'איז אָנגעשריבן

מיט דער פּעדער, וועסטו מיט קיין האַק ניט אויסהאַקן

(רוסיש)|." ב. ז. רובינשטיין, 1, 28.

1914 " זײַנס אַ גלייכוואָרט פּלעגט אַרומשפּאַצירן ניט

נאָר איבער דער שטאָט אַליין, נאָר איבער דער גאַנצע 1636

סביבה...". מ. ריבקין, 1, 73.

◇ שוו: עס איז ניט קיין גלײַכוואָרט נאָר (עס איז) דער

אמת.

ג ל י י ך וו י ל - אדוו, פר. (עלט) דאָך, פֿונדעסטוועגן.

1844 " אבער גלייך וואויל קאן איך מיט דיר אצינד

ניסט עסן, דען איך מוז איילנדיג אוועקרייטן פון 1631

איין מצוה וועגן". פֿאוויר, 1, אויסג ווארשע, יז-ב-ד.

רעד: ניט זיכער אין אויסטייטש.

ם גלייך וואל.

1743 " אונ' איטליכר מענש ווייש דאך גלייך וואל

די הויפט עבֿרות וועך ער שוין ניט קען די קלייני 1632

עבֿרות דענקן". קב הישר, 2, ב - 2.

179 – גלי

ג ל ײַ כ ו ו ײַ ט י ק – <u>אַדי/אַדוו.</u> (<u>געאַם</u>) אַלץ

אײנס װײַט, אין דער זעלבער דיסטאַנץ |<u>סטוטש</u> 54|.

180 - גלי

ג ל יי כ ו ו י כ ט י ק - אדי/אדוו. פֿון זעלבער וויכטיקייט.

1938 " די וועלט איז גלייכוויכטיק אין אַלע אירע דימענסיעס, אויבן צו אָדער אין דער ריכטונג אַראָפּ, אָנהייב און סוף דעקן זיך". ~~קאָרז, נ"י, ד' 12.~~ 1649

קאַראַלי ק, ד, 12.

[redacted]. | ג ל ײַ כ ו ו י נ ק ל ד י ק – אַדי/אַדוו. (געאָמ~~[illegible]~~)
00 וואָס האָט גלײַכע ווינקלען. % <u>גלײַכווינקלדיקער</u>
דרײַעק.

182 - גלי

ג ל ײַ כ ו ו י ר י ק ײ ט - די, בא. (שנ[illegible])

גראַדליניקײט.

1964 " אַפֿילו אירע הינטן זענען איבער נאַכט אַריבער פֿון

1651 אַ קינדערישער גלײַכוויריקײט אויף אַן אַרויסגעשײלטער

אויסגערונדיקטקײט". ש. מייערסאָן, טמז, IX/17.

183 - גלי

[redacted]. גליק - ~~130 [illegible]~~

ג ל יַי כ וו י ר ק ו נ ג - די, -ען. ווירקונג פון

זעלבן ווערט, גרייס, |סטוטש| 18.

183/1 גל -

ג ל ײַ כ ו ע ג ס - <u>אדוו</u>. דירעקט, אָן אָפּנייגן אין

אַ זײַט |<u>האַרקאַווי</u>|.

184 – גלי

?נ? ג ל ײַ כ ו ו ע נ ט י ק – אַדי/אַדוו. (געאָם) וואָס
האָט גלײַכע (די זעלבע) ווענט |מאַרק ווב 1091|.

185 – גלי

ג ל ײַ כ וו ע ר ט – די/דער. עקוויוואַלענץ|סטוטש 18|.

גלײַכװערטיק - אַדי/אַדװ. װאָס האָט דעם זעלבן װערט. % גלײַכװערטיקע פּיגור; גלײַכװערטיקע גרײס |סטוטש 18, 54|.

1912 " אײן-און-די-זעלביקע פּאָעטישע ריכטונג דרינגט אַרויס פֿאַרשײדענע אײגנאַרטיקע טאַלאַנטן |...|, װאָס דריקן זי אויס אויף אַ פֿאַרשײדענעם, אָבער גלײַכװערטיקן שטײגער". ~~[illegible] 140.~~ 1655
זשיטלאָװסקי, 2, 140.

|| גלײַכװערטיקײט - די. דאָס זײַן פֿון זעלבן װערט, עקוויוואַלענט.

1970 " זײער אויסערלעכע ענלעכקײט |...| האָט נאָך מער פֿאַרשטאַרקט די הערשנדיקע מײנונג אין שטאָט 1658
װעגן זײער גלײַכװערטיקײט אַלס געלערנטע און דענקער". ~~רעד', ר. מאהלער, ספר סאנץ, ת"א, 629.~~ יזכ, 15, 629.

גליי

187

גלייכווערטל - דאָס, =עך. פּפּ <u>גלייכוואָרט</u>.

1. (<u>שש</u>) יעדער קלוגער, פּאַסיקער באַשטענדיקער אויסדרוק, אָפּט פיגוראַטיוו, טייל מאָל מיט אַ מוסר-השכל, אין דער פֿאָרעם פֿון אַ זאַץ; ווערטל, פֿאָלקסווערטל.

1878 " ביי אונדז איז דאָ דעם עולמס אַ <u>גלייכווערטל</u>: 'פֿון דער עצה, וואָס דער דאָקטאָר וועט געבן, קען מען די יאָרן ניט אויסלעבן'". <u>מענדעלע, 10,216</u>. 1681

1905 " די זיידענשטאַמערס האַלטן פֿון <u>גלייכווערטל</u>: 'גיי נישט גיך, וועסטו נישט רייסן די שיך'". <u>שלום עליכם, 15, 59</u>. 1666

1940 "<u>גלייכווערטל</u> און אַ קאַץ האָבן קיין בעל-הבית ניט, ווער עס כאַפּט זיי, יענעמס זיינען זיי". <u>דרוקער, 1, 23</u>. 1678

188: 1971 "ביי אונדז אין שטעטל פלעגט זײַן אַ גלײַכווערטל:

'וואָס טויג די חכמה, אַז דאָס נאַרישקייט גילט'". 1678

יזב גלאַטשטיין, ז' 117.

2. (לינגוויסטיק) אַ קורצע אַרויסזאָגונג אָן אַ פיגוראַטיווען פלאַן, אָפט אַ באַלערעוודיקע, אין דער פאָרעם פון אַ זאַץ, למשל: זינט גאָט האַנדלט מיט נאַראָנים איז נאָך אַזאַ נאַר ניט געווען; ער האָט מער אין קאָפּ ווי אין קעשענע.

189 — גלי

[redacted]. — גליי

ג ל ײַ כ ו ו ע ר ט ל ע ן ז י ך – אוטוו. ווערטלען

זיך, וויצלען זיך, חכמהנען זיך.

1877 " וואַר ער אויף דער בערזע גערופֿן "דער פֿוסטער

1692 קויפֿמאַן" און עס וואַר געגלײַכווערטלט איבער אים

איך גאַנץ לאָנדאָן". דיק, 107, 16.

1892 " איך פּלאַץ, און ער גלײַכווערטלעט זיך".

1689 בלאשטיין, 3, 200.

190 – גלי

ג ל יי כ ו נ ג – די, =ען. 1. אַקט און רעזולטאַט פֿון גלייכן.

1886 "אַלס ער איז שוין געווען אויף דער שטעלע צוויי חדשים און האָט זיך אַ ביסל באַקליידט, דאַן איז באַר קיין גלייכונג צו אים נישט געווען". גערינסקי, 14,1. 1698

2. (מאַט) אַ גלייכקייט, וואָס האָט איך זיך איינע אָדער עטלעכע אומבאַוווּסטע גרייסן. %אַרצל פֿון אַ גלייכונג-סיסטעם פֿון גלייכונגען. מינים גלייכונגען: אותיקע, אַלגעבראַישע, ראַציאָנעלע, איראַציאָנעלע, ראַדיקאַלע, צווייגלידערדיקע, קוואַדראַטישע.

191 — גלי

— גלײ

[redacted]

ג ל ײַ כ ז ײַ ט י ק — אַדי/אַדוו. (געאָם) מיט גלײַכע זײַטן. % גלײַכזײַטיקער דרײַעק.

ג ל ײַ כ ט ײ ל נ ד י ק – אַדי. (גע<u>אָמ</u>) וואָס טײלט

אויף גלײַכע טײלן. % גלײַכטײלנדיקע ליניע

|=ביסעקטריסע|.

ג

193 - גלי

150

גליַיכיאָרניק - דער, =עס. (שנש)געבוירן אין זעלבן יאָר.

1964 " קודם=כל איז מאיר בראון מײַנער אגליַיכיאָרניק. 1720
אויך ער איז געבוירן אין 1889". לעיעלעס, XII/16.

(פּני, 69,)

194 - גלי

גליכלאנד - דאס, ~ לענדער. (נש) א פליין, א פלאכלאנד.

1928 "לייכטער נעפל פון געלן זאמדשטויב וואס דער ווינט הייבט אויף אן אן אויפהער פון די שטרעקעס גלייכלאנד". ע. איזרא, 1, 9. 1723

[redacted]. — גליי

195

ג ל י י כ ל ו י ף – דער, =ן. (געאַם, סטוטש 134)

אַ פּאַראַלעל, אַ פּאַראַלעלע ליניע.

|| **גלייכלויפונג** – די, בא. פּאַראַלעלקייט, פּאַראַלעליזם.

גלייכלויפיק – אדי/אדוו. פּאַראַלעל |דצוו|.

גלייכלויפיקייט – די, בא. דזוו גלייכלויפונג.

רעד: די דאַזיקע טערמינען האָבן זיך בכלל ניט אָנגענומען
– דאַרף מען זיי געבן? אויב יאָ – מיט וואָסער באַמערקונג?

---

196 - גלי

?נ? גליכלייגן - טרוו. פֿאַר גלייכגעלייגט.

1. לייגן אין אָרדנונג, איינאָרדענען.

רעד: איז דאָס טאַקע אַ פֿעסטער ווערב=צונויפֿהעפֿט?

1923 " די וועש ליגן גלייכגעלייגט אין שאַנק".

נײמאַן, 1, 23. 1730

|1970| " |...| גלייכגעלייגט די קינדערס בגדים".

י. ערליך, 1, 106. 1728

2. צעקלאַפּן, הרגענען; דאַסטראָפֿן, אָנלושנען.

1926 " פֿון וועג האָב איך זיי אָפּגעראַמט די שונאים,

זיי גלייכגעלייגט ווי אָפּגעשניטן גראָז". 1729

קאַציזנע, 5, 15.

1958 " איצט |...|, אַז מ'האָט שוין דאָרט גלייכגעלייגט

די אַראַבער, האָבן זיי זיך דערמאָנט אַז ס'ברוך השם 1731

דאָ אַן ארץ ישראל". דעמבלין, 5, 89.

גלײַכליניק – אדי/אדוו. אין/לויט אַ גלײַכער
ליניע (קעגנזאַץ: קרומליניק).

1923 " ער |דער געשטויסענער קערפּער| וועט זיך אייביק
באַוועגן גלײַכמעסיק און גלײַכליניק, ביז אַן אַנדער 1734
קראַפט, גלײַך צו דער ערשטער, וועט אים נישט אָפּשטעלן".
גוטנבוים, 1, 39.

|| גלײַכליני(ע)קייט – די. 1. די אייגנשאַפט
פון גלײַכליניק.

2. קאָנסעקווענץ.

1925 " דאָס אָפּחוזקן פון יידיש דערנעמט זיך נאָר דערפון,
ווײַל עס האָט פאַרלוירן דאָס גלײַכליניעקייט און די
צענערליי אויסלייגעכצער [...] ~~און אַרום וועט פאַרלוירן~~
~~דאָס געפיל פון אייגן=כבוד, פאַר יעדער זאַך וואָס~~
~~איז היימיש און אייגנס~~". זש' דער פלאַקער, נ"1.

2

■ |גלײַכלעך| ג ל ײ כ ל י ך - גלײַך, תיכף, באַלד.

1686 " גלייכליך ער אים ווידער ור גאלט |דער

1737 שטאַרק דעם פּוקס| זייך בובריא וואר אים וואל ביצאלט".

ספר משלים, ה - I - II.

ג ל יי כ ל ע נ ד י ק - אדי/אדוו. (גנאמ)

דזוו גלייכזייטיק. |סטוטש 54. % גלייכלענדיקער

דרייעק.

גליי. - 200

ג ל ײַ כ מ אַ כ ן - טרוו. אויסגלײַכן. ?נ?

1933 " ער האָט אַ קוק געגעבן אויף זײַן גאָלדענעם

זייגער, גלײַכגעמאַכט זיך דעם צילינדער". 1732

צוקער, 2, 157.

1949 " טײַלמאָל האָט ער זיך גלײַכגעמאַכט מיט דער

האַנט די ברייטע זילבערנע עטרה". י.י. טרונק, 6, 143. 1742

1957 " דער מאַן אויף דער פּלאַטפֿאָרם האָט זיך אויפֿ-

געשטעלט, גלײַכגעמאַכט די צעשאָטענע האָר". 1739

שטריגלער, 2, 145.

רעד: איז ריכטיק אויסצוטיילן באַזונדער אַזאַ

ווערב? ביי סטוטש, אווו ניטא די פֿאָרמע.

201 — גלי

8

ג ל ײַ כ מ אָ ס — דער, בא. (שנש) דזוו גלײַכמאָסיקייט.

1932 " די שטאָט האָט ווי אַ נײַעם אויסזען באַקומען,

דער אַלטער פּלאַן אירער איז אין תוך נישט געענדערט: 1744

גלײַכמאָס, טימעטריע איז, ווי פֿריער, וויייניק".

דער ניסטער, ~~אין דער דריטער וועלט~~, נ׳ 7 -8, ז׳ 138.

פּש, 183,

202 גלייכמאסיק – אדי/אדוו. פּפּ גלייכמעסיק

(שנש) פֿון אַלצאײנער מאָס, גרײס; דער זעלבער אין גאַנצן מהלך, אין אַלע זײַנע טײלן; סימעטריש.

% גלייכמאַסיקע באַוועגונגען. פֿאַרטײלן עפּעס גלייכמאַסיק.

16 – 1905 " זײַנע צוויי נישט–גלײַכמעסיקע אויגן האָבן געקוקט אײנס אויף דאָס אַנדערע און געפֿירט אַ שמועס". שלום=עליכם, 1ג, 158. 1763

1929 " צווישן יאָסיענאָווע האָלץ געפֿינען זיך זייער אַ גרויסע צאָל סאָרטן מיט געדרייטע און געפֿלאָכטענע מוסטערן. דאָס קומט פֿאַר פֿון דעם, וואָס די יאָריקע רינגשיכטן וואַקסן נישט גלײַכמאַסיק". בערמאַן, 1,140. 1748

1948 " אויך דער דרויסן שפּילט דעמאָלט צו. ס'איז אַוועק די צײַט, ווען ער האָט נאָך קאַפּריזעוועט: האַלב–ווינטערדיק, האַלב ניט, נישט געשטעלט, נישט גלײַכמעסיק". דער נסתר, 6, 392.

|| גלײַכמאסיקייט – די, בא. פּפּ גלײַכמעסיקייט.

אײגנשאַפֿט פֿון זײַן גלײַכמאָסיק/גלײַכמעסיק.

203 - גל

גליִכמוטיק - אַדי/אַדוו. |סטוטש 509|.

1. מיושבֿדיק, באַטראַכט

2. אַפֿנהאַרציק |ראַכקינד, 1, 205|.

גלי –

ג ל ײַ כ מ י נ י ק – אַדי/אַדוו. |סטוטש 28|

פֿון איין מין, סאָרט; ניט-געמישט, ניט-קאָמבינירט.

% גלײַכמיניקע שטאָפֿן (בעמיע, סטוטש 218).

205 – גלי

גליי –

ג ל יי כ מ ע ס י ק – אדי/אדוו. דזוו גלייכמאסיק.

207-206 - גלי
202

ג ל י י כ מ ע ס ע ר - דער, =ס. (שוסטערגעצייג)

"אַ מעסער צו שנײַדן דאָס לעדער"|איזרא, 2, 50|. 1767

207 - 206 - גלי
202

גלײַכמעסטער – דער, =ס. (שוסטערגעצײַג)

1767 "אַ מעסער צו שנײַדן דאָס לעדער" |איזרא, 2, 50|.

ג ל יי כ ן I - טרוו. פֿאַר געגליכן.

1. (מיט דער פּרעפּ צו) פֿעסטשטעלן ענלעכקייט אָדער אונטערשייד צווישן זאַכן; פֿאַרגלייכן.

1848 " זייא האבין דאש שון לאנג גיגליכן צו איין מענטשין וואָש ער האט גיפלאנצט ביימיר |...|". 1796

חובות הלבבות, 3, דף ב/224.

1912 " ער לערנט דאָך ווי אַזוי אַ מענטש זאָל היטן לעבן |...| און דו רופֿסט דאָס אַ עלכענע וויכטיקע רייד |...| פּוסטע רייד? דו גלייכסט דאָס צו נאַרישע רייד [...]?", מאַנענזאהן, 1, ז' |?|. 1817

1956 " דער פּיינט איז שטאַרק און גרעסער אין דער צאָל, // צו זיין באַוואָפֿנקייט איז קיינעמס ניט געגליכן". מארקיש, 10, 177. 1816

2. (אַמ) ליב האָבן, האָלט האָבן.

609

1929(?) " איך וואָס גוסטירט איר בעסער ? – האָט מיס שולי

איך גע֯פרעגט און איז רויט געוואָרן – איך בלאָנדע? – 1799

|...| כ׳גליַיך ניט בלאָנדע". אפּאַטאָשו, 7, 40(באַנד 3).

[דיך ?]

1942 "איך פֿאַרזיכער דיר, פּאַפּאַ, אַז ער גליַיכט 2

דיך, אַז מיר אַלע גליַיכן דיך און די מאַמען". 1779

קאַברין, 1, 30.

1963 " זי ׳גליַיכט׳ יידיש, זאָגט זי". לייוויק, 329,14.

3. (עלט) זיַין ענלעך; זיין גליַיך, זיַין דאָס זעלבע

מיט עפּעס, עמעצן.

1886 " זייערע פּנימער |די מיידלשע| גליַיכן |צו|

דער פֿולער לבֿנה ". ~~[illegible]~~, נ׳ 30, 471. 3 1771

פּלג, 74,

(5׳)

ער איז געגליכן צו א חנוכּה-ליכטל – מע קאָן פֿון

אים קיין נוצן ניט האָבן |טשערניאַק, ~~[illegible]~~ פּלג, 90,

~~שפּראַך~~, XXVII – 3 |.

210 - גי

.1 ←----

1676 " אונזרי חכמים גלייכן איין ווייב צו איינם

פעלד, ווען מן דש פעלד רייכטליך הלט דז קיין 1806

בויז קרויט דרויף וקשט". ברנט שפיגל, פרק ח׳.

1686 " דער פויאר זאגט, איך דען אנדרן זאק איז

נישט אנדרש גילעגן// דען דיזי קיזל שטיין דיא 1769

דא דער גיגן הלב גיוועגן // דאז זיא נון האבן

גיגליכן דאז גיוויכט". ספר משלים, לב - II.

.2 ←----

1764 " ווען דוא נאך הירש פעלן בריטשין בייא דיר

האבשט ווערשט מיר חצי טוציגט שיקן מוזן אבר מיט איין קלאַפּ 1803

פֿאַררן זיין נאָט מיט איין שלאָג מיט קנעפּל

קנעפל, דען דיא פויערן בכאן גלייכן עש ניט וויילן

האבן". יידישע בריוו, 18 י"ה, אויסג נ"י 1937.

211 - גלי

.3

... " אדמה – איך וויל גליכן, כמ׳ דומה דודי לצבי".

רייכלין 8, ישעיה, יד, יד. 1772

" אויף איין שטיק איז געווען רוטי פֿלעקן, 1743

עש האט גגליכן פון רוטי ווייך צו זיין". 1802

שארית ישראל, קלט –

.4 גלייך מאַכן.

... " ל"א משוה – ער גליכּט ל׳ עמק שוה".

רייכלין 8, תהילים, יח, לד. 1778

רעד: דעם צווייטן באַטייט פֿון גלייכן אין ניי=יִדיש באַטראַכטן מיר ווי אַן אַמעריקאַניזם, דאָך געפֿינען מיר אים אויך אין אַלט=יִדיש!..

6

ג ל יַי כ ן II – דאָס, בא. דאָס זעלבע, דאָס אייגענע;
אויך די אייגענע אָדער ענלעכע זאַכן.

1882 " האט גענומען זיינע ביידע קינדער און האָט זיי
אָנגעהאַלדזט און אָנגעקושט, און דאָס גלייכן האָט די 1880
מוטער געטאָן". פרידמאַן, (1), 16.

1911 " |...| דאָס גליַיכן געקויפּט פּעדערן, פֿון אויף
בעטגעוואַנט |...| פּאַר דעם חתן און פּאַר די פלה". 1871
ציגעל, 1, ז' |?|.

1925 " ווער וואָלט באַצאָלט פּאַר אַ העמד פֿון ביאַזי
דעם מקח, וואָס סע קאָסט אַ גוט ליַיוונט העמד? 1881
דאָס גליַיכן אויב מע טראָגט בומאַזייע |...|".
יאַכינסאָן, 1, ז' |?|.

213 גליי -
[redacted]

מיינ(ס)// דיינ(ס)...גלייכן - פון זעלבן סאָציאַלן
סטאַטוס, פון זעלבן קולטורעלן ניוואָ, פון זעלבן
עלטער אַע.

1867 " זאַנסט וואָלט מען דאַך וועלן מיינען, דאָס איך
בין |...| זיין גלייכן". דיק, 27, 58. 1846

1899 " זיין גלייכן, ניט זיין גלייכן, יינגער צי
עלטער פון אים, וואָס מאַכט עס אויס? אַבי זיי זיינען 1315
אים צום האַרצן". מענדעלע, ב8, 75.

1967 " איי, ווי גוט עס איז צו זיצן צווישן אָרעמע
לייט פון דיין גלייכן און זיך קראַצן!". 1847
גראַדע, ~~טמז~~ VIII/11.
פונ, 69,

ניטאָ קיין גלייכן צו... - נישטאָ קיין בעסערס, שענערס
אד"גל.

1902 " קיין גלייכן איז נישט געווען צו דעם פּאָרל
אויף דער וועלט". שלום עליכם, 7א, 47, ~~[illegible]~~. 1852

1966 " ווען ר' שמואל זלמן איז געשטאַנען בײַם

214 - גלי אָפּענעם ארון=קודש און געזאָגט די ברכת כהנים, 1856

איז צו אים נישט געווען קיין גלײַכן".

פּ. שטיינוואַקס, שמו, VII/17.

(פּור, 69.)

בײַם גלײַכן – גלאַט, אָן קאָמפּליקאַציעס.

1926 " טאָ הער, – האָט קישקע שטיל געזאָגט, – נישט

ווײַט שטייט אַ פֿויער מיט פֿינף סוסים ווי די לייבן:

אויב ס'עסק זאָל גיין בײַם גלײַכן, וועלן מיר אַרום 1840

צען בײַ נאַכט האָבן די ממתקים". אָפּאַטאַשו, 77,5.

~~צייט ב' I, 1926~~

70.

<u>און דאָס גלײַכן</u> - פּפּ <u>(עלט)</u>: <u>און דאָס/דער גלײַכן</u>.

אַפּט געשריבן מיט ראשי-תיבֿות: <u>אד"גל</u>. און אַזוי

ווײַטער, און ענלעכע.

1868 " זײַ זענען |די פּאַלאַשן| קאַוואַליעס, וועבער,

טעפּער, בוילײַט <u>און דער גלײַכן</u>". ~~קול מבשר~~ פּוו, 177, 1876

<u>נ' 48, ז - 358</u>.

1870 " הייסט מען דאָס קינד זאָגן אויסנווייניק אַ

משל (באַסניאַ), אַ מעשה (ערציילונג) <u>און דאָס גלײַכן</u>". 1884

פּוו, 177,

<u>~~קול מבשר~~ נ' 27</u>.

1964 " די אַרבעטער בענעפּיטן אין פֿאַל פֿון קראַנקייט,

בעת אַן אָפּעראַציע, ביי אַנטבינדונג פֿון קינדער 1873

פּוו, 69,

<u>און דאָס גלײַכן</u>". <u>ה. מאַרגענשטערן, ~~שמז~~, IV/30</u>.

1716 " נייארט אונזר ערשטי חכמים ז"ל אז זיא

האבן בישיידן דיא הייליגי פסוקים דיא האבן אונש 1878

216 - גלי

דער גלייכן מדות אין תרגום בישיידן |...|".

חובות הלבבות, 1, דף כד - 2.

1723 " ווען איינר גיט אין איין |אָרט?| וואו מן

בשמים צו פר קויפ האט מוז ער ברכה מאכן |...| 1882

אבר אין איין פטיק אונ' דר גלייכן די בשמים זיינן

ניט פון דען גירוך וועגן |...| בידארף ער ניט

ברכה מאכן". שמחת הנפש, I, נח/ב.

ד אירש/זיין גלייכן.

1544 " מן ואנד אירש גלייכן נירגנט אין קיינם לאנט.//

בון אירן שארפפן שווערטרן וואָרד מענכר העלם צו טראָנט". 1834

שמואל בוך, סטראפע 1200.

1666 " נייארט אונדזר גאט אליין וואו איז מער

זיין גלייכן. // ער נעמט פאר זיך דיא תפילה 1836

פון ארמה לייט וויא וואל אז פון דיא רייכן".

איין שוין נייא ליד פון משיח, ז -.

217 — גלי

גליי —

1713 " דיזש מחזור איז אין לשון הקדש אונ'

טייטש גישטעלט וועלכש גלייכן איז נאך קיין מאל 1837

גיוועזן אין דיא וועלט". מחזור, ~~(חלק שני)~~ 1,

~~שלוש רגלים~~, שער-בלאט.

218 – גלי

ג ל ײַ כ ן ז י ך – אוטוו. פֿאַר געגליכן זיך.

1. (מיט דער פּרעפּ צו) װעלן זײַן גלײַך מיט עמעצן (אין חשיבֿות, סטאַטוס אא״ו). % װי קענסטו זיך גלײַכן צו אים?

1805 " (אמרתי) אויך זאָג איך דר מענש קאָן אויף דיזיר װעלט זיך גלייכן צו דיא מלאכים דיא אין הימל זעניך |...|". בחינות עולם, ג – 2.	1823

1936 " דו שיכור! – האָט ער אברהם = ישראלן אין פּנים געשטאָכן |...|, גלײַך זיך ניט צו מאיר באַפּאַלאָוויטשן". האַראַנטשיק, 3, 154.

2. (מיל) שטעלן זיך גלײַך אין דער שורה.

1932 " קאָמונאַרן, רוזק! נאָך מיר גלײַך זיך! – שרײַט הילכיק דער העלהאַריקער בחורל". אורק גאָדינער, 3, 47.	1825

~~איבן סטאַנוסקי, דער איבערבראך, ז' 47.~~

D

219 - גי

פֿוּל: דו קענסט זיך צו אים ניט גלײַכן - די טעלדזער

טוקערקע איז זײַן עלטער-באַבע |סטוטש 546| .

.1 <----

1697 " אונ' מיט ליב זאל ער עשן זיין ברוט //, אונ'

זאל זיך ניט גלייכן // צו דען הערן אונ' צו דען 1822

רייכן". ספר משלים, כז - ז.

[redacted] גליי -

1723 " ווער קאן זיך גלייכן צו דיר, אונ ווער קאן

זיך אכטין קיגן דיר און ווער קאן זיך שעצן צו דיר".

ברכת המזון (הגדה של פסח), דף סב/א.

גלי 2191

גלייכנאכט – די, ~ נעכט. |סטוטש 203|.

די צייט פון יאָר, ווען דער דויער פון טאָג און נאַכט איז דער זעלבער; טאָגנאַכטגלייך. % גלייכנאכט פון פרילינג. גלייכנאכט פון האַרבסט.

0 גלייכנאכטפונקטן – |סטוטש 203|. עקוויגאָקטיאַלע פּונקטן.

ג ל ײַ כ ס ד ר ן |גלײַכסאַדערן| – טרוו,

פֿאַר גלײַכגעסדערט (נש) ברענגען אין אָרדענונג, מסדר זײַן.

גלײַכעניש – דאָס, =ן. 1. פֿאַרגלײַכונג, פֿאַרגלײַכעניש; משל, בײַשפּיל.

1848 " |...| מען זאל קענין פון דיא זעלבגי איין גלייכניש נעמן אויף אנדרי זאכן". חובות הלבבות, 7,3. 1933

1931 " איך מיין 'בילדער-קאַסטן' זיך איך אומזיסט א גלײַכעניש צו זײַן פֿאַרליבטקייט אין תנך". 1926 זילבערבוש, 3, 40.

1961 " די מעשים און מעשיות פֿון פּראָסטן ייִדישן לעבן זענען איך מויל פֿון דובנער מגיד געוואָרן גלײַכענישן 1909 צו די אייביקע אמתן פֿון דער תורה". י. י. טרונק, זײַט 69, ~~צ' שמד,~~ 23/IX.

2. געשטאַלט, אימאַזש.

1851 " טאַמער וועט איר פֿאַרדאַרבן |...| און איר וועט מאַכן צו אייך |...| איין געהויעט בילד דאָס הייסט איין געשניצטע עבודת כוכבים |...| איין גלייכעניש פון אלי בורות". חומש עם עברי טייטש, דברים 3, טז.

1915

1922 " ווער ביסטו ? |...| איך האָב נאָך קיין מאָל ניט געזען אויף דער ערד אַזאַ גלייַכעניש ווי דו". אַש, 7א, 58.

1907

1960 " דער מענטש איז געשאַפֿן געוואָרן אין גאָטס געשטאַלט און גלייַכעניש". סיימאָן, 2, 225.

[7] אַן אַ גלייַכעניש - אומפֿאַרגלייַכלעך.

אַ גלייַכעניש אַ ביסל! - (קטוב) ס'קומט ניט אין פֿאַרגלייַך!

223 — גלי

ם **גלייכניש**

.1 ←----

1617 " אידיר מענש האט דאן קינד גערין אויף גיפּרעסט
1919 דען גאר איין שין לייטיש קינד גיוועזין דאז קיין
גלייכניש גיהאט האט". זכרונות מרת גליקל האמיל,
צייט אויסג?, ז' 92.

1716 " וועך מן וויל פר שטין דיא זאכן פון דיא
1927 בישעפניש, איז ניט ניטיג איין צייכן אונ' איין
גלייכניש דר בייא צו ברענגען, דען מן קאן ניט אל
צייט איין גלייכניש פינדן". חובות הלבבות, 1, הקדמה, ח -2-.

.2 ←----

14 " דמיונן - זין גלייכנישא, ל' דמותו".
1905 רייכלין 8, תה' יז, יב.

1610 "מיר ווען מאַכן איין מענשן אין אונזרם פֿורם אז אונזר גלייכניש". טייטש חומש, בראשית א,כו. 1910

1737 "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, אז אונזר גלייכניש". מלמד שיח, דף ו/4. 1921

3. ענלעכקייט |?|

1544 "דארום שטון צו גידעכטניש צווייא בילד אך דער בינען.// גלייכניש יצחק אונ' יעקב דיא האבן דען אייד נאך איבן". שמואל בוך, אויסג (?), סטראָפֿע 974. 1923

1744 "וואן זיא שון האבין די תשובה קיגין אירין גדיכט איז דאך דיא תשובה גאר ווייט אונ' פֿיל מעהר ווייט פון זאלכי מענשין דער איר גלייכיניס איז". בחינות עולם, 1, דף לב - 2. 1913

ג ל ײַ כ ע ק – דער, =ן. (געאָמעטריע) גראַדעקיקער
פֿירעק; גראַדעק.

1926 " שנײַדט אויס פֿון קאָלירט פּאַפּיר 12 גלײַכעקן,
וואָס האָבן אײן סאַנטימעטער אין דער ברייט". 1939
יאכינסאָן, 2, 100.

|| גלײַכעקיק – אַדי [מאַרק ווב 1091]. וואָס האָט
גלײַכע עקן; גראַדעקיק.

226 גליי

ניַי

ג ל ײַ כ ע ר — אדוו. בעסער, ריכטיקער, פּאַסיקער.

% גליַיכער איך גהינום ווי צו איר איך מויל ~~[illegible]~~ אַריַינצופֿאַלן.

1868 " האָב איך מיך מישבֿ געווען, עס איז שוין

שפּעטלעך, איז גליַיכער דאָ שבת צו האַלטן". פֿרץ, 177, 1980

~~קול מבשר~~, נ' 15, I — 112.

1893 " |...| פֿאַרן שלאָפֿן האָט זי אַ ישובֿ געהאַט,

אַז עס איז גליַיכער מיטצונעמען דאָס גרויסע פּאַס". 1975

פרץ, בערג' אין קעללער-שטוב, 4, 173.

1962 " ער ענטפֿערט ניט. מיט אַ וויַיב איז גליַיכער,

אַז מ'רעדט וויַיניקער". שעכטמאַן, 1, ציט סאָוועטיש 1946

הימלאַנד, נ' 1, ז' |?|.

שוו: אַיידער אַ נײַער שאַרבן איז גליַיכער אַן אַלטער טאָפּ |סטוטש 75|.

גליַיכער אַ לויט גאָלד איידער אַ פּוד יִחוס |סטוטש 544|.

| גליַיכפֿאַלס | ג ל יי ך פֿ אַ ל ס — דאס זעלבע,

דאָס אייגענע, דאָס גליַיכן.

1732 " והסחורות בשלום עם לפתח ביתי אריווירט זייַנן.

השי׳ ב"ה געבי להבא-וואש מכ"ת אן מיר אנט גלייך פֿאלס 1989

איך אן איהם שיקן מעכטי ". אגרת שלמה, דף ד/ב.

228 – גלי

ג ל ײַ כ פֿ אָ ר מ י ק – אדי |סטוטש 151| .

וואָס איז גלײַך אין דער פֿאָרמע.

229 — גלי

174

גליי —

[redacted]. גלייכפֿאָרעמדיק — אדי. |מארק ווב 1091|.

----> גלייכפֿארמיק.

230 — גלי

גלייכצייטיק – אדי/אדוו. וואָס קומט פֿאָר אין
דער זעלבער צייט; איינצייטיק.

1910 " איך האָב אים גלייכצייטיק דערקלערט, דאָס
כאָטש איך באַלאַנג ניט צו קיין ספּעציעלן ציוניסטישן 2005
פֿאַראיין, בין איך אָבער דאָך אַ ציוניסט".
מ. ראָזענפֿעלד, 7, 167.

1927 " טויט אָדער ברויט! – האָט זיך אים געבאָמבלט אַ
געדאַנק און אים געשראָקן און גערייצט גלייכצייטיק". 2025
י.י. זינגער, 4, 11.

1964 " עס איז נישט זיכער, אַז מיט דער טעכנישער
אויסבעסערונג פֿון גלייכצייטיקער איבערזעצונג קאָן 2026
מען אָט די ערגערניש פֿון אומפֿאַרשטיין אויסמיידן".
ש. ביקל, שמז, III/20.
(פור, 69)

|| גלייכצייטיקייט – די, בא. אייגנשאַפֿט פֿון זיין
גלייכצייטיק |סטוטש 78|.

231 — גלי

ג ל ײ כ צ י י כ ן – דער, =ס. (מאַט) גראַפֿישער צייכן פֿון גלײַכקייט צווישן מאַטעמאַטיש גלײַכע אײנסן.

גליי –

232

ג ל ײַ כ ק יי ט – די, בא. די אייגנשאַפט אָדער מצב

פֿון זײַן גלײַך (אין אַלע בב).

1870 "וואָס איז דאָ צו באַדענקען זיך דעריבער |...|.

2042 די גלײַכקייט דערפֿון ליגט דאָך פֿאַר די אויגן".

דיק, איבן לעוואנדע, 6, 9.

1923 "אין דער גנבֿים-שפּראַך איז דער וואָקאַבול

2041 |"בלאַט"| אַרײַנגענומען געוואָרן |...| צוליב דעם

וואָס ער קען אויך אויסדריקן גלײַכקייט".

טביוואקס, זב. בײ אונדז ייִדן, ז' 161.

1951 "דער קאָמוניסטישער פֿאַרשטייער זאָגט אויף דער

2037 פֿאַרזאַמלונג |...|, אַז די דעמאָקראַטיע האָט נישט

געשאַפֿן אַפֿילו די פֿאָרמעלע גלײַכקייט".

ל. שמעוני, ~~זב ליטע I~~, ז' 264.

(פלו, 106,)

233 גלײַ

גליַיכקלאַנג – דער, =ען. (נש?) ווערטער אָדער
קלאַנגען וואָס הערן זיך אַלץ איינס.

1936 – 1938 "ער|דער וויץ| איז מוותר אויפֿן תנאי
2046 פֿון אינהאַלטיקער אַסאָציאַציע און פֿאַרבײַט זי דורך
אַ ניט-אײַנגעווינטער דרויסנדיקער אַסאָציאַציע ווי
גליַיכקלאַנג". מ. ווייַנרייַך, איבן פרויד, 2, 147.

1939 "|...| מען דאַרף זיך ניט רעכענען ניט מיטן
2045 אָפּשטאַם פֿון די ווערטער און ניט מיט זייער פּשט, [...]
~~[illegible]~~ מער ניט מיטן גליַיכקלאַנג |...|". וו. ווייַנרייַך, 64,4.

|| גליַיכקלאַנגיקייט – די, בא. דזוו גליַיכקלאַנג?

233/1 גל -

גליַיכקליגגענדיק - אדי. האַמאַנימיש

|האַרקאַווי|.

234 — גל'

גלייך —

גלייכריכטונג — די, באַ? [סטוטש 134].

(ער) פּאַראַלעלקייט.

ג ל י י כ ר ע כ ט י ק - ----- |סטוטש 575|

גלייכבארעכטיקט.

|| גלייכרעכטיקייט - די, בא. גלייכבארעכטיקונג |אהיון|.

גלײַכשאַלטן - טרון. |סטוטש 18| ניוועלירן, גלײַך מאַכן, אָפּמעקן די אונטערשיידן (אין פּעיאָראַטיוון זינען).

|| גלײַכשאַלטונג - די, בא. ניוועלאַציע.

1947 "גלײַכשאַלטונג (מען פּרוּווט עס איבערגעבן מיט 'קאָאָרדינאַציע', נאָר ס'איז ניט אין גאַנצן דאָס) פֿון דער וויסנשאַפֿט מיטן רעזשים". מ. ווײַנרײַך, 5 (ציט' ייבלוואָ XXVII, 70). 2054

1951 " אויך די ייִדישע אַדוואָקאַטן זײַנען אַרונטערגעפֿאַלן אונטער דער 'גלײַכשאַלטונג=פּאָליטיק'". פֿלו 106, 152. 2056

1970 " אַלץ ווייניקער אָריגינעלקייט און אַלץ מער קאָנפֿאָרמיזם און גלײַכשאַלטונג". ר. סאַוויטש, פֿלו 38, נ' 68, ז' 154 |?|. 2055

237 — גלו

ג ל י י כ ש ט א פ ל ד י ק – אדי. |סטוטש 374 |. בנב.

% גלייכשטאפלדיקער מעטאפאר. גלייכשטאפלדיקע

פארגלייכונג.

238 – גלי

[redacted]. גליי –

ג ל יי כ ש ט י ק – דאס/די, =ער. [סטוטש 526] (שניידעריש)

בנב.

239 - גלי

גלײַכשטעלונג — די, בא. (עלט?)

גלײַכבאַרעכטיקונג, גלײַכקייט אין די רעכט.

1867 " איך פֿרײַסן פֿאַרגינט זיי |די ייִדן| ווידער

2063 די רעגירונג אַליין אויך נישט גלײַכשטעלונג". פֿאָר, 177,

~~קול־מבשר~~ נ׳ 1, ק — II — 3.

1947 " זיי האָבן ווירדיק און דרײַסט געקעמפֿט פֿאַר אַן

2062 אַלגעמיינער און ייִדישער נאַציאָנאַלער גלײַכשטעלונג

און באַפֿרײַונג". ~~שטערנסטאַפּאָלער ייִדן, ד׳ 239~~

C. 449. ייִד, 8, 239.

גלײַכשטעלן — טרוו. פֿאַר גלײַכגעשטעלט.

1. שטעלן מיט אַ סדר, ברענגען אין אָרדענונג.

1937 " די מאַמע איז אַראָפּ פֿון בעט צום טיש |...|

2066 און גענומען ציילן דאָס געלט. זי האָט גלײַכגעשטעלט

אין שטייסלעך [גרויסע, קורצע] די גרויסע רײַבלדיקע קעפּ".

בערלינסקי, [illegible] 70.

240 " ער האָט באַמערקט, אַז סאַראַן האָט אָנגעהויבן צו 1943

■אַרן די אָפּגעלאָזנקייט אין שטיבל, אַז די האָט 2067

אָנגעהויבן <u>גלײַכשטעלן</u>, אַוועקראַמען נישט נאָר אירע,

נאָר אויך זײַנע זאַכן". <u>דעמבלין, 3, 110</u>.

2. גלײַכבאַרעכטיקן.

3. <u>(פֿיג)</u> אײַנרויִקן, אײַנשטילן, אויפֿמונטערן.

גליי –

[illegible]. " זי האָט זיי נישט געקענט |...| <u>גלײַכשטעלן</u> 1946

אין דעם געמיט". <u>י. י. טרונק, 4, 50</u>. 2065

241 - גלי

ג ל ײ כ ש ט ר אָ ם - דער, באַ? (פֿיזיק)

דירעקטער שטראָם (פֿון עלעקטרע) |די נײַע שול, ווילנע, 1920|.

242 - גלו

ם |גליינאייל| ג ל יי ן   א י ל - דער, בנב. ?

1728 " נעם דש געלי פון איין גיבראטן איי |...|

2073 גליין איל און דיפטאן איל אונ' בום איל |...|".

סגולות ורפואות, ל - I.

243 — גלי

גלי - 34.

ם |גליינוואָרצל| ג ל יי ן וו א ר צ י ל - דער. בנב.

1728 " |...| גיב אים צו עסן גלייך וואַרציל

2075 אונ' טוא אים אויך דא פון אליך עסין אונ'

טרינקין". סגולות ורפואות, כ"ו - I.

?נ?　　ג ל יי ס ע – די, ~~ג~~גלייסן. (דטשמ) רעלסן, שינעס

פֿון אַ באַן=ליניע.

1970 "אויף איינעם פֿון די גלייסן זייַנען געשטאַנען

2979 לאַסטוואַגאָנען". י. באַגדאַן, יזב, ~~זלאַטשעוו~~ 7, 367.

גלײַ –

245. ג ל ײַ ק – אַדי/אַדוו. 1. וואָס גליט, איז צעגליט.

% גלײַיקע קוילן. דער שמיד נעמט אַרויס פֿון פֿײַער

אַ גלײַיקע פּידקאָווע.

1954 " די זון |...| שלאָגט מיט פֿײַער // און ס'וואַסער

פֿון די וואָרצלען – גלײַיק אײַזן". סוצקעווער,

4, 178.

1959 " זי האָט פֿלינק אַ כאַפּ געטאָן ס'טעפּל געקעכץ

פֿון דער גלײַיקער פֿײַערקע". ש. וואַרזאַגער, פֿלוּ, 98, (31

~~זש' ישראל-שטאַמט,~~ ~~ת"א,~~ III/5.

2. שטאַרק הייס, ברענענדיק, ווי ס'וואָלט געגליט.

1936 " ניט קיין זון נאָר אַן אומזיכטיקע גלײַיקע

פֿליטיקייט האָט זיך געגאָסן פֿון אויבן". 2083

פּ. אַלטמאַן, 1, 25.

1945 " ביסט ווידער מיר פֿאַרבײַ און אויפֿגעוועקט
מיך // מיט דײַן אָטעם, ווי אַ גליזיקער סאַמום". 27
גראַדע, 1, 67.

3. (פֿיג) שײַנענדיק, פֿינקלענדיק שטאַרק (וועגן אויגן).
1966 " |...| אַ פּעך שוואַרץ פֿערד מיט גליזיקע אויגן".
צאַנין, 1, 66. 30

4. (פֿיג) התלהבֿותדיק, באַגײַסטערט, דורכדרינגענדיק,
אינטענסיוו. % גליזיקע רייד, גליזיקער צאָרן.
די ייִדישע יוגנט איז געווען דורכגעדרונגען מיט
אַ גליזיקן גלויבן.
1939 " איך קאָמין פֿון גליזיקע געדאַנקען // ליגן
אוצרות איידעלע געשטיינער". סוצקעווער, 3, 141. א/35
1955 " עס ברענט אים דאָס פּנים פֿון עפּעס אַ גליזיקער
בושה". שפּיגל, 3, 222. 28

|| גליזיקייט - די/דאָס, בא. אייגנשאַפֿט אָדער מצבֿ פֿון
זײַן גליזיק, אַלע בב.
1977 " דערפֿיל איך אין מײַנע פּיאַטעסאַ גליזיקייט -
אויף זיי הענגט מײַן לעבן". סוצקעווער, 8, 90.

247 - גלי

[redacted] - גלי

?נ? ג ל י = כ ל י |~ קיילע| - די, =(י)ם |~ קיילים|.

2084 " כלי מיט גליענדיקע קוילן" |מאַרק ווב 1886|.

248 - גל

ג ל י ל |גאַליל| - 1. דער. באַ. נאָמען פֿון דער
באַרגיקער געגנט אין צפֿון פֿון ארץ=ישראל.

2. מצ גלילים |גלילים|. (עלט) אַ קאַנט, געגנט,
פּראָווינץ.

1887 " ויהי היום קומט אַראָפּ איין בריוו פֿון איין
2086 שטאָט |...| פֿון פּויזנער גליל, מיט פֿיל התומים,
אַז זיי פֿאַרלאַנגען זייער, ער זאָל ווערן דאָרטן רב".
|אַנ|, רבי מרדכי מיט דעם פּאַבסט, 4.

1951 " די משולחים פֿון אַט די גלילים האָבן זיך
2086/א באַטייליקט אין די שטייער=באַראַטונגען פֿון דעם
וועד". מ. ווישניצער, זב ליטע, 1, 182.

|| גליליש |גאליליש| - אדי. וואס איז פֿון גליל(ב' 1).

1951 " איך בין געווען א נאָענטער עדות פֿון גלילישן
2104 לעבן". נ. י. גאָטליב, ~~זב ליט, 1~~, 1401.
(פּנקס, 106,)

249 – גלי

[redacted]. [redacted] – גלי

[redacted]. 0 גליל=רבנות |~ = כאַבאָנעס| – דאָס, בא. דאָס זייַן

רבֿ פֿון אַ גאַנצער געגנט.

1957 " דאָס רבנות, באַזונדערס גליל=רבנות, פֿלעגט

2103 דאַמאָלט מוזן באַשטעטיקט ווערן דורך די אַרומיקע פּריצים".

ה. צייטלין, (?) 135.

250 - גלי

ג ל י ל אָ מ פּ - דער, =ן. (טעכט) עלעקטרישער לאָמפּ, וואָס די שײַן זײַנע באַקומט זיך פֿון די דורכן עלעקטרישן שטראָם צעגליטע פֿעדעם (ס'רוב פֿון וואָלפֿראַם), וועלכע געפֿינען זיך אין אַ הערמעטיש=פֿאַרמאַכטן גלעזל|טערמ' פֿיזיק, די נײַע שול, ווילנע, 1920; פֿינקעל, 1923|.

1927 " אַן עלעקטרישער גליל‌אָמפּ אימיטירט די זון פֿון הימל |...|". מ. ל. האַלפּערן, 2, 26. 2092

251 - גלי

ג ל י ל ה |גלילע| - די, בא. דאָס צונויפֿראָלן די ספֿר=תורה נאָכן לייענען זי.

1864 " דער בעל=מפֿטיר מוז וואַרטן מיט די |דער

2096 הפֿטורה ביז דער (גולל) מיט די (גלילה) פֿערטיג איז".

ברודא, (4), יט - I.

0 גלילת=הספֿר |גלילעס-הסייפֿער| - דזוּר גלילה.

1960 " אַלס בעל-חזקה פֿון גלילת=הספֿר |...| האָט

2100 מען אים גערופֿן ר' טוביה - אַ גלײַכער, מיט אַלעמען

צו גלײַך". פֿ. שטיינוואַקס, שמו, X/13.

(פּאָו, 73)

געבן גלילה – באַערן מיטן כּבֿוד צונויפֿצוראָלן די ספֿר=תּורה.

קריגן גלילה – ווערן באַערט מיטן כּבֿוד צונויפֿצוראָלן די ספֿר=תּורה.

גייען מיט גלילה – דורכפֿירן דעם אַקט פֿון צונויפֿראָלן די ספֿר=תּורה.

שור: ווײל מען הגבּה |האגאווע|, קריגט מען גלילה – ניט אַלע מאָל קריגט מען וואָס מע וויל |הגבּה איז געווען דער כּבֿוד אויפֿצוהייבן די ספֿר=תּורה פֿאַרן צונויפֿראָלן|.

1768 " דער (גלילה) האט זאל זאגן ווייל ער דיא (ספֿר תורה) וויקלט דען פסוק |...|". מחזור, 3, יז -I.

253 — גלי

ג ל י ל ע מ פ ל — דאס, =ען. פקפ פון גלילאמפ.
עלעקטריש לעמפל.

254 – גלי

ג ל י ם – דער, =ען. דזוו גלימיע.

1948 " [...] ער האָט אַ גלים דערהערט, אַז עמעצער

2105 איז גויטבאַדערפּטיק |...|". ש. ערדבערג, פּגש, 68,

8/VIII.

255 — גלי

ג ל י מ י ע - די, =ס. (לאקל, וולאַצלאַוועק,

לויוויטש, פּוילן). גענויער באַטײַט זען ציטאַט.

[redacted] 1938 " גלימיע - אַ שוואַכער קלאַנג, אַ שמועה; מע

הערט עפּעס אַ נײַעס, למשל, וואָס איז נישט גאַנץ גענוי, 2108

נאָר אַ רמז אויף עפּעס: 'מע האָט נאָר געהערט אַ גלימיע,

זענען אַלע שוין געלאָפֿן אויף די בייזע ווונדער".

~~דשי יידפאַ, נ׳ 14.~~ פֿון, 92, נ׳ 14.

[illegible].

ג ל י מ ל – דאָס, =ער. דזוו גלימיער % "ס'טראָגט זיך אַ גלימל, אַז גרונמען איז אַרויס דאָס גרויסע געווינס" |קטור|.

257 גל, -

גלימלדיק – אדי/אדוו. בנב.

1960 " עס ברויזט איך אים מיט כּעס אויף די גלימלדיקע

2111 אבֿרים". ש. סיימאָן, 1, ~~צוריגעקן, ב"א,~~ 138.

רעד: פֿון וואָנען: גלימלען? בלימלען? בלומלען?

258 – גלי

200

גלימען – אוטוו. (עלט) גליִען, ברענען שטיל.

1908 " טיף אין האַרץ פֿאַנגט אָן צו גלימען //

אַ האָפֿנונג אויף אַ נײַעם גליק". ראָזענפֿעלד, 2, 97. 2122

1917 " שוין אין יענער צייט |...| האָבן געגלימט

אין אים יענע |...| פֿונקען פֿון האַס צו אַלע מענטשן,

אַ מוץ יִידן". זשיטלאָווסקי, 6, 107. 2119

1967 " דעם חתנס אַפּלען, ווי דערשראָקענע לבֿנות,

צווישן ברעמען-וואָלקנס גלימען". פֿרידמאַן, 4, 57. 2121

□ גלימן.

1716 " |...| דיא דעמהפטיגן ווערט ער ניט צו ברעכן

אונ' דען גלימנדיגן פֿלאקס ווערט ער ניט אויש 2115

לעשן". ס' המגיד, 3, ישעיה, מב – ג, דף לה–I.

1761 " אונ וויא דיא זון שיינט דא גלימט דז הרניש

אלש ווען עז פייאר וואר". ס' יהודית |...|, יא –II. 2116

ג ל י מ ע ר I – דער, =ן. אַקט פֿון גלימערן.

1963 " דער אַרײַנגאַנג האָט זיך געשאָטנט אין דעם

2132 גלימער פֿון אַן אייללאָמפּ". אַפּאַטאַשו, 3, 47.

1944 " אַיעדנס לעבן איז אַ שײַן, // אַ ציטער און

2128 אַ גלימער". נאַדיר, 12, 61.

1962 " |...| ס'האָט אָפּגעשטראַלט אַ זונפֿאַרגאַנג, וואָס

2130 שטאַרבט מיט אַ געהיימען גלימער". גראַדע, 5, 51.

260 – גלי

גלימער II – דער, בא. מינעראַל, באַשטייט פֿון שופּנפֿאָרמיקע בלעטער פֿון אַ זילבער־ אָדער גאָלד־קאָליר; מיקע |טערמינאָלאָגיע פֿיזיק, זש' די נײַע שול, ווילנע 1920, פֿינקעל, 1923|.

1930 " אין דעם דאָזיקן העמדל |פֿון דעם פֿורעם| איז געמאַכט געוואָרן אַ לעכל, וואָס האָט אַ דעקל פֿון גלימער". 2127
פֿרומין, (ד), 7.

0 גלימער־טאָפּליע – די, =ס. שויב פֿון גלימער.

1930 " כּדי צו פֿאַרזיכערן די ריכטיקע אַרבעט פֿון די פֿורעמס |טעקסט: פֿורמעס|, זענען געמאַכט |...| 2141
קוקערלעך, וואָס זענען פֿאַרמאַכט מיט גלימער־טאָפּליעלעך".
דצוו, ל, 17.

261 – גלי

גלי - [redacted].

[redacted].

גלימערגלאַז - דאַס, בא. דזוו גלימער II,

[redacted]. טערמינעס אין כעמיע, ווילקאָמיטער רעאַל-גימנאַזיע, 1926.

262 – גלו

ג ל י מ ע ר ד י ק – אַדי/אַדור. 1. (ווי) לײַכטנדיק מיט אַ שוואַכער, ציטערנדיקער שײַן.

1936 " |...| בלאָנדזשע |איך| אויף די גלימערדיקע דנאָען פֿון זײַן קינדהייט". סוצקעווער, 3, 12. 2137

1953 " |...| שווימט אַרויס ירושלים |...| מיט אירע בלויע גלימערדיקע גאַסן". ברוסילאָוו, 1, 118. 2140

2. (עלט) ברענענדיק, גליִענדיק.

|1819?| " |...| עס געהט רעגין, אדער עס איז א גלימערדיקער פראסט". י. פּערל, (1), 72. 2138

263 – גלי

ג ל י מ ע ר ן – אוטוו. לײַכטן מיט אַ שוואַכער ציטערנדיקער שײַן. % ס'איז פֿינצטער, נאָר עטלעכע שטערנדלעך גלימערן אויפֿן הימל.

1911 " מיט יעדער נאַכט מערן זיך די פֿײַערלעך,

2142 וועלכע גלימערן שפּעט אין זייערע פֿענצטער".

י. גאָרדין, 9,11.

1930 " |...| האָט נאָך דאָס שטיקל אויג געגלימערט

2151 אין דער מטושטשקייט". אָפּאַטאָשו, 15, 298.

1957 " פֿון אונטן האָבן געגלימערט געהיימע גרינלעכע

2153 פֿײַערלעך, אָט אויפֿגעשײַנט, אָט אויסגעגאַנגען".

ברוסילאָוו, 2, 80.

[redacted]. ◘ גלימרן.

1687 " אונ' דאז ער אלי פרייטאג דיא קעסל רייבט

2147 // לאמפן, העפן אונ' אך דיא טיגל // דאז עז אלז

גלימרט וויא איין שפיגל". ס' משלים, [illegible], ל 4 I.

264 - גלי

גלימערשטיין - דער, בא. דזוו גלימער II.

פינקעל, ייד' טעכנישער ווערטערבוך, כארקאוו, 1923.

1922 " די גראָע האַלב דורכזיכטיקע קערנער פון גראַניט

הייסן 'קוואַרץ' און די שוואַרצע קליינע בלעטלעך - 2160

'גלימערשטיין'". איבז, ז. קאלמאנאוויטש, 1, 12.

גלימפּפּליך - אדי/אדוו. מיט איינזעניש,

איידל, דעליקאַט.

1703 " דז ער זאל גיין לחדר בורגראף און׳ זאל

2161 זעהין וויא ער גלימפליך אויף וועקט דען הערן".

מגילת איבה, , 199.

1739 " איין גלימפּפליכר אום גאנג מיט דענ׳ לייטין

2162 איזט אך שוין איינה הלבי חכמה". ס׳ מבחר הפנינים, ב-I.

266 — גלי

ג ל י מ ץ – דער, =ן. דזוון גלימצער.

267 — גלי

ג ל י מ צ ן / ג ל י מ צ ע ן – אוטוו. דזוו גלימצערן.

268 - גלי

ג ל י מ צ ע ר - דער, =ן. פֿפֿ (זן) גלימץ. דער אַקט פֿון גלימצערן. % דער שנײַ ליַיכט מיט אַ שטילן גלימצער.

95.

1919 " קום נישטער איך די אַשן, אפֿשר נאָך געפֿינט זיך ווו אַ גלימצער |...|". יהואש, |ווערק?|, ליד ~~שטערנדעמערונג~~ "עֶדעלווײַס". "עדעלווײַס".

א/2166

195... " |...| פֿאַספֿאַרירט מיט בלייכן גלימצער".

2167 מ. גראָס=צימערמאַן, ~~דאָס גראַזמאַן~~ |נ'?|, פּוֹז, 54, 138.

269 - גלי

גלימצערדיק - אַדי/אַדוו. וואָס לייַכט,
פֿינקלט מיט אַ ציטערנדיקער שייַן.

1925 "|...| גלימצערדיקע גלעזער אויף די אויגן".
י.י. שוואַרץ, 3, 128. 2170

1928 "פֿון דרויסן האָט איצט דאָס שטעטל אַ נייַ פּנים:
ווייַס אויסגעקאַלכט, מיט גלימצערדיקע פֿענצטערלעך, 2173
אין וועלכע עס שפּילט |שפּיגלט?| זיך די כשרע
פּסחדיקע זון". נאד, 3, ג' [?].

1972 "דער שניי איז פּוכקע און ער שיט זיך מיט
פּולע זשמעניעס גלימצערדיקער ווייַסקייט". 2168
מ. גראָס=צימערמאַן, ~~צו לעצטע ביגאָס~~ IV/28.
(פּנו, 109 א')

ג ל י מ צ ע ר ן - אוטוו. פּפֿ (זן) גלימצ(ע)ן.

פֿינקלען, לײַכטן מיט אַ וויברירנדיקער שײַן.

% די בריליאַנטענע אוירינגלעך הוידען זיך און גלימצערן. נאָר די שטערן גלימצערן אין דער נאַכט-פֿינצטערניש.

1863 " די שטערן האָבן געפֿינקלט |...| און די זאַמד פֿון אונטן האָט געגלימצערט ווי געשמאָלצענע גלאָז". 2183/א

דיק, 9, 49.

1925 " פֿון די פֿענצטער |...| האָט אָנגעהויבן // גלימצערן מיט גאָלד און זילבער". י.י. שוואַרץ, 3, 64. 2178

גלי - [redacted]

[redacted] 271 "איך שפּאַלט פֿון אַ פֿעלדז שלאָפֿט אַן אוראַלטער 1962

מײַסטער // און <u>גלימצערט</u> מיט גאָלד, ווי אַ פֿיש 2181

אַ פֿאַראײַזטער". <u>גראַדע, 5, 72.</u>

|| <u>גלימצערניש</u> - די/דאָס, =ן. דאָס גלימצערן אָפּט, לאַנג, כסדר.

"דער טונקל רויטער קופּערנער האַנטפֿאַס ~~בײַם~~ 1962

בײַם אַרײַנגאַנג פֿײַערט זיך איבער מיט דער זילבערנער 2188

<u>גלימצערניש</u> פֿון דער גרויסער חנוכה-מנורה".

<u>גראַדע</u>, ~~טמז~~ 23/XI.

פּרוז, 69

272 - גלין

ג ל י נ ג - די. =ען. לונג |?|.

1728 " נאָם איין גלינג פון איין פֿוקס |...| און

אַבּרען אָס צו פולוויר |...|". סגולות ורפֿואות, א/2190

כב-ב-I.

273 - גלין

ג ל י ן = ג ל אָ ן – אינט. (אנאמ) דער קלאַנג
פֿון אַ גלאָק (גלעקל).

1920 " ס'ריכט זיך אַ ווייכינקער גלעקעלע הויך
2194 אין די קופּלען פֿון תכלת |...| גלין=גלין=גלאָן".
מ. קולבאַק, 1, 8.

1947 " אַ צינגעלע [...] גלין=גלאָן, ווי אַ גלעקעלע".
2193 דאָבין, (4), 273.

274 – גלי

ג ל י ן =ג ל אָ נ ע ן – <u>אוטוו</u>. (<u>שנש</u>) קלינגען

<u>גלין=גלאַן</u>, ווי אַ גלאָק.

1938 " די אויערן פּרווו איך פֿאַרשטעקן, // דאָך

2196 <u>גלין=גלאַנט</u> דער גיהנום און הוליעט". <u>ליעסין,1,31</u>.

275 - גלי

גלי - [redacted].

[redacted] ג ל י נ ד ז ש ע - <u>די, =ס.</u> (<u>לאַקל</u>, פֿילווישעק, ליטע)

"גנידע, (אייעלע פֿון אַ לויז)".| <u>ד. טאַמבאַק</u>, כלו, 90,

~~[illegible]~~ XII - 2, 1952|.

276 - גלי

ג ל י נ ט ו ו ײַ ן - דער, =ען. הייסער ווײַן, געמישט מיט צוקער און געווירצן.

1903 " אום צו מאַכן <u>גלינטווײַן</u> נעמט מען רויט ווײַן,

2201 מען קאָכט עס מיט צוקער, צינאַמאָן, נעגעלעך, און מע טרינקט עס וואַרעמע". <u>מ. גאַטליעב, 1, 42</u>.

1931 " קאַלאַור הייבט אויף אַ פֿלעשל |...|, עס טראָגט

2199 אַ נאָמען <u>גלינטווײַן</u>". <u>ברעגמאַן, 1, 74</u>.

977 – גלי

גלינע – די, =ס. (גלש) {פּאָליציאַנט}. ~~לגבר.~~
P: glina – פּ״ל

1947 " זיי|די ייִדישע גנבֿים|האָבן אים|דעם
2205 פּאָליציאַנט|געריפֿן אַ גלינע. אויך די פּוילישע
אונטערוועלט האָט דעם פּאָליציאַנט אַזוי גערופֿן".
י. נורמאַן, ~~ישראל~~ (כּור, 90), VII, ז' 76.

1972 " אַנומלט זײַנען די גלינעס אַרײַנגעפֿאַלן צום
2210 מורה־הוראה און אים געמאַכט אַ פּראָטאָקאָל, באַשר
מ'דאַווענט בײַ אים שבת אָן אַ פּאָזוואָלעניע".
~~באַש, פּאַר 14/IV~~ דאָס וואָרט, כּור, 155, 14/IV.

278 - גלי

(שיק)
ג ל י נ ע ן=ג ל אָ נ ע ן - אוטוו. דזוו גלין=גלאַנען.

1924 " מ'עט זיך אויפֿהענגען אויף גלעקער,// וואַרגן, 2208

ריַיסן זיי די לעקערס, // גלעקער, גלעקער,|...|

גלעקער גלאַנט!"

// גלעקער גלינט, מאַרקיש, ~~זש' באַליאַסטרע II~~,

~~פּאַריז, ז' 15.~~

פּאַר, 100, II, 15.

[redacted] - גלי

[redacted]

1936 " אַלע זומער שנייט אויף מיר אַ פֿיַיער, // 2207

אַלע ווינטער גלינסטו מיר און גלאַנסט".

סוצקעווער, 3, 20.

279 - גלי

?נ? ג ל י נ ע נ י ק – דער, =עס. כלי צו האַלטן און פֿאַרקנעטן ליים.

1934 " |...| אינעם צעבראָכענעם גלינעניק ששאָבעט זי אָן אַ ביסל פֿאַרטריקנטע ליים און מיט דער אין גאַנצן פֿאַרטריקנטער באַרשט פֿירט זי אונטער". אַלבערטאָן, 2, [?נ]. 2209

280 - גלי

ג ל י נ צ ו נ ג – די, =ען. דאָס גלאַנצן, דער גלאַנץ.

1721 " (יוקש) די שטרויכלונג פון די גלינצונג

2213 דעש שאַרפֿן שווערט פֿון שטן אוב |...| ער אויש גיצוגן".

מחזור, 1, מא - I.

ג ל י נ צ ע ר ן - אוטוו. (עלט?) גלאַנצן, פֿינקלען.

1920 " אַ ווינטער=פֿאַלעטאָערל מיט |...| זײַדענעם
אונטערשלאַג און מיט גלינצערדיקע קנעפּ". 2220
ראַבאַי, 2, [?].

[טעקסט: גלינצנדיקע]

1947 " הײַנט, ווען דער גלינצערנדיקער פּאַסאַד פֿון
איינהאַלעכן ווילן און איינהייטלעכע מעשים האָט 2222
זיך אײַנגעבראָכן |...|". מ. ווײַנרײַך, 60,5.

ם גלינצרן/גילינצרין.

1723 " אַך זול מן דיא מעסר שין אויז שלייפֿן
דאז זיא גלינצרן און שארף זיין צום שבת". 2218
לֿב טוב, 2, 64 - II.

1711 " אונ' זיא |די חיות| גאר ליכט אלז איין
קופּפֿער דאש מן אויש רייבט אונ' מאכט גילינצרין". 2219
צאינה=וראינה, 2, קנד - II.

?נ? ג ל י ס אַ נ ד אָ – אַדוו. (מוזיק) אופֿן פֿון שפּיל

אויף מוזיקאַלישע אינסטרומענטן, באַשטייט אין גיכן
און לייַכטן דורכגליטשן די פֿינגער, איבער די
פּיאַנע=קלאַווישן, אויף די סטרונעס פֿון אַ פֿידל א"ע.
(פֿון איטאַליעניש: גליטשנדיק = Glissando).

?נ?   ג ל י ס <u>אַ</u> נ ט ע – <u>אַדור</u>. |<u>סטוטש</u> 283|. איינע פֿון די אַנווײַזן וועגן דעם כאַראַקטער פֿון שפּילן/זינגען אַ מוזיקאַלישע פּיעסע |וועלכע? <u>בנב</u>|.

....

<u>רעד:</u> דאָ 'גליסאַנדאָ'; איך קיין שום געווײנלעכער ענציקלאָפּעדיע ניט געפֿונען דעם טערמין 'גליסאַנטע'!

....

ג ל י ס ט - דער, =ן. |דיאַל?| דזוו גלוסט.

1942 " |...| און מען ברויך שטאַרק היטן זיך דערפֿון

|פֿון לייענען געוויסע ביכלעך|, ווײַל מען האָט צו 2227

דעם איין גרויסן רייץ און גליסט". איבן ס. וואַראַהל,

~~|מחבר?|, עקרי האמונה, |ווו?|, 1942~~, ז' 15.

|| גליסטונג - די, =ען. |דיאַל?| דזוו גלוסטונג.

... " איך זײַן גומען-זיסקייטן, // און אַ גליסטונג

ער איין גאַנצן". איבן פּרץ, שיר השירים. 2228

גליסטיק - אַדי/אַדוו. |דיאַל?| דזוו גלוסטיק.

1924 " צעהענגט געריכטן גליסטיקע פֿון ליבע |...|".

פּור, 100,

מאַרקיש, ~~ישׂי באַליאַסטרע~~ II, ז' 17. 2229

רעד: גאַנץ מיגלעך, אַז אַלע דרײַ ווערטער (גליסט, גליסטונג, גליסטיק) זײַנען פּשוט געשריבן לויטן דיאַלעקטישן אַרויסרייד פֿון די מחברים, און מע דאַרף זיי ניט אויסטיילן באַזונדער.

284/1 - גל

ג ל י ס ט ן - ---> גלוסטן.

285 - גלי

ג ל י ס ט (ע) - די, =ס. |סטוטש 247|. וואָרעם

וואָס פאַראַזיטירט אין מאָגן פון מענטשן און בעלי=

חיים; באַנדוואָרעם, סאָליטער.

R: глист/глиста.

286 - גלי

2231

ג ל י ס ט ע ר - דער, =ס. רויבפֿויגל פֿון דער אָדלער=משפּחה, שפּייַזט זיך מיט נבֿלה|זאַלער, 1, 89.|

רעד: דער מקור פֿון אויסטייַטש איז י. זאַלער, "ספר שערי יצחק", ווארשע, 1919, ווו ער טייַטשט:

גליסטער = רָחָם,

און אבן=שושן גיט אָן:

רָחָם - עוף דורס ממשפחת הנשרים.

(NEOPHRON percnopterus) אַע"ז.

287 - גלי

ג ל י ס ן – אוטוו? בנב.

1924 " אַ 'בעל=הבית' אין שרעקיק גליסן // רוקט אין

2232 קאַלנער טיף די נאָז". בראָדערזאָן, 7א, 68.

....

רעד: אגבֿ איז דאָ נאָך אַ שאַלה: אין לעקסיקאָן (נ"י) איז
אָנגעגעבן, אַז "איבערגאַנג" איז אַרויס נאָך אין
לאָדז 1922, איז אויך געווען א צווייטע אויפלאַגע
אין ~~[illegible]~~ [illegible] 1924?

287/1 גל –

פאַכ

גליטער – דער, =ס. |ראַכקינד|. אַ קליינע שיף
וואָס ווערט גענוצט אין פלאַכע וואַסערן, האט א
פֿלאַכן דעק און נידעריקע באָרטן, ווערט באַוועגט
דורך אַ מאָטאר מיט אַ לופט=פּראָפּעלער; אַנטוויקלענדיק
אַ גרעסערע גיכקייט גליטשט זיך די שיף אויף דער
אייבערפֿלאַך פֿון וואַסער, פֿאַרקלענערנדיק אַזוי אַרום
דעם ווידערשטאַנד פֿון וואַסער.

גלי –

[redacted]

גלײַעדיק – אַדי/אַדוו. פֿפֿ פֿון גלײַענדיק.
וואָס גליט, איז אָנגעגליט, שטאַרק הייס.

[redacted]

1939-1937 " און יעדער טרויער זאָל מיר זײַן //
2251 ווי שטאַרקער גלײַעדיקער ווײַן". סוצקעווער, 3, 154.

גליאַדיג.

1610 " |...| אונ' פֿינט איין (אבן טוב) און פֿרכט
2250 זיך איך אויף צו היבן מיינט עש ווער איין גליאַדיגי
קול". טײַטש=חומש, דברים א – א.

1713 " גליאַדיגי קולין פֿון קאַלך אויבן וואר דש
א/2251 פֿייאר פֿון נמרוד". מחזור, 2, רכה – II.

ג ל ײַ ע ו ו ד י ק – אַדי/אַדוו. וואָס קאָן גלײַען, איז נוטה צו גלײַען.

1964 " די גלײַעוודיקע געדאַנקען צילעווען יעדן

2253 בגנבֿהדיקן בליק צו יענע דאָרט |...|". י. קאַפּלאַן, 239,1.

רעד: דאָ נאָך ~~דערמאַנט~~ דאָס וואָרט בײַ סוצקעווערן אין "פּירקאַנטיקע אותיות און מופתים," ת"א, 1966, ז' 53. איך האָב ניט דאָס בוך צו דער האַנט, כּנ"ל
13 אָקט. 1963

גליען - <u>אוטוו</u>. 1. ברענען אָן פֿלאַם.

% די קוילן <u>גליִען</u>. דאָס פֿײַער איז שוין פֿאַרלאָשן, נאָר עטלעכע האָלאָווע שקעס <u>גליִען</u> נאָך.

1886 " איך האָב געגנבֿעט! וואָס וועט מען מיר דערפֿאַר טאָן אין גיהנום?... מע וועט מיך שמײַסן |...|. אייביק וועל איך <u>גליִען</u>". <u>שע, 2א, 21</u>.

1930 " די זילבערנע טאַץ נעמט <u>גליִען</u>, ווי אָנגעברענט קופּער, רויט, טונקל רויט". <u>איינהאָרן, 7, 180</u>.

2290

291 - גלי -

1948 " אין העליש פֿײַער ווי עס שמעלצט פֿונאַנדער

זיך // ביז גלײַענדיקן לאַווע=זשאַר אַ רויער 2333

באַליק שטאָל". רויזענבלאַט, 6, 80.

2. זײַן שטאַרק אָנגעהיצט, ברענענדיק הייס ווי בײַם

גלײַען. % דער זאַמד גליט אונטער די פֿיס.

1929 " ס'גליט דער ברענענדיקער תמוז". בערג, 9, 129.

1966 " |...| צוגעלייגט צום גלײַענדיקן שטערן 2230

פֿענעצלעך באַראַקוליע". מ. מ. שאַפּיר, 2, 60. 2230/א

3. שײַנען, לײַכטן ווי עפּעס וואָס גליט.

1906 " זע, ווי עס גלאַנצט, און גליט , און שעמערירט

דאָס הימלבעט פֿון דער ליכט=מלכּה, דער זון". 2259

יהואש, פּראָזאַ, "ווי מען קוקט", נ"י.

1930 " פּאַלאַצן און הײַזער, זיי גלײַען בלענדנדיק|יק|

העל". אײַנהאָרן, 7, 144 |?174|. 2305

1962 " און וויפֿל עס זאָלן די אַלפּן ניט גליִען, // גלי־ 292

הענגט פֿינצטער דער וואָלקן". גראַדע, 5, 138. 2255

4. דוד דפֿור, וועגן אויגן, באַקן. % די באַקן

גליִען רויט פֿון פֿראָסט. % די אויגן זײַנע גליִען

אַזש פֿון כּעס.

... " ווערעמלעך אויגן גליִען אונטערן אָקסן=שטערן".

פֿרץ, 10, 360, ("אין פֿאַליש אויף דער קייט"). 2240

1968 " די פּנימער פֿלאַקערן, די אויגן גליִען, די לופֿט

איז אָנגעלאָדן מיט פֿײַער". גראַדע, 7, 212. קאנק

5. האָבן שטאַרקע היץ, פֿילן אַ ברענענדיקן ווייטיק.

% דאָס קינד האָט אַ הויכע טעמפּעראַטור, עס גליִט ממש.

293 [redacted] - גלי

[redacted]

1932 " בײַ זיך איך שטוב איז געלעגן וואַך נחומטשע
2271 און געגליט, ווי אין פֿיבער". י. י. זינגער, ציט 5א, 70.

1965 " ער האָט געפֿילט, אַז זײַן מוח גליט שוין פֿון
2294 ווײַבס טענות צו אים, ווי אַן אונטערגעהייצטע
כלי". ~~חגי שמו I/1.~~ גראַדע, פּרו, 69, I/1.

6. טרוו. אָנוואַרעמען דורך פֿײַער זייער שטאַרק,
אָפּט ביז צום גליִען ממש. % דער קאָוואַל גליט
די פּאַדקאָווע אויפֿן פֿײַער. די בעל=הביתטעס גליִען
די כלים כדי זיי צו כשרן אויף פּסח.

1821 " אין דעם באַזיקן חודש זענען די ישראל עוסק
2309 במצות, דאָס זיי כשרן און גליהן און אפּ שווענקין
נאָך דעם כשרן |...|". קב הישר, 4, 2ב.

1876 " וועט מען אַוודאי אָפּפּסקענען מען זאָל אײַך
2239 כשרן, גליִען". ליניעצקי, 1, 9.

1927 " די פֿולע צעוואַרעמטע פּאַטראָנען=טאַשן האָבן געגליט

דעם בויך". י. י. זינגער, 4 , 7. 2292

1973 " ווייבער זענען געקומען אַרויסהעלפֿן: שײַערן

דילן, גלײַען די קיך, וואַשן דאָס פּסחדיקע געפֿעס". 2241

באַשעוויס, פּאַר V/18.

(פּאָר, צבֿי,)

7. אוטוו. (פֿיג) פֿילן, איבערלעבן עפּעס זייער שטאַרק,

אינטענסיוו, האָבן אַ שטאַרקן באַגער, תשוקה.

|דער ווערב קומט אין זאַץ: א) אין אַ סוביעקט=קאָנסטרוקציע:

דער צאָרן גליט אין אים. ב) אין אַן אָביעקט=קאָנסטרוקציע

מיט די פּרעפּאָזיציע פֿון/מיט: ער גליט אַזש פֿון צאָרן|.

... "די ליבע וואָס טוט אין מײַן האַרצן גלִיען |...|".

(פּל). 2272

1912 " פֿריִער האָט מסתמא דער נײַער אידעאַל |...|

געגליט אונטער דעם אש פֿון דעם אַלטן". 2288

זשיטלאָווסקי, 2, 292.

[redacted] - גלי

[redacted]

1930 " מיליאָנען מענער ציִען זיך צו איר |צו דער
2249 מאַדאָנע| און גליִען, // פֿון רייף און טרויער
אויסגעגאַנגענע". ליעסין, 3, 261.

1958 " האָט |...| שאַצקי, דער היסטאָריקער, ממש געגליט
2287 מיט פֿאַרשערישער נײַגעריקייט |...|". ביקל, (4), 231.

|| גליִונג - די, בא. אקט אדער רעזולטאַט פֿון גליִען
ראָכקינד|.

296 - גי

פפ: גליִען ווי קוילן; גליִען ווי אַן אויוון - זײַן שטאַרק הייס, האָבן היץ.

1904 " מעג זיך עס ליגן, נישקשה, אַליין ערגעץ אין

2315 דער קרענק, אין אַ ווינקעלע, גליִען ווי אַן אויוון". שלום-עליכם,

107, [illegible] 160.

1956 " הייסע ווינטן גליִען ווי קוילן פֿון שקיעה".

2298 שומיאַטשער, 3, 115.

גליאַן. מה"ד: Glüe(je)n

← 1.

... " והעביר אותם במלבן - און ער שלייפֿטא זי

2327 דורך איינן גליינדן אובֿן". רייכלין 8, שמואל ב', יב-לא.

297 - גלי

[redacted]. גלי - [redacted].

[redacted] 1626 " אונ' גלייך אז קולן |...| ווען די גלייך פון

אוישן ווינג פֿר לושן זיין <u>גליאן</u> די פון אינן ווינג". 2262

<u>ס' המגיד, 1, תהילים</u>, קכ - ד.

8

1723 " אייזן דעקל מוז מן <u>גליאן</u> דען מן בראט אונטר

ווייל דרויף". <u>ספר המנהגים</u>, [illegible], יג - <u>II</u>. 2293

?נ? ג ל י ע נ ד – אדי/אדוו. (דטשמ) דזוו גלי̤ענדיק,
(גערונדיוו פֿון גלי̤ען), וואָס גליט.

1874 " זיין עלטערע טאָכטער |...| וואַר דאַן אַלט זעכצן
2323 יאָר און וואַר |...| ווי איין גלי̤ענדע און בלי̤ענדע
רויז". דיק, 74, 3.

1921 " ווו. לויפֿט מען אַוועק פֿון דעם גלי̤ענדן
2328 גיהנום?". סעגאַלאָוויטש, 7, 21.

1931/1930 " ווינטן, וואָס צי̤ען אַף וועלטישע ברייטע
2328/א באַראָטן, // ניט קענען פֿאַרבלאָזן זייַן גלי̤ענדן
אָטעם". האַפּשטיין, 2, 79.

2342 ג ל י ע ר ל – דאָס, =עך. " גליפֿליג, פֿײַערפֿליג" |קטורו|.

רעד: מסתמא דאָס אײגענע וואָס גליוואָרעם.

300 - גלי

ג ל י ף - דער, =ן. אויסקריץ, אויסגעקריצטע צייכן ?נ?

גריכיש: glyphe.

1944 " מײַן העלזין שרײַבט מיט שטערן// לויט אַלטן

2343 היעראָגליף.// דאָך עלטער פֿון די גליפֿן // און ווי

די צײַט אַליין // עס איז מײַן צײַט איך גריף//

פֿון אייביקלעכן שטיין". נאַדיר, 11, 200.

301 — גלי

גלי

[redacted]. ?נ? ג ל י פּ ט אָ ג ר אַ פֿ י ע – <u>די, בא.</u> באַשרײַבונג

[redacted]. פֿון געקריצטע אײדלשטײנער, סקולפּטורן <u>א״ע</u>.

302 - גלי

?נ?

ג ל י פֿ ט אַ ט ע ק(ע) - די, =ן/=ס. 1. קאַלעקציע פֿון
אויסגעקריצטע שטיינער.

2. מוזעום פֿון סקולפּטורן.

303 - גלי

גלי - 52.

?נ? ג ל י פּ ט י ק - די, בא. די קונסט פֿון קריצן אויף אײדלשטײנער.

303|1 גל -

דיף

ג ל י פֿ ו נ ק - דער, =ען. |צאָנײַן װוּב|. גלײַענדיקע קויל (פֿון האָלץ אָדער שטײנקוילן); זשאַר.

304 – גילי

ג ל י פֿ ל י ג – די, =ן. (זאאל) דזוו גליוואַרעם.

1930–1926 " דאָס פֿינצטערניש, די גליפֿליגעלעך,

2354 דאַס קוקן אין דער נאַכט אַרײַן, |...| דאָס אַלץ האָט

אויף אים אָנגעיאָגט אַן אומעט". אַפּאַטאַשו, 71,12.

1956 " דײַנע אויגן וועלן בליצן // ווי קלוגע

2351 גליפֿליגן". גלאַטשטיין, 1, 75.

1969 " אין די לבֿנה-נעכט איז די פֿינצטערניש

2353 געלעכערט געוואָרן דורך דעם שימער פֿון גליפֿליגן".

ש. ל. שנײַדערמאַן, ~~יש' איק,~~ ר"ה = נומער, 44–I.

פּויו, 9,

ג ל י פּ ן – <u>טרוו</u>. ~~[illegible]~~. פּראַצעס אין שניידעריי=אַרבעט,
2357 <u>גענויער בנב</u>. % די פֿאַלעס גליפּן, אויסגליפּן"|<u>קטוו</u>|.

306 - גלי

ג ל י ץ - דער, =ן. גלאַנץ, מה"ד: Glitze

" זוא לוייכטעט איר גישמייד אין דער זונן גליץ". 1544 2358-2359

שמואל=בוך, ~~פערד~~ |?| 1190.

ספּרונג

307 – גל

גלי – [redacted] [redacted]

?נ?   ג ל י צ י ן – דער, =ען. (כעמיע) כעמישע פֿאַרבינדונג.

גליציניע - די, =ס. (באַט) 1. דעקאָראַטיוו געוויקס (רוסן Wistaria chinensis אָדער Glycine sinensis) פֿון דער משפּחה מאַטלבלומיקע, קוסט וואָס זײַנע צווײַגן און בלעטער קריכן אויף דער ערד אָדער קלעטערן איבער די ווענט; די בלומען מיט בלויע קרוינבלעטלעך.

2. די בלומען פֿון דעם געוויקס.

1963 " דער קלעטערנדיקער |...| פֿלאַנץ מיט די פּרעכטיק שמעקעדיקע צוויטן, הייסט אויף ייִדיש בלויערעגן 2362
|...|. מעבֿר לים |ד"ה אין אייראָפּע| האָט מען עס גערופֿן גליציניע |טעקסט: גליצין|". י. וואַלאַך, פֿאָו, 69, .16/ VI

גליצ"ן שטיין – דער. מה"ד Glantz Stein.

בלײַאָקסיד.

... " ובסממנו הדיו כגון טחינת עפצום ויטראו"ל

שאנו קורין גליצ"ן שטיין". שו"ת תרומת הדשן, 2365

ח' א', סימן 129.

רעד: דער אויסטײַטש איז אָנגעגעבן אויפֿן קאַרטל:

חומצת העופרת – Bleioxid

אונטערגעשריבן דורך י. בר-אל.

?נ?   ג ל י צ ע ר אָ ז ע – די, באַ? טערמין אין כעמיע,

בנב. |טערמינאלאגיע כעמיע, ווילנע 1921|.

[redacted] - גלי

311

גליצער~~ין~~ — דער, בא. פֿפֿ גליצערינע, (כעמיע)

די אָרגאַנישע פֿאַרבינדונג, געדיכטע קלעפּיקע פֿליסיקייט מיט אַ זיסלעכן טעם, צעלאָזלעך אין וואַסער; ווערט ברייט גענוצט אין טעכניק, אין דער אויסאַרבעטונג פֿון קאָסמעטישע שמירעכצן, פֿון זייף, פֿון דעם אויסרייסשטאָף ניטראָ-גליצערין. א"א. |טערמינאלאָגיע כעמיע, ווילנע 1921|. % די אָפּגעבריטע האַנט איז גוט אָנצושמירן מיט גליצערין.

1920 " גליצערין איז אַן אַלקאָהאָל, וואָס אַנטהאַלט דרײַ הידראָקסיל-גרופּן אין יעדן מאָלעקול". 2873

פֿײַנסטאָון, (1), 236.

1973 " |...| דאָס פֿלעשעלע גליצערין אויף אײַנצורײַבן די הענט, זיי זאָלן זײַן גלאַטיק". בלומענטאַל, (1), 165. 2378

1907 " ער |אליהו| איז אַוועק אין דער אַפּטייק און האָט געבראַכט אַ גוזמא פּראָשקעס און גליצערינע קאנק

אַ גאַנצע פֿלאַש". ~~שע~~, 8, 109.

שלום-עליכם

0 גליצערין=זייף - די, =ן. זייף וואָס איז פּולל גליצערין.

גליצערן - אוטוו. (עלט) גלאנצן.

1954 " לבנה=ליכט גליצערט שטיל אויף מײַן שויב".

מ. ראַוויטש, 2, 58. 2382

1963 " אונטערן לייטערל אויף דער פּאָדלאָגע האָט באמת

געגליצערט, שטיקלעך גלאָז און אַ פּוסט רעמל דערבײַ".

שניאור, ~~שמו~~, XI/8.

פּער, 69,

גליצרן - מה"ד: Glitzen.

... " מופז - גליצרנדא". רייכליך, מלכים א', יח. 2384

1668 " דיינש היכל געפלאשטרט מיט ברייטן |...|

מוירמל שטיינן דש גליצרט גלייך אלז דיא גישאלט

|=געשטאלט?| דיז לויטרן גלאז". יוסיפון, 3, רפ"ח-II.

(נאָר א3)

ג ל י ק – דאָס, =ן. 1. ~~אַ~~ מצב פֿון העכסטער
באַפֿרידיקונג, געפֿיל פֿון אַבסאָלוטער צופֿרידנקייט,
פֿרייד. % ווינטשן גליק, שטרעבן צו גליק.

... "פֿישעלעך אין וואַסער טעען נאָר שווימען, //
איך זוך מײַן גליק און קען עס נישט געפֿינען". 2509
פֿל. צײַט י.ל. כהן, (ד), 14.

1864 "איך דאַך אַ פּנים געדרונגען, אַז דאָס גליק
באַשטייט נישט אין געלט, נאָר אין עפּעס אַנדערש". א/2509
מענדעלע, 12, 142.

1912 "גאָר נישט איז באַשטענדיק, גליק און אומגליק,
פֿרייד און טרויער". מאַנגער, (ד), 66. ב/2509

1968 "זײַנע אויגן האָבן געלויכטן פֿון גליק".
גראַדע, 7, 25. ג/2509

2. (אויך אין ~~מערצאל~~ 3א) הצלחה, גרויסע דערגרייכונג(ען),
מזל.

1864 "איך אָבער בין געוועזן אַ שלימזל און אײַן ערגעץ
נישט געהאַט קיין גליק. איטלעכער בעל־מלאכה
האָט מיך דאָס ערשטע באַקאַנט געמאַכט מיט דער
פּאַמויניצע". מענדעלע, 12, 127.

314 גלי'

... " כ'האָב אַלע גליקן אָפּגעלאָזט און קום צו דיר

2485 צוריק". פּרץ, 5, 207.

1928 " ס'איז דיר באַשערט אַ גרויס גליק, מ'ייִד אויס

2423 די טריט פֿון דעם ברונעט, וואָס גייט דיר נאָך.

מער האָט די קאָרט ניט וואָס צו זאָגן". אַפּאַטאַשו, 213,5.

1948 " אַוודאי האָט אים היינט דאס גרויסע גליק

2423/א געטראָפֿן, דערהערנדיק פֿון לוזיס מויל דאָס, אויף

וואָס ער האָט אַזוי לאַנג געוואַרט". דער נסתר, 260,6.

3א

3. (~~נאָר איינצאל~~) זייער גינציקער צופֿאַל, גוטער

צונויפֿטרעף פֿון אומשטענדן, גוט מזל.

1888 " ס'איז אויסגעקומען עפּעס נאָר אַ גליק, וואָס טרעפֿט

3

2530 זיך איין מאָל אין הונדערט יאָר". מענדעלע, 3, 8.

315

[redacted] 56 – גלי

1907 " אייער <u>גליק</u>, וואָס איר האָט אָנגעטראָפֿן אויף ערלעכע שכנים. ווען איר טרעפֿט מיט אייער טינט אויף מנשה דעם רופֿאס גאָרטן, וואָלט איר געוווּסט, וואָס פֿאַר אַ גאָט מיר האָבן". <u>שלום=עליכם, 8, 123</u>. — א/2530

1968 " ס'איז נאָך אַ <u>גליק</u>, וואָס זי האָט ניט געהאַט מיט אים קיין קינד". <u>גראַדע, 7, 346</u>. — קאנק

0 פֿאַמיליען=גליק – גוט לעבן פֿון די משפּחה=מיטגלידער.

1904 " ווען די בעל=הביתטע איז באַן |=ביים| טיש,

די קינדער אין אָרדענונג |...|, איז דאָס אַ פֿאַמיליען= 2444

גליק". ק. ג. שטיינבערג, (4), 19.

1943 " |...| האָט אַוועקגעוואָרפֿן פֿאַמיליען=גליק

און ליבע, כדי זיך אָפּצוגעבן בלויז מיט איר 2456

קאַמף פֿאַר די אַרבעטער". י. י. זינגער, 8, 249.

גליק.

◻ פּפּ: קליין (וואַר: שוואַרץ) ווי דאָס ביסעלע ~~(וואַר:~~

ווי מיין (ווי דעם ייִדנס) גליק, (איראָניש).

אַ גליק ווי אַ מכּה די גרייס – איראָניש ווען אַ ניט=

גליקלעכער געשעניש.

[redacted] .[redacted] – גלי

[redacted]. 317 יידישע גליקן – (איר) ניט קיין גרויסע אָדער ספּקדיקע דערגרייכונגען, אויך וועגן אילוזיעס, איינרעדענישן, ניט=משותדיקע זאַכן.

טריפה/טריפענע גליק – געזאָגט מיט קינאה וועגן אַ דערגרייכונג פון עמעצן, וואָס האָט ער ניט די ווערט.

גנבֿהש (וואַר: הינטיש, גלחיש, גויִש) גליק – דזוו דפּוו.

מיט אַלע זיבעצן (וואַר: זיבן) גליקן – (איר) אַלץ, אַלץ מיט אַנאַנדער.

צום גליק – באַמערקווערטער, געמיינט: ס'באַקומט זיך (ס'האָט זיך אויסגעלאָזט) גוט, מזלדיק, כאָטש ס'איז דאָ (ס'איז געווען) אַ סכנה, אַ שוועריקייט, שטערונג.

1867 " צום גליק, ווייסן זיי אָבער ניט מ׳ין נאָמען |...|". ליניעצקי, קמ, נ׳ 41, ז׳ 303.

6

2396

1954 "צום גליק, זײַנען שוין אָבער די יידן געלעגן 2455
באַהאַלטן און די אַרײַנגעשאָסענע קוילן האָבן קיינעם
נישט געטראָפֿן". ש. וואַסערמאַן, יזב בעלם, 10, 94.

מיט גליק! זאָל זײַן מיט גליק! מיט מזל און מיט גליק!
– ווּנטשאויסרוף.

מיט גליק, מיט שטריק, מיט בענדלעך געבונדן! –
פּאַראַדיסטישע קללה.

דאָס גליק האָט אים צוגעשפּילט – האָט געהאַט מזל.

שפּילן זיך מיט(ן) גליק – ריזיקירן צו פֿיל.

כאַפּן דאָס גליק פֿאַרן עק – אויסניצן תיכף יעדע גוטע
געלעגנהייט.

[redacted] - גלי
[redacted].
319

פֿרוּוון דאָס גליק – א) ריזיקירן צו פֿיל; ב) זוכן אַ געלעגנהייט עפּעס דורכצופֿירן, אויפֿטאָן, דערגרייכן עפּעס. % דאָ איז ניטאָ קיין אַרבעט, דאַרף מען פּרוּוון דאָס גליק אין אַ צווייטער פֿאַבריק.

זוכן גליקן – איראָניש וועגן יאָגן זיך נאָך אילוזיעס, אומרעאַלע דערגרייכונגען. % ער האָט געזוכט גליקן אין אַמעריקע און צוריקגעקומען מיט גאָרנישט.

איינרעדן גליקן – צוזאָגן עמעצן אַ סך דערגרייכונגען, פֿאַרדינסטן.

פֿאַרשווינדן ווי אַ רגעלע גליק – זייער גיך.

אַ גליק האָט אים (מיר, אײַך אַ״ע) געטראָפֿן – ס'רוב איראָניש, ווען איינער מיינט אַז ער האָט דערגרייכט אַ גרויסע זאַך.

<u>ווארטן אויף גליקן</u> – האָבן אילוזיעס, אויסקוקן אויף
דערגרייכונגען, ניט טועונדיק גאָרניט.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~: <u>פֿון גליק האָט זיך אויסגעלאָזן אַ שטריק</u> –
ס'האָט זיך גאָרנישט באַקומען, ס'איז געווען אַ פּוסטע
אילוזיע.

<u>ס'איז (שוין) נאָך אַלע גליקן</u> – ס'איז שוין נאָך אַלעמען,
ס'איז שוין פֿאַרפֿאַלן.

<u>זאָל מיך גאָט היטן פֿון ייִדישע גליקן!</u> – ווערטל, וואָס
ווינקט אָן אויף דער אומווערטיקייט פֿון ייִדישע
פּרנסות, לופֿטגעשעפֿטן <u>אע״</u>.

[redacted] - גלי

[redacted] שוו: דאס גליק איז ווי א שנירל פערל - פאלט אראפ איינע,
צעשיטן זיך אַלע.

321

ווייל איז דעם וואס זיין גליק זוכט אים, און ניט ער
זיין גליק* (וואר: בעסער דאס גליק זוכט דעם מענטשן
אײדער דער מענטש זוכט דאס גליק).

איינעמס אומגליק איז פאר דעם צווייטן א גליק.

פאר וועמען א גליק און וועמען א שטריק.

קינדער ברענגען גליק, קינדער ברענגען אומגליק.

קומט דער קריג אריין אין הויז, גייט דאס גליק פון
דארט ארויס.

10

גליק, פרייד און געלט האבן קיין קיום ניט אויף דער וועלט.

דער שליסל צו גליק איז ארבעט |קטוו|.

גליק איז ביי גאט.

דאס גליק אליין העלפט ניט דעם מענטשן, ווען דער מענטש העלפט זיך ניט אליין.

ווען מען דאס גליק שפילט, טרעפט אפילו אומגעצילט.

גליק איז ניט יחוס, עס קומט ניט בירושה.

איידער מע כאפט דאס גליק, טרעפט מען גיכער דאס אומגליק.

אז מע לויפט נאך א גליק, צעברעכט (מען) דעם געניק.

[redacted] - גלי

323

צו גליק דארף מען קיין חכמה ניט.

דאס ערגסטע שטיק האט דאס בעסטע גליק (וואר: וואס מיאוסער דאס שטיק, אלץ גרעסער דאס גליק).

ביי יעדן אומגליק איז אויך פאראן גליק.

פון גליק צו אומגליק איז א שפאן, פון אומגליק צו גליק איז א מייל (וואר: א שטיק וועגס).

קומט אן דאס גליק, גיס אויס די פאמויניצע.

גליק אן שכל איז א לעכערדיקער זאק (וואר:... א לעכערדיקע קעשענע).

פון אלע גליקן איז ניטא אויף וואס צו קוקן.

בעסער אז דאס גליק זוכט דעם מענטשן, איידער דער מענטש דאס גליק.

די נויט מאַכט דעם מענטשן בעסער, דאָס גליק מאַכט אים

שלעכטער|=ערגער|.

גליקן פֿון אַלע מינים - ניט בײַ מיר נאָר בײַ יענעם ;

גליקן פֿון אַלע סאָרטן - ניט דאָ, נאָר דאָרטן.

□ גליק/גלויק.

1. <-----

1544 " זיא שפראך מייך ליבר הער גוט יתברך מוש דיר

געבן גלויק אונ' הייל". שמואל=בוך, ~~פערד~~ סטראָפֿע 457. 2504

1680 " בישערט גליק קאן דיר נימאנץ ווערין, עז

קומט אונ' גיט זיינן גאנג, איבר אל דייני פיינד 2535

ווילן אונ' דאנק". צוכט שפיגל.

גלי - [redacted]

[redacted].

325

1718 " אך וויא אום בשטענדיג איז דאך דז גליקה".

מראות הצובאות. 2535/א

.2 <----

15.44 " דוד שפראך צו צדוק פֿור זון דיא אויך דש גליק

דייך. // אוב דיר גוט יתברך וויל ענטוורטן אוד אוב 2502

דיא שולד איז מיין". שמואל-בוך, סטיאָפּל 1457.

[סוף XVIII.] " אביר דאז גליק וואלט, אים ניט וואול אונ'

ער וואר זיך נעביך איין שולדיגין". גליקל האמיל. 2404

326 - גלי

?נ? גליקאַגען - דער, בא. (כעמיע) אָרגאַנישער

קראָכמאַל (פֿון בעלי=חיים), אַ קוילן=הידראַט פֿון דער

גרופּע פּאָליסאַכאַרידן, שאַפֿט זיך פֿונעם צוקער אין

בלוט פֿון דער לעבער.

1927 " דער סכום צוקער אין אונדזער בלוט האַלט זיך

אומגעפּער אויף איין און דער זעלבער הייך. 2582

דאָס איבעריקע צוקער טראָגט אָפּ די בלוט אין לעבער,

דאָרט זעצט זי זיך אָפּ אין דער פֿאָרעם פֿון גליקאָגען

אָדער בעלי=חיים=קראָכמאַל". ~~יש׳ פּגעז~~, נ׳ 21.

פּלו, 151,

327 - גלי

ג ל י ק אָ ז ע - ----> גלוקאָזע.

328 – גלי

ג ל י ק אָ ל – <u>דער, בא.</u> <u>דזוו</u> <u>גליצין</u>.

גלי -

329 ג ל י ק ה א פ ט - אדי/אדור. (עלט) גליקלעך, פול מיט גליק.

1910 " די טויטע ליפן ציטערן און באוועגן זיך מיט א פריילעכן גליקהאפטן שמייכל". פרוג, 3, 27. 2594

ם גליקהאפט/גליקהאפטיג.

1610 " אונ' ער וואש גאט מיט יוסף אונ' ער וואש איין מאן איין גליקהפטר". טייטש=חומש, בראשית, לט - ב. 2595

1694 " אונ' מאן זאל ראט פראגן א(י)ין גליקהאפטיגן מאן |...|". ס' משלים, *, לג - I. 2598

ג ל י ק ווו. נ ט ש – דער, =ן. פֿפֿ <u>גליקווינטשונג</u>.
מינדלעכער אָדער שריפֿטלעכער אויסדרוק פֿון
גוטגינציקייט, פֿריינדשאַפֿט פֿאַר עמעצן, באַזונדערס
ביי דער געלעגנהייט פֿון אַ שימחה <u>אע</u>. % צו דער
חתונה זײַנען אָנגעקומען אַ סך <u>גליקווונטשן</u> פֿון
פֿרײַנד. מע דאַרף שיקן <u>גליקווונטשן</u> צום נײַעם
יאָר.

331 - גלי

ג ל י ק ו ו י נ ט ש ו נ ג – די, =ען. דזוו גליקוו:נטש.

332 - גלי

פֿאַר גליקװינטשן [?].

ג ל י ק װ י נ ט ש ן – <u>אױטװ</u>. געבן עמעצן גוטע װוּנטשן, גראַטולירן |<u>סטוטש</u> 558|. % מיר <u>גליקװינטשן</u> איַיך צו דער בר=מצװה פֿון אייניקל!

333 – גלו

?נ? ג ל י ק ו י ל – די, =ן. אַ קויל וואָס גליט, ברענט
אָן פֿלאַם.

1936 " ער מעג לאָזן רעגענען אויף די רשעים גליקוילן".
2600 איבן נ. גראָס, תהילים, יא – 6.

באמ: אָפּשיקן ווי אַ צונויפ~~שרעף~~ [העפט] צו "גליזן"?

334

[redacted] - גלי

[redacted]

ג ל י ק ז אַ ך - די, =ן. צופאַל, באַשערטע זאַך,

ענין פֿון גורל, מזל.

1885 " די נאַטור איז בלינד, איר גוטס און איר שלעכטס

פּרץ, 74.

2604 איז ווי אַ גליקזאַך". ~~[illegible]~~ ב׳ 27, ז׳ 409.

גלי - [redacted]

גליקזעליגן - טרוו. באַגליקן, געבן פֿיל גליק.

1760 " באשרי כי אשרוני בנות - גליקזעליגן".

מלים לאלה, בראשית, ל - יג. 2629

רעד: יהואש טײַטשט אַנדערש: די טעכטער וועלן מיך שאַצן גליקלעך.

ג ל׳ י ק ז ע ל י ק – אדי/אדוו. (עלט) פול מיט
גליק (ב 1), איבערגליקלעך.

1930 " טיטוסעס אויגן לייכטן אַ רגע גליקזעליק
2612 אויף". י.י. טרונק, 2, 369.

1957 " ׳זשניוואַ׳ |=שניטצייט| איז געקומען – די
2610 גליקזעליקע צײַט פון שניט". ברוסילאָוו, 2, 267.

|| גלי׳קזעליקייט – די/דאָס. מצב פון זײַן גליקזעליק.

1912 " טאָלסטאָי גלייבט אין גליקזעליקייט, אין דער
2628 מעגלעכקייט פון גליק און פרייד פאַר דעם מענטשן".
זשיטלאָווסקי, 1, 49.

1936 " אַ וואַרעמקייט האָט אים אַרומגענומען,
2627 אַ גליקזעליקייט, ער האָט אַלעמען ליב געהאַט".
י.י. זינגער, 6, 514.

1973 " סענדער האָט אין בנימינען פאַרערט די שיינקייט,
2621 די גליקזעליקייט, צו וועלכער ער האָט זיך טייל
מאָל געקענט דערהייבן". ראָזענפאַרב, 3, 276.

[redacted] גלי -

337

גליקזעליג.

1679 " אונ' גאט וואר מיט יוסף, דז ער איין גליק זעליגר
וואר". בליץ, בראשית, לט - ב.

1734 " גאר רום ווערדיג אונד הויך לויבליך איז
די א גליקזעליגה שטונד דעם נאך איך מיט די |...|
פריידי פר נומן". לשון זהב, #, 4.

338 - גלי

ג ל י ק י ש ע ק - דאס, בא. (פּטמ)שטאָט/שטעטל פֿון

גליק, אָרט וווּ ס'געפֿינט זיך תמיד דאָס גליק

(וואָרטשפּיל: גליק-גליקישעק).

" אַ סך נעמען פֿון שטעטלעך ענדיקן זיך אויף 1953

=שעק, בכן איז פֿון גליק געוואָרן "גליקישעק". פּתח, 90, 2631

~~יש' יידיש~~ XIII - 1.

17 ווי פֿל הו וועסט ניט גיין (וואָר: פֿאָרן), וועסטו

צו גליקישעק ניט דערגיין (וואָר: דערפֿאָרן) |דצוו|.

רעד: פֿאַר וואָס =שעק? איך האָב געהערט אין ווילנע

און אַרום =שאַק: שניפּישאַק, היידיצישאַק אַע.

339 - גלי

ג ל י ק ל ע ך - אדי/אדוו. 1. וואס האט גליק,

איז פול מיט גליק (ב' 1).

1839 " העלפט עהם איין מענטש אין פירט עהם איבער

// איבער דעם שטארקין גרוסן וואסער אריבער//

גליקלעך איז דער מאן, גליקלעך איז דער פירער //

דאס הייסט גיוועזין איין ערלעכער רעגירער".

פישלזאן, (4), 78.

2688

340 [redacted] גלי - [redacted].

1873 " ווער עס איז נאָר געבילדעט, לעבט זייער
גליקלעך, אין עושר און אין כבֿוד, ער האָט תענוג
פֿון דער וועלט". מענדעלע, 1, קאָנק 246200.

1903 " מיר וועלן בלייבן גליקלעך אויף אייביק".
ספּעקטאָר, 3, 181. 2674

1928 " אַ גליקלעכע האָט ברײַנע אונטערגעטראָגן דעם
קוכן דבֿורהלען". אַפּאָטאָשו, 10, 108. 2651

1968 " די רײַכע לעבן גליקלעך,// באָדן זיך אין
ווילטאָג". מאַניק, 3, 9. 2651/א

2. וואָס האָט גליק אין ב 2. % אַלע זײַנען מקנא דעם
גליקלעכן געווינער אין דער לאָטעריי.

1914 " גליקלעך זענען געווען נאָר די, וואָס זענען
געקומען צום אַלעם ערשטן". שלום=עליכם, 9, 33. 2686

1922 " כ'ווער דער גליקלעכער אַרויסגעפֿינער".
בראָדערזאָן, 7, 116. 2689

1948 " דאָס, וואָס איז נאָר וואָס פֿאָרגעקומען, איז
בלויז |...| אַ פּרווו, פֿון וועלכער מ'האָט זיך 2686/א
פֿאַרלויפֿיק נאָך גליקלעך געקאָנט אַרויסדרייען".
דער נסתר, 6, 342.

1970 " עטלעכע מענטשן איז באַוויליקט געוואָרן
אַראָפּצוגיין פֿון וואָגאָן, און איך בין אויך געווען 2652
צווישן די גליקלעכע". ר. לאחמאן, יזב, ~~זלאטשעגג, 4,~~ 7, 331.

3. וואָס גיט/ברענגט גליק. % זי האָט געהאַט נאָר
עטלעכע גליקלעכע יאָרן. ס'איז אַ גליקלעכער שידוך.
1888 " די אידעלע פֿערד אַקעגן פֿירן זיך אַ גליקלעך
לעבן אין שטאַל". מענדעלע, 2, 35. 2691
1925 " מ'האָט געהונגערט, נאָר גליקלעכע צייַטן געווען".
י.י. זינגער, 3, 295. 2655

1968 " קען זי פֿון זיך ניט אָפּטרייסלען די דערמאָנונגען
פֿון די פּאָר גליקלעכע חדשים מיט צמחן גלײַך נאָך 2690/א
דער חתונה". גראַדע, 7, 187.

4. (פֿיג) אויסנעמלעך גוט געראָטן, גינציק. % אַ
גליקלעכער אײַנפֿאַל. ס'איז אַ גליקלעכער צופֿאַל,
וואָס ער איז ניט אומגעקומען אין דער אויסאָ=
קאַטאַסטראָפֿע.

1948 " זי האָט אַ ווײַלע פֿאַרגעסן אין איר קרענק -
און אַזאַ זאַך, ווי אַ געווינטלעכער אָטעם איז 2677/א
ביי איר |...| א גליקלעכער אויסנאַם". נסתר, 6,101.

1966 " |...| און ס'קומט מיר אויף אַ גליקלעכער
געדאַנק". האַלקין, 4, 30.

5. (פֿיג) וואָס דריקט אויס גליק. % זי קוקט מיט
גליקלעכע אויגן. אַ גליקלעכער שמייכל באַווייזט זיך
אויף זײַן פּנים.

|| גליקלעכקייט - די/דאָס, =ן. (זן) גליק, גליקן.

1805 " נייארט וואש נאר דר פֿר שטאנד דר מיט צו

2701/א פרידן אין אלש איהם איין הילף אין צו זייני

גליקליכקייט". בחינות עולם, 1, מה - 2.

1966 " ניט צו פֿאַרמיאוסן די שיינקייטן און

2701 די גליקלעכקייטן פֿון דער וועלט". צאגין, 1, 273.

איבערגליקלעך - זבן |גרוב II, ז' 895|.

[redacted] [redacted] - גלי

344

פּפּ: גליקלעך ווי די וועלט – זייער גליקלעך.

גליקלעך ווי ערשט געבוירן – דזוו דפּוו.

גליקלעך ווי אַן אַלטע מויד, וואָס ווערט אַ כלה – דזוו דפּוו (איראַניש).

גליקלעך ווי די ראַבע הון (וואַר: ווי די ראַבע קאַץ) – איראַניש אויף עמעצן וואָס מאַכט אַ גאַנצן ווען פֿון אַ קלייניקייט.

פּוג, 90

גליקלעך ווי אַ תם | ~~[illegible]~~ 4-6|. בנב.

שעצן זיך גליקלעך – זייַן שטאַרק צופֿרידן, זייער באַפֿרידיקט פֿון/מיט עפּעס.

1873 " איך וואָלט מיך געווען גליקלעך געזעצט,
ווען ער זאָל אויף מיר ברוגז ווערן און
מיך פֿאַרקויפֿן". מענדעלע, 1, קאַנק 195700.

1891 " דו האָסט דיך גליקלעך געשעצט מיט דייַן
ברודער צו וווינען אונטער איין דאַך". 2696
ד. א. פֿרידמאַן, (4), 25.

מאַכן גליקלעך – 1. פֿאַרשאַפֿן גליק. (טייל מאָל איראָניש).

1884 " איר זאָלט מיר דאָ ביישטיין, |...| איר דאַרפֿט
רעכענען, אַז איך וועל אייַך גליקלעך מאַכן". 2696/א
ש. בערנשטיין, 1, 9.

1952 " ער |משיח| מוז מאַכן גליקלעך דאָס פֿאָלק און
ברענגען די גאולה". ניגער, 7, 356. 2696/ב

[redacted]
346

א גליקלעכער שבתי |שאַבסיע| – " א קליינער אַקטיאָר,

ווען עס גייט אים מזלדיק אין קליינע ראָלן". 2634

|מ. שווייד, אקטיארן=שפראך, פאר. VII /1966,31|.

פאר, 154

גליקליך.

.2 ←----

[XVII.8/0] " |...| און' זעניך ווידר גליקליך נאך המבורג

גיקומן". גליקל האמיל, *, 257. 2672

1732 " |...| אויך איין גרוש בלבול גווען ווער,

וועלכש אבר |...| בעזרת האל ג"כ גליקלך אב גלופין". 2661

פראגער פאמיליען=מגילה.

.3 ←---

1732 " וועהר עש ווערט פון דער שעה, דש מיינט מן,

פון דען מזל אוועק גישוסן ווען ער גלייך נקיט 2675

און בלוס איז, זייך גליקליכה צייט איז אים דאך גיוויש".

עיון יצחק, *, 26/ב.

347 - גלי

?נ? גליקלעכן - אוטוור. (שנש) פֿאַרשאַפֿן גליק, פֿאַרגעניגן.

1950 " טאָל=יִשובֿים, וואָס גליקלעכן מיט קליינע פֿענצטער צו די ווײַטע האָריזאָנטן". סיגאל.3.54. 2699

348 - גליק

גליקלעכערוויִז - אַדוו. צום גליק.

% דער אויטאָמאָביל איז באַשאָסן געוואָרן, אָבער גליקלעכערוויִז האָט קיינער ניט געליטן.

1968 " גליקלעכערוויִז קען מען היינט צו טאָג געניי פֿעסטשטעלן |...| ווי דער אַניוריזם|=מין קראַנקייט| געפֿינט זיך". י. גלען, פֿאָר, 2/IX.

פֿור, 154

2700

[redacted].
349

גליקן - אויסוו (ס׳רוב דריטפּערזאָניק, צו סוב
איך דאָס). געראָטן, איינגעבן זיך, האָבן הצלחה,
באַקומען זיך/אַרויסקומען גוט; אָפּגליקן. % עס
גליקט אים (מיר, איר, אונדז אאז"וו). איך אַלע
מסחרים האָט זיי געגליקט, און זיי האָבן גוט פאַרדינט.

1858 " מיט איין מאָל איז אים איינגעפאַלן איין גוטער
איינפאַל, וועלכער האָט אים געגליקט". מסדר אגרת, 98. 2721

1930 " אַז עס האָט אים שוין געגליקט דאָס ריכטיקע
געשעפט צו געפינען, דאַן האָט זיך ערשט אָנגעהויבן 2727
די ריכטיקע אַרבעט". אײַנהאָרן, 7, 137.

1943 " וווּהין ער ווענדט זיך ניט גליקט אים זייער".
דער נסתר, 5, 171.

ם גלקן. מה"ד: g(e)lücken.

... " ישכיל - גלקט ער, ל׳ יצליח". רייכלין,
משלי, יז - ח. 2713

" הצלח - מהטא גלקן, ל׳ הצליח". דצוו, דניאל, ג - ל. 2715

גליקסגעלט – דאָס, בא. דאָס ערשטע געלט, וואָס מע קריגט פֿאַר אַ געוויסער אַרבעט, באַדינונג און מע גלייבט, אַז דאָס וועט זײַן מזלדיק, פֿאַרן גאַנצן טאָג.

... "ער פֿלעגט זיי אַ מאָל זאָגאַר |=אַפֿילו| געבן
עטלעכע פֿעניג 'גליקסגעלט', וועלכע זיי פֿלעגן 2730/א
באַשפּײַען מיט אַ געוויסן אַבערגלויבן".

רייזען, 7, 113.

354 - גלי

[redacted] - גלי

[redacted]. גליק=סימן |~=סימען| - דער, =ים|~=סימאָנים|.

אַ קליינער איינגעבוירענער פֿלעק, אַ פּינטל אויפֿן פּנים, וואָס מע האָט געהאַלטן, אַז ס'איז אַ מזלדיקער סימן.

1934 " מיט אַ רויטן <u>גליק=סימן</u> אויף דײַן שטערן //
האָסטו דאָס ליכט פֿון דער וועלט |...|". <u>מ.ל.האַלפֿערן, 4, 45</u>. 2732

352 - גי

ג ל י ק ס מ א ן - דער, ~ מענער. (דטשמ?עלט?)

בר=מזל, בעל=הצלחה.

1871 " ווי קומט אַזוי איין גליקסמאַן, ווי ער, 13

איינער טריבער שטונדע |=שעה|, עס האָט דאָך אים 2733

קיין זאַך ניט געפֿעלט". דיק, 104, 6.

353 - גלי

גליקסקינד - דאָס, =ער. (עלט?) בר=מזל, בעל=הצלחה.

2735 1870 " איינער איז אַ גליקסקינד, עס קומט אים אַלץ גרינג אָן, אָן מי". קמ נ' 3, ז' 17 - II.

2736 1910 " ער לינקאָלן איז געווען אַ גליקסקינד, דער גרויסער קאַפּיטאַן אונדזערער". ראָזענפֿעלד, 6, 11.

ם גליק ראָד - די/דאָס, = ~ <u>רעדער</u>. מין כישוף=ראָד?

1694 " שאן מכטן דארף איין גרוש צייבירייא איין

ראד דאז היש מן דז <u>גליק ראד</u> דאז וועך דא גליק 2742

האט דער קאנט דרויש לערנן דארך די שדים וואז

קונשט דאז ער בגערט". <u>היסטאָרישע אַלעגאָריע |...| 14.</u>

355 - גלי

[redacted] - גלי

[redacted]. גליק=שידוך |=שידעך| - דער, =ים [=שידוכים].

זייער אַ גוטער, אַ מזלדיקער שידוך (ס'רוב געמיינט,

וואָס האָט זיך געמאַכט אומגעריכט, צופעליק).

1866 " עס האָט זיך געטראָפן אַ גליק=שידוך, אַ ווויל

קינד |דער בחור|, מיט כל המעלות". קמח ב' 8, ז' 120. (פּוז, 177) 2746

1971 " אַלע זענען עפּעס צוגעפּאַלן צו דעם 'גליק=שידוך;

וואָס איז פאַרגעשטאַנען דבורהלען". באשעוויס, מאַפ, II/2. (פּוז, 155) 2745

356 — גלי

ᵒגליקשפּט — |דאָס?|. גליק, גליקלעכקייט.

1676 "זי צירט זיך קיגן אירם מאן |...| דז ער זי

ליב הוט |...| דא ווערט זי טראגן אין גליקשפּט". 2744

ברנט שפּיגל, פּרק ל"ה.

357 - גלי

2747 גליִשטאָף - דער, =ן. (כעמיע) בנבב.

באַמ: זען "טערמינעס אין כעמיע", ווילקאָמירער ייִדישע רעאַל=גימנאַזיע, 1926, אַלבּשׁ אוּג בּוּגיט

358 — גלו

? ן ?   ג ל י ש ע ן - טרוו. דיאַלעקטישער אַרויסרייד פֿון גלושען/הלושען. פּארטויבן, מאכן מע זאל ניט הערן.

1932 "אַרבעט אַ וונדזער ראָד און רידל. און ס'גלישעט אויף די דאַרשטונג נאָך נקמה". נאדיר, 4, 40. 2749

[redacted] - גלי

גלישפּענדלעך - במ. (טעכט,מעטאַלורגיע) ?נ?

דינער זשאַווער שיכט וואָס שאַפּט זיך אויף דער
איבערפלאַך פון צעגליטן מעטאַל ביי זייַן באַאַרבעטונג.

באַמ: דער טערמין, אָנגעגעבן דורך פינקעלן
|ייד' טעכנ' ווב|, גלישפּענדלעך = Окалина
איז ניט קיין געראָטענער, לויט דער באַשרייַבונג
אין דער סאָוו' ענציקל' האָט עס ניט די פאָרעם
פון שפּענדלעך, נאָר פון א דינעם שיכט, וואָס ווערט
דערנאָך אָפּגערייניקט, אָפּגעשווענקט. גיכער וואָלט
געפּאַסט: גליאַפּפאַל, גליאַפּזאַץ.

?נ? ג ל י ת |גאָליאַס| - דער, בא. 1. נאָמען פֿון ביבלישן פּערסאָנאַזש, גלית הפּלישתי, מיט וועמען דוד המלך האָט מלחמה געהאַלטן.

2. (פֿיג) אַ הויכער, שטאַרקער מענטש, אַ ריז.

... " |...| אַט דער לאַנגער דראָנג מיט דעם געלן

2750 היטל |...| באַקומט בײַ מיר אין די אויגן אַ

פּנים פֿון אַ שונא, אַ מין גלית הפּלישתי".

שלום-עליכם, 20, 124.

1935 " מײַנע צוויי פֿינגער |...| האָבן גליתנס

2751 |?| קאָפּ געטראָגן". שטענצל, 1, 57.

|| גליתדיק |גאַליאַסדיק| - אַדי. (שבש) זייער גרויס, ריזיק.

1948 " דאָס געשליפֿן שטײַנדל פֿון דײַן פֿאַסטעך האָט,

(חפץ) אונבטערשנײַדנדיק דעם גליתדיקן דעם |...|,

אַרײַנגעכאַפּט זיך |...|". מאַרקיש, 9.